BUDAPEST VÁROSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

HELYZETELEMZÉS - MELLÉKLETEK

2 BUDAPEST NEMZETKÖZI ÉS ORSZÁGOS KÖRNYEZETBEN

VISSZA A KEZDŐLAPRA

2011. OKTÓBER

2. BUDAPEST NEMZETKÖZI ÉS ORSZÁGOS KÖRNYEZETBEN

BUDAPEST ÉS AGGLOMERÁCIÓJÁNAK VISZONYA - VÁROSTÉRSÉG

Demográfiai folyamatok:

A népességszám alakulása és területi elhelyezkedésének változásai

	Mutatók														
	Vándorlók száma (fő)														
	Terület-ODA vándorlás														
	Budapest														
	Időszak														
Terület-EL vándorlás	1995. év	1996. év	1997. év	1998. év	1999. év	2000. év	2001. év	2002. év	2003. év	2004. év	2005. év	2006. év	2007. év	2008. év	2009. év	1995-2009 összesen
Budapest																
Pest megye	15596	18750	16129	17454	15641	14930	14661	15723	16942	17201	17618	20893	23662	17691	17549	260440
Fejér megye	2659	3125	2709	3061	2570	2343	2348	2681	2773	2798	2775	3484	3742	2692	2924	42684
Komárom-Esztergom megye	1794	2029	1820	1798	1624	1546	1541	1614	1768	1603	1634	1882	2250	1563	1702	26168
Veszprém megye	2023	2514	2138	2312	1986	1912	1825	2075	2095	2252	2132	2376	2700	1944	1934	32218
Győr-Moson-Sopron megye	1429	1502	1427	1509	1251	1202	1311	1375	1400	1470	1487	1766	1895	1389	1556	21969
Tolna megye	980	1105	917	955	814	764	778	912	847	923	871	970	1198	877	901	13812
Zala megye	1121	1255	1231	1255	1163	1059	1049	1109	1119	1274	1166	1493	1821	1231	1494	18840
Baranya megye	1119	1180	1153	1097	1035	1038	1058	1146	1235	1206	1277	1441	1873	1448	1477	18783
Somogy megye	1610	1919	1644	1731	1507	1584	1496	1693	1828	1899	1982	2290	2643	1848	1928	27602
Tolna megye	1052	1135	1008	1095	928	969	943	996	1159	1094	1199	1300	1509	1157	1104	16648
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	4440	4134	4125	4226	3882	3723	3615	4032	4418	4337	4395	5154	5959	4573	4615	65628
Heves megye	2290	2428	2232	2265	1992	1857	1941	2132	2235	2292	2251	2656	3157	2274	2327	34329
Nógrád megye	1526	1647	1523	1499	1377	1325	1350	1501	1629	1620	1556	1945	2344	1579	1563	23984
Hajdú-Bihar megye	2064	2224	2055	2113	1851	1676	1795	2129	2090	2196	2171	2559	3060	2488	2387	32858
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	3482	3332	3220	3292	3029	2671	2808	3144	3160	3255	3167	3676	4517	3846	3601	50200
Jász-Nagykun-Szolnok megye	2606	2662	2551	2640	2220	2148	2189	2378	2469	2536	2565	3086	3484	2564	2562	38660
Bács-Kiskun megye	2205	2488	2167	2285	2027	1992	2055	2230	2283	2419	2400	2742	3199	2315	2539	35346
Békés megye	1539	1537	1352	1589	1417	1377	1333	1565	1721	1755	1815	2131	2428	1844	1910	25313
Csongrád megye	1167	1290	1162	1337	1245	1274	1282	1203	1432	1413	1461	1693	1951	1674	1585	21169
Összesen	50702	56256	50563	53513	47559	45390	45378	49638	52603	53543	53922	63537	73392	54997	55658	
A Pest megyéből Budapestre költözők aránya az összes beköltöző között	30,70%	33,30%	31,90%	32,60%	32,80%	32,88%	32,29%	31,69%	32,20%	32,15%	32,68%	32,90%	32,23%	32,16%	31,56%	

	Mutatók									Mutatók				Mutatók		
	Vándorlók száma (fő)									Vándorlók száma (fő)				Vándorlók száma (fő)		
	Terület-EL vándorlás									Terület-EL vándorlás				Terület-EL vándorlás		
	Budapest									Budapest				Budapest		
	Időszak									Időszak				Időszak		
Terület-ODA vándorlás	1995. év	1996. év	1997. év	1998. év	1999. év	2000. év	2001. év	2002. év	2003. év	2004. év	2005. év	2006. év	2007. év	2008. év	2009. év	összesen
Budapest																
Pest megye	27843	29329	29187	31174	32150	32644	29885	30518	33074	31100	28825	33685	35993	28874	25297	459578
Fejér megye	3208	3450	3322	3567	3227	3457	3126	3041	3312	3125	2942	3451	3445	2516	2280	47469
Komárom-Esztergom megye	1963	2023	2065	1976	1921	2011	1868	1798	1693	1671	1590	1826	1693	1138	1076	26312
Veszprém megye	2044	2304	2134	2145	1873	2061	1866	2012	1941	1937	1922	2089	2096	1301	1294	29019
Győr-Moson-Sopron megye	1393	1499	1361	1418	1165	1189	1243	1247	1328	1269	1228	1399	1479	937	982	19137
Vas megye	939	1078	1081	938	774	788	831	885	798	848	882	870	911	588	521	12732
Zala megye	1086	1116	1135	1037	994	955	901	1060	995	1001	1019	1044	1099	702	707	14851
Baranya megye	916	931	893	871	791	832	834	762	888	821	924	1050	1072	633	657	12875
Somogy megye	1798	1859	1739	1831	1557	1629	1612	1710	1735	1641	1709	1901	1769	1182	1282	24954
Tolna megye	1030	1061	1049	998	827	888	816	878	849	817	901	907	933	466	502	12922
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	3266	3229	3372	3077	2927	2957	2846	2855	2810	2955	2889	2991	2945	1526	1695	42340
Heves megye	2383	2429	2207	2113	2009	2190	2060	1959	1993	1974	2019	2116	1893	1211	1132	29688
Nógrád megye	1446	1430	1517	1456	1516	1544	1537	1514	1475	1401	1493	1546	1405	848	810	20938
Hajdú-Bihar megye	1765	1683	1599	1618	1347	1493	1348	1450	1411	1474	1470	1668	1617	926	1054	21923
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	3367	3015	2964	2913	2393	2348	2364	2274	2189	2222	2199	2373	2222	1330	1382	35555
Jász-Nagykun-Szolnok megye	2583	2624	2478	2310	2231	2354	2129	2234	1956	2100	1978	2107	2094	1231	1259	31668
Bács-Kiskun megye	2432	2493	2374	2204	2049	2288	2218	2246	2166	2211	2012	2196	2271	1271	1383	31814
Békés megye	1411	1544	1496	1342	1211	1259	1288	1321	1276	1289	1404	1574	1419	890	893	19617
Csongrád megye	1033	1139	938	1078	1006	879	806	932	993	926	966	1176	1145	795	771	14583
Összesen	61906	64236	62911	64066	61968	63766	59578	60696	62882	60782	58372	65969	67501	48365	44977	907975

A Budapest körüli városok településfejlesztési célkitűzéseinek összefoglalója

Budapest új városfejlesztési koncepciója térségi szintű megalapozása keretében az alábbi fejezetben bemutatásra kerülnek a Budapesti agglomeráció fővárossal szoros kapcsolatban élő és fejlődő városok önkormányzatai által elfogadott – *legutoljára az elmúlt években, az Integrált Városfejlesztési Stratégiák készítése keretében újrafogalmazott* - településfejlesztési célkitűzések.

Az összeállítás célja a Főváros és funkcionális várostérsége fejlesztésének összehangolása érdekében a településenként megfogalmazott helyi érdekek és helyi településfejlesztési célkitűzések feltárása, a közös elemek és a közös érdekek meghatározása.

Az összeállítás a főváros körüli legjelentősebb *(többségében Budapesttel közigazgatásilag határos, vagy fejlődésében a főváros fejlődésétől is függő)* városi települések *(Dunakeszi, Kistarcsa, Pécel, Gyál, Dunaharaszti, Szigetszentmiklós, Budaőrs, Budakeszi, Budakalász, Törökbálint, Érd, Szentendre, Veresegyház, Gödöllő, Gyömrő és Vecsés)* helyzetét és a jóváhagyott településfejlesztési dokumentumokban megfogalmazott fő fejlesztési irányait veszi számba, majd Budapest szempontjából értékeli a településenként megfogalmazott hosszú távú átfogó és a közép távú tematikus fejlesztési célkitűzéseket.

(Az összeállítás a jóváhagyott Integrált Városfejlesztési Stratégiák szövegelemeiből építkezik, annak érdekében, hogy hiteles kép rajzolódjon ki az érintett városi települések önismeretéről, problémáiról, azok kezelésének helyben megfogalmazott megoldásairól, valamint a városfejlesztés jóváhagyott stratégiai céljairól és operatív feladatairól.

A koncepciók, stratégiák másodelemzése képet ad a Főváros körüli legjelentősebb települések városfejlesztési törekvéseiről, amelyek ismerete a Fővárosi önkormányzata számára is szükséges, ha partneri viszonyt kíván kialakítani ezen önkormányzatokkal.

A fejezet összefoglalója a helyi *(városi)* településfejlesztési dokumentumok tartalmának a főváros tervezésénél is figyelembe veendő elemeit és szempontjait foglalja össze táblázatos formában.

Dunakeszi

Népesség: Dunakeszi a térség *(Észak-Pest megye)* legnagyobb népességű városa, ahol a népsűrűség is magas. A település lakónépességének száma egyértelmű, dinamikus, gyarapodó tendenciát mutat az 1990-es évek eleje óta. A 2007-es népesség már átlépte a 30.000 fölötti lakosságszámot. A lakosság száma jelenleg már 36.000 fölött van. A népesség a bevándorlások magas száma miatt növekszik. A népesség növekvő számához kapcsolható az utóbbi 12 évben épített lakások magas arányt képeznek a város lakásállományán belül.

Szolgáltatás: A közigazgatási, szolgáltató, főbb egészségügyi és oktatási, kulturális funkciók megtalálhatók a városban, sőt sok esetben a város a környezetében lévő településekről is vonzó lehetőséget kínál. Okmányiroda található a városban, mely országos illetőségű ügyintézést is bonyolít. Az egészségügyi szakellátás is biztosít a térségnek ellátást. Kórházi kezeléseket azonban Vác városa lát el a térség településein élők számára. A lakó funkció gyors bővülése a legszembetűnőbb a településen. Itt válik leginkább érzékelhetővé a város agglomerációbeli helyzete.

Dunakeszi egy Budapest és Vác közötti jelentős állomás. E települések a Dunakeszi ingázó munkavállalók fő célterületei is.

Dunakeszi jövőképe *(15-20 éves távlatra)*

- **Agglomerációs alvóvárosból váljon élő várossá**
- **Legyen fenntartható, szolgáltató város, Budapest északi városkapuja**

Dunakeszi növekedése az agglomerációs szuburbanizációs folyamatok következménye, a betelepülő lakosok többsége továbbra is Budapesten dolgozik, a fővárosban veszik igénybe a közszolgáltatásokat. Az új lakosok egy része még mindig 'alvóhelyként' használja a várost, másik része körében pedig megnövekedett az igény az oktatási, szociális és rekreációs funkciók igénybevételére, elsősorban a fiatal családosok esetén, kiemelten a bölcsődei, óvodai szolgáltatások területén.

A város jelenlegi fejlődési üteme nem tartható fenn hosszútávon, a korábban jelzett problémák miatt sem, a megfelelő életminőség fenntartása és fejlesztése megköveteli a szolgáltató szektor városi területen való megerősödését, a városi funkciók bővítését, és a városi környezet, városi közösségi terek előtérbe kerülését.

A városfejlesztés átfogó célja: Dunakeszi legyen egy élhető, otthonos, egyedi természeti, környezeti adottságait használó, gazdaságilag stabil, magas szolgáltatási színvonalat nyújtó város.

Középtávú, tematikus célok

Infrastruktúra fejlesztés

A városi infrastruktúra nem tudott azonos ütemben együtt fejlődni, növekedni a robbanásszerű népességnövekedéssel, így mostanra alapvető közmű- és közlekedési problémák alakultak ki, melyek jelentősen befolyásolják – *negatív irányba* - a városi élet minőségét és egyben fizikai gátként akadályozzák a további fejlődést.

- Közműfejlesztés
- Közlekedésfejlesztés

Gazdaságfejlesztés

A helyi gazdaságfejlesztés alapja a jelentékeny gazdasági versenyképesség megőrzése, a meglévő vállalkozások megtartása, működésük hosszú távú biztosítása és a feltételrendszer javítása. A város jövőjét, lehetőségeit alapvetően meghatározza a helyi gazdasági élet működési feltételrendszere, a vállalkozások meg tudják-e őrizni versenyképességüket.

Épített környezet fejlesztése

- Városközpontok
- Épített értékek védelme
- Meglévő lakóterületek minőségi környezeti fejlesztése
- Új lakóterület fejlesztés nagy zöldfelülettel
- meglévő lakótelep minőségi fejlesztése

Természeti környezet fejlesztése

A város számos kedvező zöldfelületi adottsággal *(Duna-part, értékes zöldfelületi elemek - Kincsem utcai és Fóti úti fenyves, kedvező zöldfelületi borítottság a kertvárosi és üdülő jellegű területeken)* rendelkezik. A zöldfelületi tendenciák – egyre alacsonyabb zöldterületi-ellátottság, szegényes játék és sportolási lehetőség az egyes városkörzetekben, a biológiailag

aktív felületek egyenlőtlen eloszlása, a zöldfelületek intenzitásának területi különbségei – orvoslása azonban a zöldfelület gazdálkodás, és fejlesztés terén számos feladatot ad, melynek egyértelmű célja egy kevesebb környezeti stressz-hatást eredményező, jobb környezeti állapotjellemzőkkel rendelkező települési környezet kialakítása és fenntartása.

Városlakók identitástudatának emelése

Dunakeszi lakosságának közel fele az utóbbi 10 évben költözött a településre, a városi közösség, az identitástudat kialakulását elősegítik a kulturális, szórakoztató, közösségi élményt nyújtó programok. Ennek érdekében meg kell teremteni, ki kell alakítani a találkozóhelyeket, a városi közösségi terek fejlesztése révén, valamint számos olyan programot kell szervezni, amelyek lehetővé teszik, hogy az itt élők szabadidejüket a városban töltsék el. Ezek lehetnek alkalomszerű tematikus programok, vagy évente visszatérő rendezvények.

Ellátás, szolgáltatás színvonalának emelése

A város népességnövekedésével párhuzamosan megnövekedett az igény a közszolgáltatásokra, ezek közül legégetőbb az okmányiroda elhelyezésének feladata. Jelentős bölcsődei és óvodai férőhely hiánnyal küzd a város, valamint az Egészségház sem
felel meg a kor minőségi követelményeinek. Az önkormányzat tervei között régóta szerepel egy uszoda megépítése, amely a következő 7 éves periódusában a megvalósítás stádiumába érhet. A települési kulturális programok helyszínét a közép- és a művészeti iskola termei biztosítják, azonban igény van egy önkormányzati városi Művelődési Ház működtetésére, a program kínálat bővítésére, ezért szükséges rendezni a József Attila művelődési ház tulajdonviszonyait, majd az épület felújítását, akadálymentesítését elvégezni.

Turizmus fejlesztése

Dunakeszi adottságai megfelelőek a városi szabadidő eltöltését igénylő rekreációs tevékenységekre, jelenleg lehetőségei kihasználatlanok. Ezért szükséges egy átfogó turisztikai koncepció kidolgozása, melynek fejlesztési mérföldkövei a következő fejlesztési területeket, tevékenységeket foglalja magában. Fentebb sorolt fejlesztési irányokat szükséges az egyes városrészek szintjéhez rendelni, hogy a 7-8 éves tematikus célok is a városrészekre kitűzött területi célok egymással szoros kölcsönhatást érjenek el a megvalósuló fejlesztések révén. Láthatóan az egyes városrészek fejlesztési elképzelései eltérő fejlődési pályát írhatnak le, hiszen más és más igénnyel bírnak ezen településszerkezet mentén. Az egyes városrészek társadalmi-gazdasági tényezői is befolyással bírnak az adott területen elérni kívánt célokra.

Kistarcsa

Népesség: A város népességnövekedésének dinamizmusa különösen figyelemre méltó annak tükrében, hogy mind az ország egésze, mind a főváros népessége tartósan csökkenő. Ehhez képest sajátos agglomerációs jelenség a népesség két évtizede tartó növekedése. Ez az agglomerációs hatás mutatkozik Kistarcsa esetében is, melynek népességdinamikája országos összehasonlításban kiemelkedő, az agglomerációs övezeten belül átlagos mértékű.

Kistarcsa lakónépessége visszafogottan, de tovább növekszik és eléri a 14 ezer főt. A népesség az időszak első felében a korábbi trendet követve dinamikusan nő, majd az új lakóterületek telítődésével ezt felváltja egy mérséklődő, visszafogott növekedés. A környező települések sorában Kistarcsa dinamikája mérsékeltebb. Az elmúlt hét éves időszakban a város a megyei átlagot közel másfélszeresen felülmúló mértékben - +14,7 százalékkal - növekedett, de a közeli települések többsége ennél is nagyobb mértékben növelte népességét.

A mind népességszáma, mind gazdasági ereje, mind intézményei tekintetében erősödő város kisugárzása növekszik, a Gödöllői kistérségen belüli szerepvállalása hangsúlyossá válik, további mikrotérségi funkciókat lát el a szomszédos települések vonatkozásában. Kistarcsa kellemes, szerethető kertvárosi környezetet nyújt lakóinak, ahol közösségek formálódnak. Mindezek hatására a ma erősen jellemző alvóváros jelleg oldódik. Az itt élők, és az újonnan ideköltözők kötődése erősödik városukhoz, identitástudatuk szerint is „Kistarcsaivá” válnak, akik a városért tevékenyen tenni akaró és tudó lakóközösséget alkotnak.

Budapesti kapcsolatok: A város az agglomerációs övezet keleti térségében helyezkedik el közvetlen szomszédságban Budapesttel, a Gödöllői kistérség negyedik legnépesebb települése. A Gödöllői kistérség az ország legfejlettebb kistérségei közé tartozik. Kistarcsa szervesen kapcsolódik a fővároshoz mind gazdasági-foglalkoztatási, közlekedési, intézményi-ellátási és szolgáltatási szempontból.

Kistarcsa térségi kapcsolatai: A város az agglomerációs övezet kertvárosi gyűrűjének része, amelyet települési funkciók sűrűsége, az egyes települések térbeli elkülönülésének hiánya, illetve a települési területek összenövése jellemez.

A versenyképes metropolisz térség megteremtését középtávon elősegítő OTK célrendszer számos elemét - *részcéljait* - figyelembe kell venni Kistarcsa esetében is. (Kiemelésre kerültek a Kistarcsa tekintetében releváns részcélok) Budapest gazdaságszervező nemzetközi jelentőségű pénzügyi-szolgáltató, K+F központ szerepének és az európai gazdaságba való szerves bekapcsolódásának megerősítése.

Kistarcsa fejlődésében az agglomerációs lét meghatározó, annak kedvező és negatív hatásaival egyaránt. A Budapesttel való szoros kapcsolatrendszer előnyének tekinthető, hogy Kistarcsa polgárai számára könnyen elérhető mindazon gazdag intézményi és szolgáltatási kínálat, amelyet Budapest nyújt, továbbá a fővárosi munkaerőpiac nyújtotta széles kínálat. Mindezek azonban odavezettek, hogy Kistarcsa nem bővelkedik helyi munkalehetőségben, és a helyben igénybe vehető szolgáltatások köre is szegényes. A város agglomerációs térszerkezetben elfoglalt helyét a Kistarcsa központján keresztül haladó - és a várost kettészelő - 3. sz. főút és a Budapest-Gödöllő HÉV vonal határozza meg.

Kistarcsa térségi jelentősége a M0 körgyűrű keleti szakaszának megépültével az elkövetkező években várhatóan még erőteljesebben felértékelődik. A város határában kiépült új autópálya csomópont az országos és a nemzetközi vérkeringésbe is közvetlenül bekapcsolja a várost. Jelentősen javul továbbá és többirányúvá válik ezzel Kistarcsa elérhetősége, ami erőteljesen növeli fejlesztési potenciálját, felértékeli a fejlesztésre kijelölhető területeit.

A városfejlesztés átfogó célja (15-20 évre):

Kistarcsa váljon népességnövekedés tekintetében visszafogott, lakói számára szerethető és ellátottságában javuló lakókörnyezetet biztosító, stabil és növekvő helyi gazdasággal rendelkező kertvárossá a főváros szomszédságában, amely összetartó helyi társadalom otthona.

A 7-8 évre szóló tematikus célok

- **a lakosság életminőségének javítása,**
- **a műszaki és humáninfrastruktúra hiányosságainak fokozatos felszámolásával élhető kertvárosi lakókörnyezet megteremtése**

Az életminőség javítása érdekében a cél magában foglalja Kistarcsa korábban kialakult falusi, illetve kertvárosi lakóterületei mellett az új kertvárosi lakóterületek beépülésével, betelepülésével párhuzamosan a minőségi lakóterületeknek megfelelő színvonalon kialakított - csak részben kiépült, vagy teljességgel hiányzó - műszaki infrastrukturális elemek, közterületek és szolgáltató létesítmények biztosítását.

Cél a város egészségügyi és oktatási-nevelési intézményhálózatának kapacitásbővítése és fejlesztése a város növekvő népessége mennyiségi és az ellátással szemben támasztott minőségi igényei kielégítésére. A környezetminőség megóvása, illetve fejlesztése, a környezetileg zavaró elemek csökkentése, az egészséges kertvárosi környezetminőség, a rendezett lakókörnyezet biztosítása együttműködve a betelepülő lakossággal, illetve az új ingatlantulajdonosokkal a tematikus cél részét képezi. Cél továbbá a parkoló kapacitások bővítése, illetve a B+R (bike&ride) rendszer kiépítése; a még burkolatlan utak burkolása; a közlekedésbiztonság javítása, a forgalomcsillapítás; valamint a gyalogos és kerékpáros közlekedés fejlesztése.

Fenntartható és versenyképes, a helyi kis- és középvállalkozások mellett az M0 gazdaságfejlesztési lehetőségeit is kihasználó stabil helyi gazdaság megteremtése, a városnak karaktert teremtő nagyberuházások letelepedésének támogatása, a helyben foglalkoztatottság növelése

A tematikus cél az M0 autópálya keleti szektorának átadását követően kialakult és az M31 autópálya megvalósulásával létrejövő új gazdasági és térkapcsolatokban rejlő potenciálok és lehetőségek kihasználását foglalja magában az ingatlanfejlesztés szereplőivel szorosan együttműködve.

A város agglomerációs helyzetéből, közlekedési pozíciójából, intézményi hátteréből és természeti környezetéből adódó összetett potenciál hasznosítása

A tematikus cél arra irányul, hogy Kistarcsa képes legyen kiaknázni és profitálni abból a sokrétű városfejlesztési potenciálból, amely rendelkezésre áll, de ma még nem hasznosít. Cél az M0 átadásával felértékelődött csomópont közeli városhatár gazdaságfejlesztési potenciáljának kiaknázása gazdasági, kereskedelmi és szolgáltató, továbbá szabadidős funkciók telepítésével.

A népességnövekedés mérséklése, a helyi társadalom kohéziójának erősítése

A tematikus célkitűzés a beköltözői igények mechanikus területi kiszolgálásának gyakorlatát félretéve a visszafogott, koordinált növekedést helyezi előtérbe. Cél, hogy a város a népesség növelése helyett áthelyezze a hangsúlyt a közösségformálásra.

Pécel

Népesség: Pécel város hosszú távú népességfejlődése a statisztikai adatok tükrében jelentősebb kiugró népességnövekedési szakaszokból és stagnáló időszakokból tevődik össze. Pécel népességdinamikája 1990 után az agglomerációs kontextusban értelmezhető a leginkább. A Gödöllői kistérség többi településével összehasonlítva a népességszám 1990- tól 2006-ig a kistérségi átlagnak megfelelően növekedett (133%). A növekedés üteme azonban elmarad a kistérség többi, Budapesttel határos településeitől (Csömör (153%), Kerepes (143%), Mogyoród (173%), Szada (187%)). Mindezzel együtt Pécel a 14 328 főnyi lakónépességével Gödöllő mögött (32 295 fő) továbbra is a kistérség második legnépesebb települése és 13%-al részesedik a kistérség teljes népességéből.

Az agglomeráció keleti területének településeit a szuburbanizáció kilencvenes években és az ezredfordulót követően lezajló második hulláma érinti. A nyugati oldal „relatív telítődése" után meginduló népességnövekedés legerősebben Veresegyházát és környékét érinti (a Gödöllői kistérségből leginkább Mogyoródot, Csömört és Kerepest), de igen jelentős a dél-pesti agglomeráció (pl. Szigetszentmiklós) növekedése is. Pécel értékei középmezőnyben foglalnak helyet: az agglomeráció többi városával összevetve az átlagnál valamivel jobb eredményt kapunk. Figyelembe kell azonban venni, hogy a Pécellel szomszédos budapesti XVII. kerület az egyetlen fővárosi kerület, ahol kismértékű népességnövekedést lehet megfigyelni.

Pécel térségi kapcsolatai: A logisztika, a közlekedési és a műszaki infrastruktúra fejlesztése során Budapest tehermentesítése, valamint az ország más térségi lehetőségeinek kihasználása, egyes terhes funkciók leosztása fontos, kerülve az anyag és energiaáramlás további, túlzott helyi koncentrációját. Pécel térségi jelentősége a M0 körgyűrű keleti szakaszának megépülésével az elkövetkezőévekben várhatóan még erőteljesebben felértékelődik. A város közvetlen határában kiépülő két új autópálya csomópont - a korábbi relatív közlekedési árnyékhelyzetből kiemeli és – az országos és a nemzetközi vérkeringésbe is bekapcsolja a várost. Jelentősen javul és többirányúvá válik ezzel Pécel elérhetősége, ami erőteljesen növeli fejlesztési potenciálját, felértékeli a fejlesztésre kijelölhető területeit. Ez a változás felhelyezi Pécel fejlesztési területeit a nemzetközi befektetői célterületek térképére is.

Összefoglalva, Pécel a városhierarchiában a kisvárosok kategóriájába tartozik azon belül is a funkciószegény kisvárosok közé. Agglomerációs sajátosság, hogy hagyományos értelemben vett vonzáskörzettel nem rendelkezik. A városban működő munkahelyek elsősorban a városon belülről, néhány esetben Budapest XVII. kerületéből vagy a közvetlen környező településekről vonzanak munkaerőt.

15-20 éves átfogó cél:

Pécel váljon stabil gazdasággal rendelkező, lakóinak kellemes lakó és egészséges életkörülményeket nyújtó, segítő helyi társadalmi környezetet biztosító befogadó kertvárossá a főváros határában.

A 7-8 évre szóló tematikus célok

A helyi gazdaság dinamikus fejlesztése: a városfejlesztés és fenntartás anyagi forrásainak növelése, illetve a munkahelyek számának, illetve a helyben foglalkoztatottak arányának erőteljes növelése érdekében.

A tematikus cél az M0 autópálya keleti szektorának megépülése teremtette új gazdasági és térkapcsolatokban rejlő potenciálok és lehetőségek kihasználását foglalja

magában az autópálya csomópontokhoz közeli területek fejlesztésével, az ingatlanfejlesztés szereplőivel szorosan együttműködve. Cél továbbá, hogy a gazdaságfejlesztés során előnyben részesüljenek a magas hozzáadott értéket és magas technológiai színvonalat képviselő környezetbarát tevékenységek, valamint az aktív korú helyi lakosság képzettségét, munkavállaló képességét figyelembevevő ágazatok és vállalkozások támogatása. Cégközpontok, irodai funkciók letelepedése ugyancsak célnak tekintendő.

Az egészséges, komfortos kertvárosi lakókörnyezet és életminőség feltételeinek biztosítása: a speciálisan fővárostérségi, többségében ingázó életmódot folytató *(a lakóhelye iránti elvárások vonatkozásában egyre igényesebb)* ma itt élő és az ide költöző családok színvonalas ellátása, otthonos települési környezetének biztosítása, illetve a városi közösség erősítése érdekében.

A cél magában foglalja az új kertvárosi lakóterületek beépülésével, betelepülésével párhuzamosan a minőségi lakóterületeknek megfelelő színvonalon kialakított közterületek és szolgáltató létesítmények biztosítását, illetve a városközpont fejlesztését és rehabilitációját.

Cél új zöldterületek és játszóterek és közterületek kialakítása a városközpontban, illetve az újonnan fejlesztett lakóterületeken egyaránt. A városi oktatási, egészségügyi és szociális ellátó intézményhálózatának bővítése és fejlesztése a növekvő népesség mennyiségi és minőségi igényeinek kielégítésére ugyancsak a tematikus cél részét képezi, ennek keretében a vasúton túli területen városrészközpont, illetve az újonnan fejlesztett lakóterületekhez kapcsolódó további alközpontok kialakítása - a betelepedéssel párhuzamosan - a hiányzó funkciók biztosítása érdekében. A környezetminőség megóvása, illetve fejlesztése, a környezetileg zavaró elemek csökkentése, az egészséges kertvárosi környezetminőség, a rendezett lakókörnyezet biztosítása együttműködve a betelepülő lakossággal, illetve az új ingatlantulajdonosokkal a tematikus cél részét képezi. A város közlekedési kapcsolatainak és feltételeinek javítása lényeges eleme a tematikus célnak, amit a növekvő népesség, illetve a beépített területek kiterjedése indokol.

A város *(főváros környék vonatkozásában kiemelkedő értékű és speciális)* táji-,természeti potenciáljának fenntartható fejlesztése és kihasználása: a turizmus, szabadidő, gazdaság fejlesztése táji-, környezeti feltételeinek biztosítása érdekében

A tematikus célnak részét képezi a városkörnyéki táj fenntartható fejlesztése kapcsolódva a Budapesti agglomeráció zöldövezet és a gödöllői kistérség öko-térség programjaihoz, a Rákos patak revitalizációja, idesorolva a patak menti - településszerkezeti tervben beépítésre nem szánt - területek zöldfelületi hasznosítását is, a vasútállomástól keletre induló turisztikai fejlesztési tengely megteremtésével az érintett területek fejlesztése, valamint a kerékpáros turizmus fejlesztése. A cél kiterjed továbbá a várostérségi jelentőségű, nagy kiterjedésű beépítetlen, változatos domborzati és táji adottságú területek – tájvédelem érdekeit és az érintett területek agroökonómiai alkalmasságát figyelembe vevő - turisztikai, idegenforgalmi fejlesztésére, összehangolva az isaszegi és sülysápi területek fejlesztésével.

A város befogadó, *(az itt lakókat és a beköltözőket egyaránt integráló)* értékeket hordozó és közvetítő közösségeinek fejlesztése, erősítése és a helyi közösségi kultúra támogatása: a helyi identitás erősítése, a sokszínűség értékeinek megőrzése érdekében.

A tematikus cél arra irányul, hogy a város a dinamikusan növekvő népessége ellenére is
képes maradjon egyfajta közösséggé formálni lakóit, az itt élők és a városba újonnan költözők számára egyaránt értékekkel telt és vállalható lakóközösséget alkosson. Lényeges részcélként adódik a városban a közösség összekovácsolására alkalmas kulturális helyszínek gondozása és fejlesztése, illetve közösségi rendezvények szervezése, amelyek hozzásegítenek a „Péceli" identitástudat megjelenéséhez és erősödéséhez.

Gyál

Népesség: 1990-ben Gyál lakossága 17.641 fő volt, melynek 15,5%-a (2730 fő) ideiglenes lakos. A városi rangra emelkedő Gyál elsősorban azon budapesti lakókat vonzza, akik Budapestet a lég- és zajszennyezése miatt hagyják el. A demográfiai adatok – az országos trendhez viszonyítva – egy dinamikusan fejlődő, fiatal, életerős város képét mutatják. A jövőt tekintve becsléseink szerint Gyál lakossága 2020-ra mintegy 29.148 fő lesz. Budapesttel határos részek elsősorban a fővárosból kitelepült fiatal, kisgyermekes középosztálybeli családokkal népesültek be.

A budapesti iparfejlesztés eredményeként az ötvenes évek elejétől a már 6000 fős településen rohamosan emelkedett a lakosságszám. Az ország különböző részeiből érkező, legkülönbözőbb kulturális gyökerekkel rendelkező, jellemzően képzetlen, a fővárosban munkát találó, de a budapesti életet drágálló, a városból kiszorult, vagy kitiltott emberek tömegeinek előbb alvó, majd lassacskán lakóhelyévé is vált a település.

Gyál térségi kapcsolatai: A hetvenes évektől kezdődően a foglalkoztatási lehetőségek jelentős bővülése jellemezte a nagyközségi rangot elért Gyált, ekkor vált meghatározóvá az ipari üzemek Budapestről történő kitelepülése, amely jelentősen növelte térségi szerepét. A térség dinamikus fejlődésének ma is szilárd alapját jelentik az akkor betelepült üzemek, bár időközben lényeges minőségi változások is megfigyelhetőek e területen.

A településen működő logisztikai központok felszívják az alacsony képzettségű munkaerőt, de nem integrálódnak szervesen a város életébe. A gyáli munkavállalók közül több mint 5000-ren ingáznak nap mint nap budapesti munkahelyükre. A városból a fő ingázási viszony a gazdasági – intézményi központ: Budapest.

Átfogó cél:

A fenntarthatóság elve mentén dinamikusan fejlődő gazdaságra és helyi identitástudatra alapozott értékteremtő urbanizáció.

Gyál kisvárossá történő fejlődése úgy zajlott le az elmúlt évtizedben – hasonlóan több fővárosi agglomerációs településhez -, hogy közben nélkülözte a karakterformáló elemek megjelenését. Az urbanizáció nem egy kiérlelt várostervezés eredménye, sokkal inkább a dinamikus gazdaság- és lakosság fejlődése által kikövetelt kényszermegoldások egyvelege. Ezért különösen fontos, hogy Gyál kedvező közlekedés-földrajzi adottságaira, lakosságszámának emelkedésére milyen formában és mértékben képes választ adni a város, miként tudja a maga javára fordítani ezen előnyöket és hasznosítani, illetve kontrollálni a kedvező piaci folyamatokat.

Ehhez a városnak elsősorban a kereskedelmi és a közszolgáltatási funkcióit kell, hogy megerősítse, miközben ügyel a tradíciók megőrzésére. A kedvező társadalmi

folyamatok mellett a város lakói számára minőségi életkörülményeket kell biztosítani annak érdekében, hogy megerősödjön a gyáli identitás. A minőségi életkörülmények biztosítása érdekében fontos, hogy a város működése és fejlesztése az épített környezet és a városszerkezet funkcionálisan tervezett és megalapozott fejlesztésének figyelembevételével történjen. Az életminőség javításához a belső közlekedési rendszer (Főutca program, elővárosi vasút) és a városi közterületek humanizálása is hozzátartozik.

A gazdaságfejlesztés alapja a fejlett vállalkozói infrastruktúra kiépítése, valamint a szakképzésre és a felsőoktatásra épülő humánerőforrás-fejlesztés, ami gazdasági diverzifikációval és a húzó ágazatok (pl. logisztikai központ erős pénzügyi szerepvállalással) támogatásával párosulva sikeres stratégia már jelenleg is Gyálon.

Tematikus célok

A tematikus célok együttesen hozzájárulnak a város átfogó céljának eléréséhez, illetve rajta keresztül a jövőkép valóra váltásához. A tematikus célok mentén, a 2007-2013 között megvalósítandó fejlesztésekkel a város eléri, hogy érezhetően nő a település vonzereje mind a helyi, mind a betelepülni szándékozó lakosok és vállalkozások előtt. A város jelentősen javítja az általa kínált életmód minőségi elemeit, kiemelten a közszolgáltatások és a települési épített és természeti környezet minőségét, valamint a közösségi közlekedés hatékonyságát, fenntartva a település kertvárosias jellegét és továbbra is építve a kedvező közlekedés-földrajzi adottságok kihasználására a gazdaságfejlesztés terén.

Urbánus kistérségi központ

Gyál célja, hogy fenntarthatóan működő, a táji-, természeti-, települési- és társadalmi környezetével harmóniában fejlődő kisvárossá váljon, amelynek egyrészt beépített területei a központban kisvárosi, a lakóterületeken kertvárosi jellegűek, másrészt a gazdasági tevékenységek és a lakófunkciók területileg szeparáltak, továbbá a városközpont irányítási, közszolgáltatási és kereskedelmi funkcióit tekintve megfelel a város és a kistérség lakosai által támasztott igényeknek. Megjelenésében vonzó, kialakultak a települési karakter egyes elemei. A város – elsősorban a közszolgáltatási funkciók erősítésével – északi és déli alközponttal rendelkezik.

Gyál közösségi közlekedéssel mind a kistérségéből, mind a fővárosból jól megközelíthető urbánus kistérségi központ – közszolgáltatásai, kereskedelme, üzleti kapcsolatai elsősorban mikrotérségére (a főváros XVIII. kerülete, Vecsés, Felsőpakony, Alsónémedi) terjednek ki, de ezen funkciói a kistérség egészét illetően is jelentősek.

Társadalmi egyenlőtlenségek feloldása, társadalmi kohézió

Gyál mintegy 25 ezer ember otthona. A Közép-Magyarországi régió hasonló adottságú városaival legalább azonos színvonalon biztosítja:

- a lakás,
- a munka,
- az integrált közszolgáltatások,
- az egészséges életkörülmények és életmód,
- a kultúra és szabadidő eltöltés

feltételeit, és elérhetőségét minden polgára számára. A város által nyújtott jó minőségű köz- és üzleti szolgáltatások kedveltek a gyáliak körében. A lakosok igényeivel összhangban történő fejlesztések arra ösztönzik a város lakóit, hogy aktívan, a város további fejlődése iránt elkötelezve vegyenek részt a helyi döntések alakításában.

Versenyképes helyi gazdaság:

Gyál gazdasága stabil, az agglomeráció hasonló adottságú településeihez mérten is jól jövedelmező, így biztos alapját jelenti a település fejlődésének. A külső gazdasági szereplők számára elsődleges vonzerő a település kiváló közúti megközelíthetősége és a főváros közelsége. A város növekvő vonzereje a helyi kötődésű kis- és közepes vállalkozások számának és eredményességének, versenyképességének javulásában is jelentkezik.

Dunaharaszti

Népesség:
Lakónépesség a KSH 2001. évi Népszámlálási adatai alapján: 16561 fő, a T-Star 2006-os adatai alapján: 18356 fő, az önkormányzati nyilvántartások alapján jelen időpontra: 19303 fő.

A népességnövekedés elsősorban a szuburbanizáció folyamatának köszönhető, a Budapestről kiköltöző népesség célpontja a közvetlen agglomeráció. Mivel Dunaharaszti Budapest közvetlen közigazgatási határánál kialakult település, ezért megvan az előnye, hogy egyszerre ad nyugodt kisvárosias hangulatot, ugyanakkor Budapest belvárosa egy órán belüli elérhető a lakosok számára. Az állandó népesség száma tehát növekszik, várhatóan kb. 22 000 főnél néhány éven belül a népességszám megáll.

Dunaharasztinak erre a prognosztizált népességszámra fel kell készülnie, és megfelelő ellátottságot és szolgáltatásokat kell biztosítania jelenlegi és várható lakosai számára. Dunaharaszti fejlődése szempontjából az egyik legkiemelkedőbb eredmény, hogy alvóvárosból napközben is élő, dolgozó várossá vált. Az ideköltözöttek fele továbbra is eljáró, legnagyobb részt Budapest irányába, ám ez a szám évtizedenként tíz-tíz százalékkal csökken. A munkavállalási lehetőségek száma olyan mértékben megnőtt, hogy egyszerre tudta a helyi lakosság és a környező települések igényét ellátni, mely mindenképpen kiemelkedő teljesítmény. Dunaharaszti dinamikus népességnövekedésének következtében lakásállománya fejlődést mutat. Az elmúlt 2-5 évben folyamatos az újabb és újabb lakóterületek beépülése, a lakások komfortfokozata minden tekintetben megfelel a mai kor elvárásainak. Az újonnan épülő családi házas, kertvárosias övezet infrastrukturális ellátottsága és kialakítása megfelel a kor elvárásainak. Az itt letelepedő családok többsége fiatal értelmiségi.

Budapesti kapcsolatok: A Közép-Magyarországi régió az életkörülményeket tekintve is az egyik legdinamikusabban fejlődő térsége Magyarországnak. Ebben természetesen domináns, meghatározó szerepe van a fővárosnak. Pest megye a mutatók legnagyobb részét tekintve ugyan lemarad a budapesti színvonaltól, de a főváros közelségét, húzó hatását jelzi a megye gyors fejlődése, a megyék átlagát meghaladó foglalkoztatási, jövedelmi viszonyai.

A régió gazdasági fejlődése továbbra is a fővárosra és az agglomerációját alkotó településekre koncentrálódik, ami tovább növeli az egyes kistérségek közötti gazdasági különbségeket. Az egyenlőtlenségek csökkentése és a belső kohézió javítása érdekében szükséges a helyi gazdasági kezdeményezések külön támogatásban részesítése, ami a foglalkoztatás térségi különbségeire is hatással van. A kistérségen belüli elkülönítés nem jelent szigorú határvonalat, inkább a strukturális problémák kezelése miatt célszerű. Ilyen például, hogy az északi települések egyre inkább szembekerülnek azon életminőséget gyengítő agglomerációs

körülményekkel, mint a zöldfelületek csökkenése, jelentős közlekedésből származó zaj és levegőszennyezés, települések összenövése, átszellőzési viszonyok csökkenése, településkarakter felbomlása.

A fő célok:

Az identitás és a tudásalap létrehozásával a fenntartható fejlődés megteremtése.

- Az identitás megteremtése az élhető város kialakításának fogalomköréhez köthető, valamint a megfelelő rekreációs területek létrehozásának folyamatához, mely biztosítja a jövőbeli hosszútávú fejlődés meglétét.
- A tudásalap létrehozása a helyi oktatáson alapszik, valamint az igazgatás és pénzügy területeken.

Fontos kitermelni olyan értelmiségi kört, mely a lakókörnyezetéhez kötődik és annak jövője iránt elkötelezett. Ezért is fontos, hogy olyan potenciállal rendelkezzen a terület, ahova érdemes visszajönni. Ezen két fejlesztési irány képezi az alapját a város fejlesztésének, mely lehetőséget teremt a város számára egy, az ott lakóknak élhető környezetet és valódi városi életet kialakítani.

Átfogó cél, 15-20 éves távlatra vonatkozóan:

Dunaharaszti független, önálló identitással rendelkező, dinamikusan és fenntartható módon fejlődő gazdasággal rendelkező sokszínű kisváros.

A jövőkép meghatározásában leírtak következményeképpen Dunaharaszti városa a fent bemutatott átfogó célt tűzi ki maga elé 15-20 éves távlatban, mely képes a „Dunaharaszti, a kistérség kapuja.” jövőképet megvalósítani.

Középtávú, tematikus célok 7-8 éves időtartamra vonatkozóan

Térségi szerepkör – a régió kapuja szerep erősítése

A kistérségi relációk tekintetében Dunaharaszti a kistérségi relációk tekintetében a kistérség kapujává válik. Területi elhelyezkedésénél fogva kapcsolattartó központtá válik a kistérség és Budapest, valamint a budapesti agglomeráció és a kistérség között, kapu szerepét betöltve. Egyben közlekedési váltópont Budapest és a kistérségi közlekedési rendszerek között. A logisztikai ágazat fejlesztésével logisztikai központ szerepet is betölt, melyhez kapcsolódóan kutatásfejlesztési projekteket is támogat. Az infrastrukturális és intézményi hátteret megteremtve nemzetiségi központot működtet, melynek legnagyobb erénye, hogy egy épületben működnek a különféle kisebbségek szervezetei, így megteremtve az egymással való szorosabb együttműködés lehetőségét. Az oktatás terén hiánypótló középfokú szakmai képzéssel is rendelkezik, mely alapját képezi a helyi identitású értelmiségi kör visszaáramlásának. A környező települések együttes összefogása egy jelentős turisztikai központtá teszi a térséget, Dunaharaszti pedig annak központját képezi, elosztó szereppel bír. Innen indulnak a tanösvények, lovaglóútvonalak és a vízi közlekedésben is jelentős megállópont. Központként lehetőséget biztosít kistérségi természetvédelmi kutatások számára és oktatóközpontként is működik. A budapesti relációk, az agglomeráció tekintetében Dunaharaszti, adottságaira építve, nem olvad be, hanem megkülönbözteti magát Budapesttől, erős identitással rendelkezik. Az agglomeráció része, azt kistérségi szerepének erősítésére használja fel: a megérkezés városaként, elosztóközpontként definiálja magát. Jó kapcsolatot ápol a 23. kerülettel.

Élhető városként ideális hely azon Budapestről kiköltözni vágyók számára, akik Budapesthez közel, kisvárosi környezetben szeretnének élni, de nem egy alvóvárosban. Közlekedési szempontból a HÉV és vízi közlekedési járatok kötik össze a fővárossal és a kistérséggel is, valamint a fővárost is a kistérséggel. Dunaharaszti logisztikai központ a budapesti felvevőpiac irányába. A folytatódó infrastrukturális fejlesztések hatására a logisztikai központ fejlesztésének lehetősége is nyitott. A szabályozott ipar és a logisztikai fejlesztések, koordinált keretek között, kiváló szolgáltatásokat, lehetőségeket nyújtanak. Dunaharaszti, természeti területeit védve, azokat promotálva az ökológiai pufferzónát erősíti, mely leválasztja Budapestet a kistérség természetvédelmi területeitől. Egyben a budapestiek számára vonzókikapcsolódási és rekreációs lehetőségeket nyújt, táji adottságait fenntartható módon használva ki.

A városias településszerkezet kialakítása: városrészek megfelelő definiálása

Az iparterületek fejlesztése tekintetében Az iparterületek le vannak választva a lakóövezettől zöld védősávokkal. A környezeti terhelések kezelése — azok csökkentésének koordinálása — megoldott. A szennyezett területek rekultiválása és a fokozott terhelések szakszerű kezelése megtörténik. Vonzó, infrastruktúrával ellátott területek veszik át az eredetiek helyét, a város által koordinált ipar telepítése által. A nyújtott szolgáltatások körének bővítése a területet a város életébe integrálja. Ilyen például a szakképzett helyi munkaerő alkalmazása, helyi vállalkozások, kulturális beruházások, rekreációs projektek és sportesemények támogatása, a város átfogó céljait támogató tevékenységek, civil rendezvényeken való részvétel, a város lakossága előtt prezentált fejlesztési beruházási tervek. Lakóterületi fejlesztések, a turisztikai iparág fejlesztése.

A városi főtér és helyi alközpontok kialakítása, zöldfelületek növelése

Dunaharaszti városias jellege megvalósul. A városmag jól szervezi a várost: működő városközpontja van a városnak. A városias jellegnek megfelelő léptékű épületek felújítása megvalósul. A városi közterek és az új ágazatokat támogató szolgáltatások kialakítása is megtörtént. A városirányítási szervek, civil szervezetek, kisebbségi önkormányzatok, kistérségi, budapesti, országos és nemzetközi kapcsolatok tudatos támogatása és fejlesztése történik. Azok koordinálása intézményi keretek között zajlik, a város PR és marketing tevékenységet is folytat. Ezen kapcsolatok fejlesztése, a szervezetek támogatása és az intézmények korszerűsítése folyamatosan zajlik. Dunaharaszti középtávon célként tűzi ki a város és lakossága léptékének megfelelő számú, és minőségű központ és alközpontok kialakítását. A prognosztizált demográfiai növekedés, és a város tervezett artikulált funkcióinak megfelelően szükséges egy városi központ, egy szolgáltató alközpont, egy rekreációs központ, valamint a lakóterületek számára zöldfelületi központok kialakítása. Dunaharaszti e központok megfelelő módozatú kialakítása érdekében határolja le akcióterületeit és jelöl ki projektelemeket.

Rekreációs területek megfelelő módozatú kialakítása, természeti területek rehabilitálása, fenntartható turizmus kialakítása

Dunaharaszti városa a kistérség első településeként, első megállójaként célként tűzi ki a városban megtalálható természeti értékek rehabilitálását, a természet közeli rekreáció turisztikai célú hasznosítását, és célul tűzi ki, hogy újra megvalósítja Dunaharaszti hajdan volt fürdőkultúrájának helyreállítását. A természeti értékek védelmében ugyanakkor

a város a rendelkezésére álló Tavak városrészben az aktív rekreációra alkalmas területek és üdülőterületeket fejleszt. Mindezen fejlesztések eredményeképpen a város képes lesz saját és kistérsége turisztikai vonzerejének növelésére.

Ipari területek vertikális, fenntartható fejlesztése

Dunaharaszti kijelölt ipari területei ma is jól definiáltak, voltaképpen teljes egészében használatban vannak, a távlati fejlesztéshez szükséges területigény biztosítva van. A város ugyanakkor célként tűzi ki, hogy a rendelkezésére álló gazdaságélénkítő eszközökkel megtartja a jelenlegi jól kihasznált ipari-logisztikai központot, valamint megvalósítja a helyi kis- és középvállalkozások számára kiemelkedő fontosságú kereskedelmi területet. A fejlesztések és a jelenlegi minőség megtartása érdekében ugyanakkor minden ipari, illetve kereskedelmi jellegű telepítés mellé zöldterületi fejlesztés rendel a lakosság megóvása érdekében.

A gazdaság fejlesztéséhez kapcsolódó humánerőforrás-fejlesztés

Dunaharaszti számára létfontosságú, hogy a meglévő, a város léptékéhez mérten kiemelkedő ipari- logisztikai területek számára akár helyben biztosítsa a megfelelő munkaerőt. Ezért a város célja, hogy a meglévő képzési struktúrát megtartsa, és új, akár kistérségi szintű oktatási potenciált hozzon létre, ugyanakkor támaszkodjon a kistérség humán bázisára is. Ez olyan oktatóház létrehozásával eredményes, mely képes átláthatóan összefogni a kistérség adta lehetőségeket, és a térségben élő munkaképes lakosság számára alternatívát kínálhat. Dunaharaszti lakossága folyamatosan nő a kedvező életminőség miatt. A lakosság fiatalodó képet mutat. Szakképzett, magasan kvalifikált, új urbánus lakosság települ le a városban. A visszaköltöző helyi lakosság aránya nő, a helyi identitást erősítve. A kistérségből ide dolgozni járók száma nagy.

Az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése helyi és kistérségi szintű igények kielégítése okán

Dunaharaszti városa jelenleg is működtet olyan egészségügyi ellátórendszereket, melyek térségi szempontból jelentősek a város és a környező települések számára. A város célja, hogy kistérségi, térségi szerepének megerősítése érdekében, valamint a jövőképben meghatározott „kapu” szerep kialakítása érdekében felvállaljon és ellásson olyan feladatokat, melyek a város határait túllépve térségi jelentőségűek lesznek.

Magas szintű kultúra és közművelődés lehetőségének biztosítása kistérségi együttműködéssel

A város középtávú célként tűzi ki, hogy a város lakossága helyben, Budapesthez képest alternatívaként is megtalálhassa a kulturális lehetőségeket a város területén. E cél kiemelt fontosságú, hiszen a város lakossága, az ide települők számára a városnak biztosítania kell a természeti és közművelődési lehetőségeket. A cél, hogy Dunaharaszti gazdag története, épített emlékei, valamint a feltárt helytörténeti emlékek, és a városban működő kulturális és művészeti egyesületek, valamint az itt élő kisebbségek és kultúrájuk megfelelő bemutatást kaphasson. A város ugyanakkor ezen területen szükségesnek tartja a kistérséggel és a környező településekkel történő együttműködést, hiszen a térségben található települések egymásra építve gazdag kulturális potenciállal rendelkeznek. Így artikulálható az önálló identitás a városon belül és a kistérségben egyaránt.

A szociális biztonság megteremtése

A szociális juttatások megléte és a szolgáltatások fejlesztése folyamatos. A felelős intézmények munkáinak összehangolása folyamatos, pl. rendelők, szakrendelők, idősgondozás, étkeztetés, idősek otthona, szállítási programok koordinációja. A bölcsődék, óvodák, iskolák fejlesztése megvalósult. Létrejön a szakirányú képzések támogatása, városi ösztöndíjak és lokális támogatások rendszere is működik: az ide települt cégek támogatják a visszatelepülni vágyó helyi szakképzett munkaerő alkalmazását. A civil szolgáltatási rendszerek kialakulnak: sportlétesítmények és a közösségi élet színterét szolgáló létesítmények, épületek, városi közterek és közparkok rendszere épül ki. Az intézményrendszer fejlesztése során kialakul a sport-rekreáció-turizmus, és az arra épülő vendéglátás is kiteljesedik. A fejlesztési elképzelések között olyan intézmény kialakítása is városi cél, mely képest az itt elő hátrányos helyzetű, korlátozott képességű lakosok integrálására is.

Szigetszentmiklós

Népesség: A 90-es évek népességnövekedésének immár 93%-a a bevándorlásból származik a természetes szaporodásnak elenyésző a szerepe (míg 1980 és 1990 között a lakosságszám növekményének még csak 67%-a táplálkozott a bevándorlásból) az ezredforduló utáni években változatlanul hasonlóan a bevándorlás adja a népességnövekedés jelentős hányadát, de a természetes szaporodás mértéke is megugrik; ennek oka hogy a „Ratkó - unokák” életkoruk alapján gyermekvállalási korba léptek. Szigetszentmiklós lakónépességének alakulása a XX század második felében város területe lényegében nem változott az elmúlt évtizedekben a belterületbe vont területek nagysága azonban jelentős mértékben nőtt. Ez szoros összefüggésben van a lakónépesség számának növekedésével, amit korrelációvizsgálattal is sikerült bizonyítani lakótelep-építések kezdete (mintegy 5-6 évvel ezelőtt) óta azonban már nem ilyen szoros a korreláció hiszen így kisebb területre költözik nagyobb lélekszámú lakosság ez már nem mutatható ki korrelációvizsgálattal.

Szigetszentmiklós lakásállományának növekedése folyamatos, és rendkívül magas értéket mutat. A lakásállomány 1997-ben még 8.256 lakásból állt, 2006-ban viszont már 10 237 db-os állományról beszélhetünk növekedés üteme meghaladja a 23%-ot ! A lakásállomány darabszámának növekedése több mint kétszerese a hasonló méretű (Dunakeszi Gödöllő) agglomerációs városokénak! Megszűnő lakásokról ugyanakkor alig beszélhetünk, évente alig néhány lakás kerül bontásra. Az új lakások építési ütemének növekedése igen erőteljes, azonban nem mindegyik lakás kerül teljes közművesítésre.

Átfogó cél:

Központi funkciójú tartalmi elemekkel rendelkező, fejlett humán –infrastruktúrára támaszkodva magas színvonalú oktatási, kulturális, és szociális, valamint igazgatási szolgáltatásokat nyújt a város és térségének lakói számára Szolgáltató intézmények koncentrált jelenléte, a közösségi élet a helyi identitás erősítésének generálására a város lakosságának jelentős része helyben, vagy az agglomerációs hurokban dolgozik, a szolgáltatásokat helyben veszi igénybe.

Középtávú tematikus célok:

Komplex társadalmi kommunikáció, erősödő városi identitás pozicionálása,. a városlakók kötődésének megteremtése a város, mint áru „értékesítése”. A hagyományokhoz való kötődés átértékelése a régebb óta itt élők, és az új beköltözők számára differenciálható szigetszentmiklósi

identitástudat kialakítása, Szigetszentmiklós gazdasági vezető szerepének megtartása és igazgatási vezető szerepének kialakítása a kistérségben

„Komplex társadalmi kommunikáció erősödő városi identitás pozicionálása ”cél eléréshez ezért a városnak arra van szüksége, hogy lakossága „megvegye”, azaz megismerje, megkedvelje, megvédje lakóhelyi értékeit és ezt az értéket a tőkének „eladható települési áruként” kínálja fel. Szigetszentmiklós első számú „vevőköre” maga a lakosság „nehéz vevő”, a települést, mint árut általában nem igényli. Annak érdekében tehát hogy a városi identitás erősödhessen, szükséges a szigetszentmiklósiak számára szerethetővé, fenntartható léptékűvé alakítani a várost, a lakosság csak akkor fogja szeretni a várost ha ismeri azt. Ezért elsősorban a helyi oktatás szerepén van a legfontosabb hangsúly olyan komplex nevelési módszertan kialakításával, ami hozzájárul a gyermekek (köztük az alig pár éve itt élők) helyi identitásának kialakításához. Emellett a város hagyományainak őrzését tovább kell erősíteni, akár városrészi szinten is.

Tematikus cél Szigetszentmiklós gazdasági vezető szerepének megtartása és igazgatási vezető szerepének kialakítása a kistérségben Szigetszentmiklós gazdasági vezető szerepének megtartása és igazgatási vezető szerepének kialakítása a kistérségben

Magas hozzáadott szellemi értékkel rendelkező munkahelyek támogatása Versenyképes a kívánatos vállalati struktúra igényeinek (kvaterner szektor) megfelelő alap - és középfokú oktatási rendszer kialakítása Térségi szerepkörnek megfelelő hiányzó intézményi funkciók kialakítása.

Hosszú távon is valószínűsíthető hogy Szigetszentmiklós változatlanul az ipari-szolgáltató szféra számára nyújt kedvező feltételeket ennek azonban jelentős területi feltételei vannak amely tovább fokozhatja a közlekedési környezeti egészségügyi konfliktusokat jelenlegi tendenciák és realitások kitörési pontot sajnos a high-tech ipar, a menedzsment-irányítói funkciók egyetem illetve kvalifikált munkaerő (mely megtelepedéséhez az élhető harmonikus környezet elengedhetetlen feltétel lenne) hiányában nem jelentenek azonban a légi és vízi közlekedés lehetőségeinek kiaknázatlansága jelentős potenciált rejt a város gazdasága számára.

Komplex városi arculatfejlesztés, Szigetszentmiklós városi arculatának fejlesztése szolgáltatási színvonalának növelése, szabadidős kulturális jellegének erősítése, Élhető kisvárosi környezet – *agóra funkció* – kialakítása

Szigetszentmiklós fejlődése folyamán nem alakult ki egy olyan meghatározó karakter, amely településszerkezeti funkcionális társadalmi vagy gazdasági jellegzetesség lehetne. Ez egyrészt az egységes helyi identitás kialakulását is gátolja, másrészt pedig lehetetlenné teszi a város és városközpont dichotómia értelmezését. A város nem rendelkezik „szerethető” arculattal, az épített környezet minősége esetleges heterogén, nem járul hozzá a városi funkciók megerősödéséhez. Mindezen hiányosságok mellett a helyi szolgáltatások mennyisége és minősége is csak az utóbbi években kezd egy el várható városi lépték felé tendálni (pld. bankfiókok, irodaházak jelenléte) a szabadidő -kulturális tevékenység helyben eltöltésére a város csak egy szűk kör számára kínál elegendő szolgáltatást. Mind az újonnan kiköltözők, mind pedig a régebb óta itt élők egyre inkább a fővárosban keresik a szabadidős szórakozási lehetőségeiket kielégítő helyszíneket.

Magasan képzett helyi kötődésű lakosság, helyi identitás megteremtéséhez alkalmas hardware elemek kialakítása, identitás-erősítő és versenyképes oktatás-fejlesztési komplex program a jövő nemzedéke számára

Társadalmi pozíció meghatározása közösségi tervezés szempontjából egyáltalán nem mindegy, hogy kik költöznek az agglomerációba. Diplomás vezető pozíciót betöltő kiköltözők az agglomeráció északnyugati nyugati szektorát preferálják elsősorban, az alacsonyabb iskolai végzettségűek a fizikai és szellemi beosztott munkát végzők a déli délkeleti szektorba települnek Közülük sokan azért választották az agglomerációt mert a főváros zöld övezetében nem találtak anyagi viszonyaiknak megfelelõ családi házat. Továbbá igen erősen jellemző a kiköltöző/vidékről felköltöző népességre hogy legnépesebb csoportjuk a fiatal kisgyermekes családok közül kerül ki. Ez egyszerre jelent lehetőséget és hátrányt is a város számára. Hátrányt abból a szempontból jelent hogy az aktív korúak jelentős hányada „nem felel meg” a tematikus cél elvárásainak, így rövidtávon ennek a célnak a megvalósítása általuk nem várható. Viszont a fiatal kisgyermekes családok nagyszámú jelenléte alapot teremt arra, hogy az oktatáson keresztül lehetőséget teremtsen a város a megfelelően képzett és helyi kötődésű lakosság kialakulására.

Természeti környezet emberközpontú fejlesztése, Szigetszentmiklós környezetének védelme, Turisztikai szolgáltatások pozícionálása, Táji-, természeti potenciál fenntartható fejlesztése és kihasználása

Az adottságok jobb kihasználása vonzó programok szervezése kistérségi összefogással megvalósított, megteremtésének szinte elsődleges feltétele a táji- természeti potenciál megőrzése, fenntartható fejlesztése, kapcsolódó szolgáltatások kialakítása nem önkormányzati feladat, ezért itt több lehetőség van PPP konstrukciók kialakítására

Minőségi, többpólusú városi közlekedés, Szigetszentmiklós külső és belső közlekedési kapcsolatainak fejlesztése, az élhető városközpont megteremtése érdekében

Ez magában foglalja a közúti közlekedés fejlesztését a helyi és helyközi tömegközlekedés (közte a kötött pályás HÉV) fejlődését is. Távlati cél, de további gazdasági potenciált jelent a város számára a tököli repülőtér és a Duna közelsége. A repülőtér fejlesztése, polgári légiközlekedésre való alkalmassá tétele tulajdonképpen csak idő kérdése. A Duna, mint nemzetközi hajózási útvonal pedig – elsősorban a Csepeli Szabadkikötő fejlesztése révén - jelenthet pozitív gazdasági következményt.

Több helyen olyan nehézségek (parkolás, megnövekedett forgalom, gyorshajtás) jelentek meg az elmúlt években, ami a megnövekedett gépkocsi-forgalom egyenes következménye. Ezért a városi közlekedés átszervezésére van szükség, ami elsősorban a peremterületek felfűzését, itt épülő tehermentesítő utak megnyitását jelentheti.

Budaörs

Népesség: 2007-ben a város lakossága 27 048 fő volt, ami az 1990. évi állapothoz képest 35%-os növekedést jelent. Budaörs népsűrűsége 1115 fő/km^2, amely hasonló például a közeli Érd népsűrűségéhez (1 000 fő/km^2), és kifejezetten városias képet mutat, bár messze alacsonyabb, mint Budapest népsűrűsége (3 232 fő/km^2).

Budaörs lakónépessége, ha lassabb mértékben is, de tovább fog nőni a következő időszakban. Az önkormányzat a lakosságszám további jelentősebb növekedését különböző előírásokkal (a beépíthetőség, a belterületek nagyságának,

stb. szabályozása) lassíthatja, de a folyamatot magát nem állíthatja meg.

Budaörs népességét az elmúlt évek folyamatai alapján - a 2005-ben készült népességprognózis - 2012-re mintegy 28.000 - Budaörs Gazdasági Programja – Helyzetelemzés, 2008., előzetes dokumentum alapján Beluszky Pál 1995. évi kutatása alapján 29 000 főre tette. Az azóta eltelt néhány év alatt azonban a népességnövekedési folyamat felülmúlta a prognosztizáltat, így ezen előszámítás frissítése folyamatban van. A városnak azonban nem célja a további nagyarányú gyarapodás, sokkal inkább a szabályozott, minőségi növekedés (azaz lakóterület-fejlesztés csak a szükséges alap-infrastruktúra és közintézmények kiépítésével együtt lehetséges).

Budaörsön a beépített területek nagysága és aránya folyamatosan nő, ami növeli a település városias jellegét. A lakóterületeken a nagyvárosival szemben a kisvárosi jelleg erősödése figyelhető meg, ami egybeesik a városvezetés azon törekvésével, hogy Budaörs továbbra is hazánk legélhetőbb városai közé tartozzék – a város elsődleges törekvése ezért a lakossági szolgáltatások bővítése és minőségének javítása, az alapinfrastruktúra hiánytalan kiépítése.

Budapesti kapcsolatok: Budaörs földrajzi fekvését alapvetően meghatározza, hogy a város Budapest agglomerációjához tartozik. A fővárossal való szoros közelség (nyugati kapu) és az autópályák által biztosított elérhetőség (M1, M7, M0) jelentősen hozzájárultak a város tőkevonzó-képességéhez, hiszen egy nyugat-európai befektető számára fontos szempont, hogy magyar leányvállalata, telephelye mennyi idő alatt közelíthető meg. Ebből a szempontból a budaörsi repülőtér kiaknázatlan lehetőségeket rejt magában, melyet Budapest Főváros XI. kerülettel együttműködésben ki lehet használni. Az M0 körgyűrű északnyugati szakaszának megépülésével a város szerepe az agglomeráción belül tovább fog nőni. Budapest közelségét és földrajzi potenciálját az agglomerációban található települések közül Budaörs tudta a leginkább kihasználni, és tudott a fekvéséből adódó lehetőséggel élni. Ehhez a városvezetés innovatív, vállalkozó szellemiségére is szükséges volt, amelyek együttesen vezettek oda, hogy 2007-ben Budaörs volt „Magyarország legfejlettebb városa", 2008-ban pedig a leggazdagabb. Melyből látszik, hogy Budaörs az agglomeráció leggyorsabban fejlődő városa

Sajnálatosan az agglomeráció nem hálózatosan fejlődött, hanem Budapest-centrikusan. A budaörsiek közül is jelentős számban vesznek igénybe budapesti szolgáltatásokat, illetve járnak a fővárosba dolgozni. Budaörs számára Budapest közelsége számos előnnyel jár, amelyet a város vezetése az elmúlt 15-18 évben sikeresen használt ki. A város önálló, Budapesttől független településként való működése is egyre hangsúlyosabb: más agglomerációs településekkel ellentétben Budaörs jelentős foglalkoztató, a nagykereskedelmi egységek mellett számos tudás-és technológiai intenzív vállalkozásnak ad otthont; a tudatos településfejlesztés várt hatásaként pedig a jövőben nemcsak munkavállalási, vagy vásárlási, hanem turisztikai és rekreációs céllal is egyre többen keresik majd fel. A jövőben a Budapesttel való együttműködés mellett Budaörsnek szorosabb kapcsolatot kell kiépítenie az agglomeráció nyugati és észak-nyugati településeivel is.

Jövőkép és átfogó célok

Budaörs jövőképe, hogy a minőségi szolgáltatások városává váljon

a köz- és az egyéb városi szolgáltatások terén egyaránt. A város jövőjét a meglévők mellett a magas hozzáadott értéket termelő vállalkozásokra szeretné alapozni. A város szeretné elérni a „több, mint bevásárlás" – megítélést, és a helyi lakosokon túl, részben a környék (főváros) lakosai számára is megfelelő kikapcsolódási, rekreációs lehetőségeket nyújtani – a hozzá tartozó igényes szolgáltatásokkal együtt. A cél tehát a gazdaság, a társadalom és a helyi épített (infrastrukturális) és természeti környezet élhető egyensúlyának megteremtése, fenntartása, ezen belül: az életminőség javítása az infrastrukturális fejlesztések az intenzív gazdaságfejlesztés együttes, összehangolt és egymást erősítő fejlesztése. A jövőkép iránymutatásként, igazodási pontként szolgál az IVS egyes megvalósítandó fejlesztései számára. Mint cél, elérésének ideje nem konkrét, mindazonáltal a jövőkép által felvázolt állapot a fejlesztési folyamatok elkövetkező kb. 10–12 éves időszakára (kb. 2020-ig) jelent iránymutatást.

Részcélok

Életminőség

A város elsődleges célja, hogy a helyi lakosság kiszolgálása minél jobb legyen; az élet valamennyi terén megfelelő mennyiségben és mind jobb minőségben álljanak rendelkezésre a közszolgáltatások. Az itt lakók elégedettségének növelését szeretnék javítani elsősorban a közlekedési és infrastrukturális feltételek javítása, az intézményi kapacitások bővítése terén, valamint a helyi identitást és összetartozást erősítő közösségi helyek és szolgáltatások kialakításával, amelyek egyúttal alkalmasak a külső megítélés befolyásolására, a minőségi vendégforgalom megalapozására is.

Demográfia

Az önkormányzat a lakosságszám további jelentősebb növekedését különböző előírásokkal lassíthatja (a beépíthetőség, a belterületek nagyságának, stb. szabályozása), de a folyamatot magát nem állíthatja meg. Budaörs népességét az elmúlt évek folyamatai alapján a 2009-ben készült népességprognózis 2015-re mintegy 31 300 – 31 500 főre tette. A városnak azonban nem célja a további nagyarányú gyarapodás, sokkal inkább a szabályozott, minőségi növekedés (azaz pl. további lakóterület-fejlesztés csak a szükséges alap-infrastruktúra és közintézmények kiépítésével legyen lehetősége).

Települési identitás

Budaörs szeretné növelni az itt lakók városhoz való személyes kötődését, illetve a lakókörnyezetükért vállalt nagyobb személyes hozzájárulást (közösségi részvétel, felelősségérzet a közös helyekért, stb.). Mindezt újabb és megújított közösségi terek és rekreációs helyszínek kialakításával és funkcióbővítésével, a tervezésben és a kivitelezésben való közösségi részvétellel szeretné elősegíteni. Ezen túlmenően a város külső megítélését is szeretné módosítani: a bevásárló turizmus mellett a tartalmas vendégvárás feltételeinek megteremtésével. Ezt szolgálják zöldterületi és rekreációs fejlesztési, valamint idegenforgalmi programjai és akcióterületei.

Gazdasági

Budaörs kiemelt gazdasági potenciálját a hazai települések között rövidtávon nem veszélyeztetik kihívók. Azonban középtávon elsősorban Budapest nyugati agglomerációs övezetének egyes települései (pl. Törökbálint, Budakeszi) jelentkezhetnek versenytársként. A városnak nem célja a további extenzív, nagy területi és infrastruktúra-igényű logisztikai és kereskedelmi egységek betelepítése, sokkal

inkább a minőségi szolgáltatások és a K+F iparágak fejlesztése, vagy a kulturális értéktöbbletet termelő KKV-k támogatása.

Városrészi funkciómegosztás

A városrészi célok alapján az alábbi meglévő és elérni kívánt funkciómegosztást lehet megállapítani az egyes városrészek között:
Lakó: Kamaraerdőn (családi házak és társasházas), a Kertvárosias lakóterületen (családi házak, társasházak és sorházak), a Történelmi belvárosban (kisvárosias zártsorú családi házak), az Intézményi városközpontban (paneles magas társasházak), valamint a Hegyvidékek területén (családi házak és társasházak) formájában van jelen. A jövőben – a már megindult folyamatok szükséges kezelése következtében – a Szállások, és a Frankhegy területén további népességgyarapodással lehet és kell számolni (a beépítés, szabályozása, övezet-módosítások, ill. infrastruktúra-fejlesztések) fejlesztések.
A város adminisztratív funkciói: megmaradnak az Intézményi és városközpont és lakótelep városrészben (3. városrész). Kamaraerdő (11.) alközponti funkciókkal rendelkezik. Gazdasági: Az autópálya menti területek tömörítik a gazdasági, ipari, kereskedelmi és szolgáltatási funkciókat: Nyugati ipari gazdasági területek (1.), az Autópálya és a vasút menti kereskedelmi gazdasági területek (9.). A Szilvás területén (10.) van lehetőség nagyobb gazdasági (idegenforgalmi?) beruházások megvalósítására. Az Intézményi és városközpont és lakótelep (3.) területén pedig további kisebb helyigényű, ugyanakkor nagy hozzáadott értéket termelő iparágak (K+F, kreatív, stb.) telepedhetnek meg – a gazdaságfejlesztési programban elhatározott „tudásváros” megteremtése érdekében. A Kertvárosias lakóterület és új alközpont (8. sz. városrész) autópálya menti részén kisebb irodák, vállalkozások kaphatnak helyet. Közlekedési: A meglévő nagy, K-Ny-i irányú infrastrukturális rendszerek (M1, M7, vasút, 1 sz. főút) használata, funkciómegosztásuk a jövő egyik legfontosabb kérdése Budaörsön; ezen belül is elsősorban a kötöttpályás tömegközlekedés feltételeinek a megteremtése: vasútállomás(ok), P+R, ráhordó tömegközlekedés, É-D-i tengelyek fejlesztése. Mivel a környékbeli fejlesztések (Tópark, Talentis) generálta és a jövőben tovább növekvő többletforgalom is a Budaörsön áthaladó közlekedési rendszereket terheli, a tömegközlekedési rendszerek megújítása kapacitásnövelése és kiszolgáló létesítményeinek létrehozása elengedhetetlen az autópálya menti területeken.

A kulturális funkciók a Történelmi belvárosban (7.) összpontosulnak, melyek a város szándéka szerint bővülnének újabb szolgáltatásokkal és épületekkel is (Templom tér akcióterület). Közösségi: Budaörs egyik legfőbb célja a közösségfejlesztés, az identitásépítés, a rekreációs helyszínek és szolgáltatások fejlesztése. Ezek kitüntetett helyei: a Történelmi belváros (7.) meglévő közösségi helyeinek kibővítése és szolgáltatásainak bővítése (pl. Templom tér, Kő-hegy), a Budaörsi Városliget kiépítése (Kertvárosias lakóterület (8); valamint a Törökugratón (Hegyvidékek, 2.) és a hegyvidéki erdőterületeken megvalósítandó rekreációs közösségi helyek létrehozása.
Idegenforgalmi: a fenti területeken a meglévő közösségi terek és szabadidő- eltöltési helyszínek és szolgáltatásainak (minőségi és mennyiségi) fejlesztése, valamint új helyszínek, attrakciók megvalósítása, a „budaörsi turisztikai tengely” megteremtése (pl. Hiányzoona, Kő-hegyi pincék, csónakázó, stb.)

Fenntarthatóság, környezetvédelem

Budaörs kiemelt céljának tekinti, hogy energiagazdálkodását racionalizálja. A testület 2009-ben döntött arról is, hogy valamennyi új beruházás, újonnan létesítendő középület energia- és hőellátását megújuló energiaforgások biztosítsák. Szintén fontos cél a jelentős közúti forgalomból származó környezetterhelés csökkentése. Budaörs jövőképe, hogy a minőségi szolgáltatások városává váljon és intenzív identitásépítési programjának segítségével némiképp módosítsa a róla kialakított egysíkú „bevásárló város” megítélést. Ezen jövőkép elérését szolgálják az életminőség-javítással összefüggésben megvalósítandó intézményhálózat-fejlesztési és identitásépítési célok, valamint az ezekhez szükséges infrastrukturális beruházások (közlekedés, közmű). Kiemelten kezelendő cél, hogy mindezen fejlesztések fenntartható és környezetkímélő módon valósuljanak meg.

<u>Hosszú távú jövőkép:</u>

Budaörs legyen a minőségi szolgáltatások városa; jövőjét a magas hozzáadott értéket termelő vállalkozásokra alapozza.

<u>Középtávú tematikus célok</u>:

Életminőség-javítás

- A kiskereskedelmi vállalkozások minőségének javulása
- A szociális és közszolgáltatások bővülése ill. minőségjavítása
- A kulturális intézményhálózat bővülése
- Zöldfelületek bővülése, minőségjavulása
- Közbiztonság javulása

Infrastruktúra-fejlesztés

- A tudás intenzív vállalkozások számának növekedése
- Felsőoktatási intézmény megtelepedése
- Idegenforgalmi rendezvények és vállalkozások meghonosítása

Intenzív gazdaságfejlesztés

- Az utazási idő csökkenése (Budaörs-Bp.)
- A gépkocsival ingázók számának csökkenése
- A kerékpáros közlekedési hálózat kiépülése
- Megújuló energiaforrások használata

<u>Rövid távú célok</u>

- Zöldfelületi, sport- és rekreációs fejlesztések
- Intézményhálózat fejlesztése
- Történelmi városközpont fejlesztése
- Identitásépítés
- Tudás- és technológia-intenzív vállalkozások letelepítése
- Városi idegenforgalom fejlesztése
- Közlekedésfejlesztés
- A tömegközlekedés fejlesztése
- Infrastruktúra fejlesztés
- Környezetvédelem és energiagazdálkodás

Az egyes városrészek sajátos adottságaiknak valamint fejlődési lehetőségeinek és korlátainak megfelelően vesznek részt a város egészére vonatkozó célok elérése érdekében megvalósuló fejlesztésekben.

Budakeszi

<u>Népesség</u>: A lakónépesség száma 2001-től exponenciálisan növekszik. 2001-ben az állandó lakosságösszlétszáma 12 733, míg 2006-ban 15.532. A meghatározott időszakban a lakónépesség száma 2799 fővel gyarapodott. Lakosság növekedése tekintetében 2005. és 2006. között kiugróan magas volt a betelepülések száma (a betelepülések 75,74 %).

A legtöbb lakás (38%) 1944 előtt épült, a következő lakásépítési dömping 1990 és 2001 között csupán 675 lakás épült. Budakeszi lakásállománya 2001 és 2006 közt dinamikus növekedésnek indult. Az eltelt években a lakásállomány 229 lakással gyarapodott.

Budapesti kapcsolatok:

A szuburbanizációval érintett térben az épített lakások számának vizsgálata is fontos. Budakeszit összehasonlítva a környező városokkal, elmondhatjuk, hogy kevésbé adott teret a nagyarányú telekalakításokon nyugvó betelepülésnek.

A település jelentőségét nem a városhálózatban betöltött szerepe, inkább a az agglomerációban játszott szervező ereje és az itt felhalmozott tudás adja. Az emberi erőforrások tekintetében a település egy a magyar városok humánerőforrásait vizsgáló kutatás alapján igen előkelő pozíciót foglal el a kisvárosok körében. Az agglomerációs gyűrű két települése, új szerveződési központja Budaörs és Budakeszi közös jellemzője a kiugró gazdasági és munkaerő piaci adottság, a jó innovációs potenciál mérsékelt humán (felsőoktatási és K+F) tevékenység mellett. A két város a gazdasági és az iskolázottsági adottságok, valamint a fejlett tudásalapú munkaerő piaci jelenlétet mérő aránymutatók tekintetében messze kiemelkednek a többi kis- és középvárostól. Így fontos szerepet játszik a fővárosi térség versenyképességének megőrzésében.

Budakeszi a főváros közelsége révén nem rendelkezik jól körülhatárolható vonzáskörzettel, hisz a hozzá közel eső kisebb településeken is Budapest erős dominanciája érvényesül. Ennek ellenére a város mikrotérségi központi szerepkört tölt be.

A városban lakó munkaképes korú lakosság száma és a városban található munkahelyek száma alapján kijelenthetjük, hogy a lakófunkció igen erős a településen. Az „alvóvárosi”szerepkör mellett fontos az idegenforgalmi szerepkört is kiemelni. A szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák számának fokozatos növekedésével Budakeszi hagyományosnak mondható pihenő funkcióját tölti be a főváros közvetlen szomszédságában.

A város hosszú távú jövőképe

Budakeszi város 20 éves, távlati jövőképe: Budakeszi természeti és épített környezetének, építészeti és táji örökségének védelme, hagyományok révén kialakult arculatának, szanatóriumi és turisztikai jellegének megőrzése, erősítése

A távlati jövőkép kialakítása elősegíti a stratégiai gondolkodást, megteremti a hosszú távú tervezés alapját és irányt mutat a jövőbeni fejlesztési irányoknak.

Jövőbeni fejlesztési irányok meghatározása

A város átfogó célja a városfejlesztési koncepcióval és a jövőképpel összhangban alakult ki, annak mintegy eszközeként és cselekvési tervekén.

E szerint:

Budakeszi a környezet megóvásával, a városi arculat fejlesztésével, a természeti és humán erőforrások kiaknázásával váljon olyan élhető kisvárossá, amelyet erősödő gazdasági funkciók és a környezettel összhangban lévő lakóterületek jellemeznek. A város átfogó céljának elérése a következő két évtizedben megvalósul.

Tematikus célok:

Természeti adottságok kihasználása

A városnak meg kell őriznie, és ki kell használnia azokat a különleges adottságokat, melyek miatt már a múltban is az agglomeráció egyik legkedveltebb pihenőhelyének számított. Az itt található természeti értékek, tájvédelmi körzet, kiváló levegő mind alapot nyújtanak erre. Ezen értékekre alapozva erősödő turizmus és környezetbarát gazdaság fogja a várost jellemezni.

Szellemi potenciál kihasználása

A város hosszú távú célja kell legyen az itt felhalmozódott szellemi potenciál helyben hasznosítása is. Ez ki kell, hogy terjedjen mind a helyben megvalósuló magas tudást igénylő munkahelybővítésre, mind a város helyi életére. Mindenképpen célszerű lenne a magasan kvalifikált munkaerőt ebben a városban foglalkoztatni, a helyben megteremtett lehetőségekkel élni. Ezáltal az itteni emberek jobban kapcsolódnának a helyi ügyekhez és erősítenék a helyi társadalmat.

A városi arculat kialakítása

Ehhez azonban a városképet és a város hangulatát is meg kell változtatni, mind építészetileg, mind és városszerkezetileg. A városnak, főként a belvárosnak jelenleg nincs az a hangulata, mely akár marketingelemként eladhatóvá tenné a várost, az ide látogatók számára. Szintén kiemelt feladat az olyan lakóterületi fejlesztések, amelyekkel a családi házas övezetek arányának növekedését okozza.

Közlekedési problémák megoldása

Az egyik legnagyobb gondja a városnak a városon áthaladó szinte elviselhetetlen forgalom, amely rányomja bélyegét egész Budakeszire. Ennek kiváltását azonban csak egy, a várost elkerülő út tehermentesítené. Ennek megépítésére a város nem tud vállalkozni, ezért állami beavatkozásra van szükség. A város a jelenlegi úthálózaton lebonyolítandó közlekedés optimalizálása érdekében tehet igen sokat, a forgalom szabályozásával, a tömegközlekedés feltételeinek javításával. Szintén fontos cél az új lakóterületek és gazdasági területek bevonása a közlekedésbe és a megfelelı közlekedési kapcsolatok kiépítése.

Humán infrastruktúra fejlesztése

A város humán infrastruktúrájának javítása kulcskérdéssé vált. Az intézmények (iskolák, óvodák, művelődési ház) nem tartottak lépést a város lakosságának igénynövekedésével. Az intézmények épületeinek fejlesztése elkerülhetetlen. A városrészeknek az átfogó és tematikus célokhoz kapcsolódóan alakultak ki saját céljai, melyek megvalósulására az elkövetkező 2-3 évben kerül sor. A célok a helyzetelemzésen és város fejlesztésének irányain alapulnak. A városrészi célokhoz igazodó akcióterületi tervekkel együtt egy olyan komplex fejlesztéscsomag jön létre a következő 7 – 8 évre, amelyet a város szigorú ütemezéssel és tervezéssel tud végrehajtani.

Budakalász

Népesség: 2000 óta a lakosság száma állandó, kismértékű, egyenletes növekedést mutat. A növekedési ütemet a

környező településekhez viszonyítva lehet megítélni. A 2007-esévben a növekedés minimális, 41 fő. Budakalász népsűrűsége 7 fő/ha teljes közigazgatási területre számolva. Figyelembe véve azonban, hogy a lakónépesség jellemzően a belterületi földrészleteken lakik, ezért elmondható, hogy a jellemző népsűrűség belterületre számítva 21 fő/ha. Budakalászon a népsűrűség magas, a kistérségi átlag közel háromszorosa. Ez a jelenség ugyanakkor nem egyedi a főváros közeli településeken: Üröm népesebb, Szentendre is telített. A népességnövekedés nem a természetes szaporulat növekedésének tulajdonítható. A természetes szaporulat a településen 2008-ig mindvégig negatív előjelű volt, azaz nagyobb mértékű volt az elhalálozás, mint a születés. Ez a tendencia 2008-ban fordult meg, amikor is 117 születést és 92 halálozást regisztráltak.
Budakalász kisvárosi jellegű, családi házas település. Ipari tevékenység a Lenfonó üzemépületeinek kilencvenes évek eleji bezárása óta nem folyik, viszont az utóbbi másfél évtizedben számos nagyáruház, kereskedelmi egység települt le itt a kedvező közlekedési feltételek és a főváros közelsége miatt. A városban megtelepedtek továbbá a különféle kereskedelmi és szolgáltató kis- és középvállalatok, a rendszerváltozás során a fővárosba bejáró gyári munkások munkalehetőségük megszűntével pedig helyben kezdtek egyéni, családi vállalkozásba, vagy gazdasági társaságok alapításába. A következőévekben, évtizedben az M0-ás közelsége révén újabb üzletközpontok, illetve irodaházak betelepülése várható a mára városi rangot szerzett Budakalász területén.

Térségi kapcsolatok: Agglomerációs település lévén, a lakosság jelentős része ingázik a környező települések, főként a főváros irányába. Budakalász térségi szerepe a közlekedés szempontjából jelentős. Amellett, hogy a fővárossal magas színvonalú összeköttetést biztosít a HÉV illetve a 11-es számú főút. Az M0 körgyűrű megépülése újabb mérföldkő a város fejlődésében, az egész kistérség közúti közlekedésének meghatározó szerkezeti eleme kerül így Budakalászra, mely így az üzleti szféra számára a korábbiaknál is vonzóbb megtelepedési lehetőséget jelent, akárcsak az M7 és M1 autópályák által érintett nyugati agglomerációs szektorban.

Budakalász fejlettségi mutatói az átlagosnál kedvezőbbek, de a térségi szerep erősítése szükséges. Jelenleg nem rendelkezik térségi központi szereppel, nincs különösebb, nagy vonzáskörzetű turisztikai vonzereje sem. Előnye az elhelyezkedéséből fakad: Budapesttel közvetlenül határos település, jó tömegközlekedéssel, a 11-es út mellett gazdasági célra felhasznált illetve felhasználható tartalék gazdasági területekkel. A betelepült – zömében kereskedelmi – nagyvállalatok iparűzési adója komoly bevételt biztosít a településnek. A település lakói a község előnyének a természeti környezetet tartják. A jövő másik, de nagyon fontos útja a település jelenlegi, falusias illetve kertvárosi jellegének megőrzésével, a szolgáltatások elsősorban saját forrásokra - a maximális pályázati pénzek bevonásával – épülő, kis lépésekben történő fejlesztése.

Stratégiai célok :

A település 2007-13 közötti jövőképét azokra az értékekre, és lehetőségekre kell alapozni, amelyek már ma megmutatkoznak, és amelyek eddig is egyfajta stabil jólétet biztosítottak. Budakalász lakói körében erős az igény és azonosuló képesség településükkel, az identitástudat fejlett és fontos számukra. Az itt lakók büszkék falujukra annak ellenére, hogy nem mindenki értett egyet az elmúlt időszak változásaival, de megteremtődött és erős volt a civil kezdeményezés és társadalmi mozgalom és (reméljük, kijelenthető) hagyománnyá vált az értékmegőrzés és továbbfejlesztés. A településfejlesztés alapvető célja, hogy a hagyományokra, és a megteremtett értékekre támaszkodva tovább erősítse ezt a tudatot, erősítse a kalászi identitást, biztosítsa hosszú távon a jó életminőséget és az élhető környezetet, a szűkebb „városi közegben” és a település kiváló természeti adottságait megőrizve fejlessze területeit.

„Budakalász fejlett és nyugodt kisvárosi életet biztosít lakóinak és vendégeinek a rohanó nagy-város szomszédságában”.

Hosszútávú, jövőorientált gondolkodás a hétköznapokban és a fejlesztésekben és beruházásokban. Budakalász a természet és a víz „városa”, fejlett oktatással és egészségüggyel, széles lakossági szolgáltatásokkal, olyan város, ahol biztonságos élni, és lehet dolgozni. Ez a jövőkép azt a szándékot tükrözi, hogy Budakalász megóvja, pontosabban visszaállítsa csendjét, békéjét, fejlessze önmagát, környezetét és szolgáltatásait. Továbbra is igyekszik emberibb, élhetőbb környezetet kialakítani. Ennek a jobb jövőnek része a budakalásziak magasabb életszínvonala, jobb élet- és munkakörülményeinek biztosítása.

Fenntartható, versenyképes növekedés”.

A városfejlesztési program egyik alapvető célja, hogy a budakalásziak büszkék legyenek arra, hogy itt laknak, hogy más települések lakói számára Budakalász neve pozitív és vonzó, értéket jelentő fogalmakkal társuljon. Ennek érdekében fejleszteni kell a városi környezetet, a humán és közmű-infrastruktúrát. Meg kell oldani a település életét megkeserítő (közúti – forgalmi) problémákat. A cél érdekében a település más térségi fejlesztési szándékokkal összhangban, hosszú távú érdekeinek megfelelően, de erőteljesen szelektálja a kívülről érkező fejlesztési szándékok megvalósíthatóságát, különösen az extenzív fejlesztések esetében, csak e céloknak megfelelőt támogassa. Támogatja a falumegújító tevékenységeket, erőfeszítéseit a belső területek, az ófalu és környezetének, a településközpont fejlesztésére koncentrálja a lakossággal együttműködve, minőségi szolgáltatásoknak nyújt teret.

„A vízparti üdülés és kikapcsolódás, megújulás helyszíne”

Kedvező adottságait és ma még rejtett értékeit fejlesztve megteremti a Dunához és elsősorban a tavakhoz kapcsolódó széleskörű üdülés, sportolás és felfrissülés lehetőségeit. A környezeti értékeit megőrizve kaput nyit a természettel egyensúlyban lévő minőségi fejlesztéseknek, a területi adottságait a térség tulajdonosaival és fejlesztőivel együttműködve fejleszti a fenntarthatóság szempontjai szerint.

A város jövő képe

Budakalász a település fejlesztését az alábbi főbb három stratégiai cél mentén tervezi megvalósítani:

- **Fejlett és nyugodt kisvárosi élet biztosítása a rohanó nagyváros szomszédságában**
- **Meglévő értékekre épülő fenntartható, versenyképes növekedés**
- **Budakalász, mint a vízparti üdülés és kikapcsolódás, megújulás helyszíne**

Fő cél:

Budakalász fenntarthatóan fejlődő, nyugodt agglomerációs kisváros, otthon és üdülőhely

Tematikus célok:

- Városi szolgáltatások fejlesztése (közszolgáltatások, intézmények),
- Kertvárosi hangulat megőrzése „Családbarát Város”,
- Munkahelyek magasan kvalifikált népesség számára „a szellemi tőke”
- Az idegenforgalmi vonzerő növelése „Vízparti Pihenő-hely”,
- Településközpont és alközpontok megteremtése, megújítása

Törökbálint

Népesség: Az 1990-esévtizedben az újbóli népességnövekedést a budapesti szuburbanizáció felgyorsulásával párhuzamosan a rendszerváltozás Törökbálint számára kedvező következményei táplálják (vonzó lakóhely kialakításának lehetőségei az önkormányzatiság révén). Az állandó népességszám tényleges alakulása mindvégig a társadalmi-gazdasági fejlődési folyamatok népesedésre gyakorolt hatásainak függvényében alakult a településen.
A lakónépesség számának bevándorlási többletből származó növekménye igen jelentős mértékű: 1990 óta eléri a 3200 főt, ugyanakkor a dinamika – átmeneti mérséklődések mellett – az 1990-es évek végétől gyorsult fel igazán. Mindezek eredményeként 2007-ben a lakónépesség száma 12.651 fő volt a KSH szerint (18. ábra), míg az önkormányzat 12.898 főt tartott nyilván.

Ma már ugyan változékony, de a halálozásokat meghaladó nagyságrendű a születésszám, amely természetes oldalról is hozzájárul (10-20 fővel) a kimagaslóan pozitív – akár 100-400 fős – éves vándorlási egyenleghez, melynek nagyságát a vonaldiagramok közti távolság mutatja. Együttes hatásukként nő évről évre – a fentiekben jelzett – egyre dinamikusabb módon (évi akár 3-400 fővel is) a lakónépesség tényleges száma. A folyamat kézben tartására jelentősintézményi, ellátási, népesedés- és szociálpolitikai intézkedésekre van szükség. Az elmúlt évek trendjének tartóssá válása esetén 2020-ra a népesség száma megközelíti a 20 ezer főt.

Törökbálint Magyarország egyik legfiatalabb városi jogállású települése, mivel 2007-ben kapta meg a városi rangot. Ez azonban bizonyítja folytonosan növekvő, egyre jelentősebb szerepét is az ország településhálózatában. Csaknem 13 ezer fős lélekszáma több történelmi kisvárosét meghaladja.

Térségi kapcsolatok-gazdaság: A Budapest telítődése miatti „kényszer’” majd a kertek, üdülők, hétvégi házak megszaporodásával végbemenő”’kispolgári” szuburbanizációs növekedés mértékével a település funkciói és városiasodása nem tudott lépést tartani ebben az időszakban. Klasszikus értelemben vett központi jelentőséget ugyan Budapest ránehezedő árnyékában nem nyerhetett, de az infrastruktúra és a közszolgáltatások tekintetében is elmaradottnak volt tekinthető, amivel persze nem állt egyedül az agglomerációs gyűrű települései között.

Törökbálint határai napjainkban nehezen húzhatók meg Budaörs felé, a két település között teljesen egybefonódva fejlődött ki az ország legjelentősebb üzleti-logisztikai-kereskedelmi zónája, a térség gazdasági fejlődésének motorja.

Az 1950-es években megfogalmazódó Nagy-Budapest koncepció azonban új fejlődési pályát jelölt ki a település számára. Az extenzív iparosodás, illetve a fővárosi letelepedés korlátjai meglódították az agglomeráció urbanizációs jellegű növekedését. Az életforma azonban jelentősen átalakult: az alapvetően paraszti gazdaságokra épülő falu helyét egy többnyire ingázók által lakott szatellit-település vette át. Ugyanakkor az infrastruktúra fejlődése elmaradt a népesség gyarapodásától. A változó körülmények csak részben indokolták vasútvonal megszűntetését (1963), még akkor is, ha időközben az ország kiépülő autópályái (előbb az M7 és az M1, később az M0 is) a település terültén keresztül haladnak. Sokáig elmaradt azonban a csatornázás, a gáz- és telefonhálózat kiépítése.

Törökbálint adottságai, mindenek előtt fekvése, elhelyezkedése, környezete, levegője kitűnő, és egyre több budapesti család kezdett kiköltözni. Ezt az önkormányzat egy gyorsított fejlesztési terv megvalósításával támogatta, melynek legfontosabb bázisát a település ingatlanvagyona, mindenekelőtt felértékelődő telekállománya jelentette. A község dinamikus fejlődésnek indult és elkezdődött városiasodása. Egyik legszebb részén, a Tükörhegyen ma is több száz családi ház épül, a település földje, építési telkei jelentősen felértékelődtek. A leglátványosabb fejlődés elemei az infrastruktúra szinte teljes körű kiépülésében, az új lakások megsokszorozódásában, a kis- és nagyvállalatok megjelenésében, és nem utolsó sorban a közösség életének és hagyományainak újjászerveződésében érhetőek tetten.

Törökbálint rövid, összefoglaló jellegű, 2020-ra vonatkozó jövőképe a következő:

Gazdasági és szolgáltató előváros kertvárosi lakókörnyezettel.

A jövőkép – *Törökbálint és a budaörsi kistérség fejlesztési koncepcióiban és stratégiai terveiben megfogalmazott középtávú célok figyelembe vételével* – az alábbi tartalommal kerül kibontásra

Stratégiai célok:

- **Gazdaságfejlesztés**
- **Lakókörnyezet megújítása**
- **Életminőség javítása**

Közvetlen célok:A1-A2

Gazdasági környezet fejlesztése
- Üzleti környezet javítása
- Gazdaság innovációk támogatása
- Gazdasági háttérszolgáltatások szervezettség-javítása
- Termelő vállalkozások belterületről történő kitelepítésének támogatása
- Környezetkímélő gazdasági beruházások támogatása
- Önkormányzat szolgáltatói jellegének erősítése

Versenyképesség növelése
- Emberi erőforrások és a munkaerőpiac összhangjának javítása
- Alternatív foglalkoztatási formák támogatása
- Helybeliek helyi munkalehetőségeinek javítása
- Gazdasági és más szereplők közti együttműködések növelése
- Településmarketing javítása
- Turizmus értéktermelő képességének javítása

Város- és lakóhelyi rehabilitáció
- Funkcióbővítő rehabilitáció Ófaluban
- Tömbrehabilitáció
- Közintézmények, közterületek megújítása
- Hagyományőrző épület- felújítások támogatása
- Barnamezős területek rehabilitációja
- Lakóterületi fejlesztések, felújítások

Lakókörnyezeti infrastruktúra fejlesztése

- Út- és járdaépítés, út-, és járdarekonstrukció
- Víz-, csatorna- és gázhálózati, vízelvezetési fejlesztések és felújítások
- Közlekedés ártalmainak csökkentése, közösségi közlekedés fejlesztése, parkolás feltételeinek javítása
- Közterületek színvonalának emelése, zöldterületek fejlesztése, gyalogos sétányok,
- játszóterek kialakítása
- Horgásztó létesítése
- Kerékpárút-, lovasút- és turistaút-hálózat fejlesztése

Közösségfejlesztés

- Fiatal korosztályok letelepedésének támogatása
- Lakosság számának növekedést támogató lakáspolitika
- Civil kezdeményezések, lokálpatriotizmus ösztönzése
- Környezettudatosságot növelő kezdeményezések támogatása
- Vendéglátóegységek városi hangulatot javító megoldásainak ösztönzése
- Közbiztonság javítása

Közszolgáltatások fejlesztése

- Új bölcsőde, óvoda és iskola létrehozása, meglévők felújítása
- Egészségház, egészséghez kapcsolódó tervezések és fejlesztések
- Új városháza kialakítása
- Szociális gazdaság fejlesztése
- Rekreációs, kulturális jellegű integrált közösségi és szolgáltatási létesítmények és terek kialakítása
- Településüzemeltetés menedzsmentjének javítása

Érd

Népesség: Érd város területe 60,54 km2, népsűrűsége 980,8 fő/km2, állandó népességének száma 1990 elején 43 327 fő, 2002-ben 57 835 fő, míg 2006-ban 62 183 fő volt. 1990 és 2006 között a létszám 18 856 fővel, 40%-kal nőtt. A dinamikus népességnövekedés folyamata ellentétes trendet mutat az országos népességfogyás tendenciáival, a népességgyarapodás egyenletes, évente átlagosan közel 1150 fős növekedés regisztrálható. Az elmúlt 15 évben a lakosságszám több mint 17.000 fővel emelkedett. Ez elsősorban a betelepülések magas számából adódik. A vándorlási különbözet 1.000 lakosra 20 fő. Az ezer lakosra számított élve születések száma 10,3 a halálozásoké 10,9 így a halálozások száma kis mértékben meghaladja a születésekét, ezért a természetes szaporodás negatív 0,6.

A lakásállomány többségében kertvárosias és falusias beépítésű területen, egyedi telken
épült családi lakóházból áll. A városközpontban épültek ettől eltérő, telepszerű többszintes, többlakásos lakóépületek. A lakásállomány dinamikus növekedésének alakulásához több tényező emelhető ki. Egyrészt a nagyarányú kiköltözéseknek következménye, hogy Érden alapvetően nagy alapterületű családi házas beépítés jellemző, ugyanakkor az elmúlt években számos többlakásos épületegyüttes került átadásra, zömében kis alapterületű lakásokkal építve. A jelenlegi lakásszám megközelíti a 22 000 db-ot, ez 17 %-os emelkedés
1999-hez képest, és mivel az épülő lakások száma folyamatosan nagyobb a megszűnő,
bontásra kerülő lakásokénál, tehát a lakásszám évről évre nő.

Jövőbeni fejlesztési irányok meghatározása 15-20 éves célok

Érd hosszú távú céljának meghatározásakor két fő hangsúly jelenik meg: a Városi pólus, illetve a Mikro-térségi központi szerep, melyek részben átfedik egymást. A hosszú távú cél meghatározás szempontjából fontos áttekinteni és megismerni az ágazati stratégiákat Érd város egészét érintően. Az ágazati és funkcionális stratégia vonatkozásában az alábbiakat érdemes kiemelni:

Lakáshelyzet, lakókörnyezet:

Jó minőségű lakások számának növelése, lakóterületi presztízs javítása, közműellátottság növelése (csatorna, út, járda)”

Intézmény, városközpont, alközpont:

Új városközpont és alközpontok kialakítása, fejlesztése ,térrendszerek, központhoz kapcsolódó közterek integrálása az intézményfejlesztések az imázs javítást szolgálják és a helyi lakosság kötődését, idegenforgalmi vonzerő növelése

Közlekedés:

A munkahelyi fejlesztésre szánt területek feltárása, közcélú közlekedés fejlesztése, intermodális csomópontfejlesztés, elővárosi gyorsvasút program, belső úthálózat átjárhatóságának javítása, megfelelő gyalogos kapcsolatok kialakítása, fókusz- és központi területek, megközelíthetőségének javítása

Oktatás:

Infrastruktúra, szociális és közmű, valamint egészségügyi minőségi szolgáltatások
közösségi élet, kultúra, identitáserősítés

Kereskedelem, szolgáltatás:

Bem-tér és Érdliget kiemelt kereskedelmi funkcióval

Ipari Park:

Inkubátorház fejlesztés, ipari park betelepítése

A korábbi alvóváros megújításához tőkebevonásra, tőkeakkumulációra lenne szükség, amihez meg kell teremteni a város eltartó-képességét. Erre Érdnek megfelelő adottságai vannak, amelyek a lakosság igényeivel, a város fejlődésének jövőképével is összhangba hozhatók, illetve megfelelően pozícionált fejlesztésekkel a vágyott jövőkép megvalósulása elmozdítható. Ehhez a város gazdasági önállóságát, saját forrásteremtő képességének egyben a szolgáltatás, back office-ok kitelepedését és a foglalkoztatás bázisát kell megteremteni.

Fontossá válik / hangsúlyos a városias ellátási színvonal megteremtése, a kereskedelem, a vendéglátás és szolgáltatás létesítményeinek megvalósulása. A városközpontban és az új alközpontokban egyaránt létrejönnének a szociális infrastruktúra elemei, illetve a megfelelő minőségű műszaki infrastruktúra is kiépülhet. A város karakterének és arculatának megformálásával, az épített és kulturális örökség megőrzésével kialakítható az a fajta minőségi kertvárosi lakókörnyezet, amely iránt megvan az igény. A kiépülő közterületek helyet adnak a közösségi életnek, a város pólusain kialakításra kerülnek azok a találkozási, gyülekezési terek, ahol a polgári lét, a társadalom, a közösség formálódhat. Ezzel megőrződik, illetve továbbfejlődik a vidékies miliő, a családias környezet és szociális tér.

15-20 éves célok

Érd, regionális és lokális szolgáltató és szabadidő központi funkciót ellátó kertváros,

- **egy mikro-regionális információs, szolgáltató-transzefer, szabadidő és turisztikai központ városi PÓLUS-sá válás,**
- **lokális szolgáltatási szerep új élettechnológiák elhelyezése,**
- **versenyképes kertvárosi, elővárosi miliő megteremtése,**
- **lakáshelyzet, lakókörnyezet javítása**
- **a város mikro-térségi szerepének erősítése és a központi, közvetítő városi szerep megteremtése**

7-8 éves tematikus célok

Érd legyen erős helyi gazdasággal rendelkező település, mely elsősorban a szolgáltatások, kereskedelem, ipar és logisztika erősítésére törekszik, melynek gazdasága mindenkor kihasználja helyi adottságait és a térségi helyzetéből adódó lehetőségeket, a meglévő és fejlesztendő területi és infrastruktúraadottságokat. A térséggel együttműködő olyan helyi gazdaságra van szükség, amelynek különböző méretű egységei egyaránt képesek alkalmazkodni a változó piaci, kereskedelmi, szolgáltatási és gazdasági, valamint környezeti követelményekhez, ahol jó befektetni.

E stratégiai cél elérése érdekében kiemelt feladatok a városi és térségi fejlesztési területek és projektek összehangolása, rendszerezése, és kiajánlási eszközének meghatározása. A kiajánlás koordinálása, menedzselése új kereskedelmi, szolgáltató, gazdasági alközponti területek kijelölése és infrastrukturális előkészítése az Ipari Park, inkubátorház létrehozása a meglévő és fejlődő vállalkozások működési feltételeinek javítása, az EU követelményekhez való alkalmazkodáshoz szükséges fejlesztések elősegítése, meglévő iparterületek bővítési lehetőségei, új területek feltárása belső közlekedési hálózat fejlesztése meglévő kereskedelmi területek bővítési lehetőségei belső közlekedési hálózat fejlesztése.

Érd legyen gazdaságilag, társadalmilag egyaránt fenntartható emberi léptékű kertvárosias település; megfelelő életminőséget biztosító, lakható város. E stratégiai cél elérése érdekében kiemelt feladatok:

- a városrészek karakterének definiálása, a belváros megújítása, új központ jellegű funkcióinak erősítése
- Közterek megújítása, a városi és városrészi „centrumok", hangsúlyos közösségi terek, illetve kereskedelmi központok beazonosítása, egységes köztér-megújítási program kidolgozása, menedzselése
- a közterületek fejlesztése, környezetrendezés, humanizálása közterületek rehabilitációja, infrastrukturális feltételek fejlesztése, úthálózat minőségének javítása élettechnológiák funkcionális megújítása
- a lakásfeltételek javítása, kertvárosi lét minőségi megújítása, fejlesztése
- intézmények, kereskedelmi területek korszerűsítése, szolgáltatások körének bővítése
- oktatási-nevelési intézmények infrastruktúra korszerűsítése, kapacitás bővítése

Érd legyen a térrész szabadidő bázisa, alapozva a vízparti és természeti környezet adottságaira, kihasználva az ezzel létrehozható Duna-parti térségi vonzerőt stratégiai cél elérése érdekében kiemelt feladatok tudatos a vízre alapozott szabadidő fejlesztés a térségben hosszútávon egyfajta „kontra-dunakanyar„ kialakítására van szükség

- A lakosság igénynövekedésével, az egészséges életmód utáni törekvéssel összhangban szükséges a hozzá férhető szabadterületek fejlesztése
- a vízpart és a véderdő, valamint a zöldfelületek hasznosítása, kialakítása, azaz a természeti környezet fejlesztése kiemelt jelentőséggel kell bírjon
- vízpartra alapozott szabadidő eltörlés lehetőségének kialakítása, fejlesztése
- zöldterület-fejlesztések: fejlesztése véderdő telepítés, park funkció, aktív zöldfelületek

Érd legyen a kistérség, térrész idegenforgalmi (konferencia-, szolgáltatás) és sportközpontja

E stratégiai cél elérése érdekében kiemelt feladatok

- vendéglátás,
- az aktív és versenysport, valamint a szabadidős-sporttevékenységek helyszínének kijelölése, és fejlesztése
- hatékony városi és területi struktúrák sportlétesítmény(ek) korszerűsítése
- rekreációs területek kijelölése
- zöldterületeken szabadtéri sportpályák kialakítása
- rekreációs célú sportlétesítmények építése

Érd legyen a kistérség, térrész, turisztikai, és sport-, központja, a térség mikro- térségi központja

E stratégiai cél elérése érdekében kiemelt feladatok

- A térségi munkamegosztás alapján kijelölt funkcionális központtá válás, ahol az intézményi funkció növekedése kiemelt fontossággal bír
- Mikro-térségi hálózat kiépítése Intenzív túrizmus fejlesztés, vízparti fejlesztés (Duna-part), termék- és helyszín marketing
- A városkörnyék, natúra integrálása az élettérbe

Érd legyen a térség egyik erős intézményi és igazgatási, központja, amely kitörési lehetőséget biztosít a város számára, mindenkor kihasználva hagyományait, lehetőségeit, meglévő és fejlesztendő adottságait, a rendelkezésre álló forrásait.

E stratégiai cél elérése érdekében kiemelt feladatok:

- Mikro-regionális szintű intézményi funkciók elhelyezése – egységes integrált térségi igazgatás, és intézményrendszeri fejlesztési stratégia kidolgozása,
- Mikro-regionális, kistérségi gazdaságfejlesztési, igazgatási és marketing stratégia, marketing eszközök meghatározása (kiadványrendszer) kínálat összehangolása, szükségletek lefedése,
- Városközpont fejlesztés.

Szentendre

Budapesti-térségi kapcsolatok: A Budapesttől csupán néhány km-re lévő szárazföldön és vízi úton könnyen megközelíthető város, nemcsak az ott lévők kedvelt nyugalmas és kultúrált otthona, hanem hazai és nemzetközi szabadidő és kulturális turizmus egyik legkedveltebb és legjelentősebb célpontja. Szentendre a Közép-Magyarország Régióban, azaz Pest megyén belül fontos térségi központi szerepet tölt be, sok szálon kapcsolódik Budapesthez, nemcsak, mint fővároshoz, hanem lakossága nagyarányú ingázása következtében, valamint a közlekedés és a turizmus főváros-központúsága miatt. Kisvárosként a városhierarchiában Budapest vonzáskörzetéhez tartozik, és rendelkezik saját

vonzáskörzettel, melyet a kistérségben elhelyezkedő kisebb városok és falvak jelentenek.
Szentendre, mint turisztikai desztináció elsődleges, nemzetközi vonzerőnek számít, emellett még mindig jelentős a vonzereje a budapestiek szabadidős és kulturális programjainak helyszíneként. Kulturális tekintetben egyértelműen azt mondhatjuk, hogy Szentendre közvetlen vonzáskörzete Budapest. A turisták számottevő része a fővároson keresztül érkezik a városba és a térségbe.

A kiköltözéssel erősödött az agglomerálódás, vagyis a lakosságnak a fővárostól való erős függése, mert a kiköltözők jellemzően megtartották budapesti munkahelyüket, melynek következtében sok gyermek és fiatal is fővárosi iskolába jár. A szuburbanizáció kedvezően hatott a társadalmi eróziós folyamatokra – csökkent a lakosság átlagéletkora, kedve tőkebeáramlás realizálódott, nőtt a gazdasági társaságok száma, az egy főre jutó GDP, stb.), de kedvezőtlenül hat a környezet állapotára és komoly település- és térségfejlesztési nehézségek elé állítja az önkormányzatokat. A legsúlyosabb probléma a közlekedés ellehetetlenülése és a közszolgáltatási kapacitások szűkössége.

Közlekedési központi szerep. A településhálózatban elfoglalt térségi szerepe jelentős a közlekedés szempontjából. Erősen függ Budapesttől, mellyel a jelentős forgalmú közúti kapcsolat mellett a kistérség egyetlen vasútja, a HÉV köti össze. Mivel Szentendre a kistérség kapuja, különösen Budapest irányában, ezért a vonzáskörzetébe tartozó településekről jelentős átmenő és célirányos forgalom is éri Szentendrét.

A kereskedelmi ellátottság: az állapotokat egy 2006-ban, a helyi lakosság körében végzett felmérés tükrözi a legjobban. Ebben vegyesen vélekedtek a megkérdezettek. Nincs a településen jelentős bevásárlóközpont, van viszont Spar, Kaisers, Lidl, Profi és DM üzlet, ám jelentősebb vásárlásaik nagyobb részét Budapesten végzik a válaszadók.

15-20 éves átfogó cél városi szinten

Szentendre legyen egy olyan mikro-regionális központ, mely kulturális gazdagságával, művészeti hagyományaival, természeti szépségeivel, a kistérségi együttműködéssel sajátos, mediterrán jellegű városarculatát erősíti, vonzerejét növeli. Szentendre stratégiai célja régi fényének visszaállítása és megőrzése, egy fenntartható városi infrastruktúra és szolgáltatásrendszer kialakítása, mely egyaránt szolgálja a helyi és kistérségi lakosokat és a turistákat úgy, hogy e három célcsoport igényeit egymással összhangban, szinergikusan elégíti ki. Másképpen fogalmazva a páratlan örökség megújítása, fenntartható hasznosítása a 21. század igényeinek megfelelően, annak érdekében, hogy Szentendre egy érdekes egyben otthonos város legyen.

Elérendő, mérhető célok:

- Az aktív népesség arányának megtartása,
- A fiatal korú népességcsoportok magas aránya növekszik,
- A város gazdaságból származó bevételei növekszenek, különösen a szolgáltatás szektorban,
- vállalkozások száma mérsékelten emelkedik,
- Vállalkozások bevételei folyamatosan növekednek,
- A kereskedelmi egységek száma és bevételei növekednek,
- A napi ingázás 20%-kal csökken,
- A város autós átmenő forgalma csökken,
- A város idegenforgalmi adóbevétele jelentősen növekszik,
- A kulturális rendezvények száma és látogatottsága folyamatosan magas,
- Szentendre neve gyakran elhangzik a médiában itthon és külföldön is

Szentendre város 15-20 éves átfogó célja:

Egy fenntartható, mediterrán hangulatú városi környezet és szolgáltatásrendszer kialakítása, mely egyaránt szolgálja a helyi és kistérségi lakosokat, valamint a turistákat úgy, hogy e három célcsoport igényeit egymással és a természeti-történelmi környezettel összhangban, szinergikusan elégíti ki.

Középtávú (7-8 éves) tematikus célok

Komplex minőségi turizmusfejlesztés

„Látogatóbarát város” -„A kultúra városa”
A turizmus Szentendre fontos meghatározó bevételi forrása, különösen a kulturális turizmus terén Szentendre hazánk emblematikus városa, és nemzetközi szinten is elsősorban öröksége és mai napig élő hagyományai, a szentendrei művészet és művésztelep ismertek. Szentendrén fontos szempont, hogy a kultúra nem csak a „falakon belül” jelenik meg, az utcákat járva nap, mint nap észlelhető a művészváros hangulata. A sajátos gasztronómiai hagyományok, a sokféle nép konyháját ötvöző konyhaművészete is külön értéke a Dunakanyar gyöngyszemeként is ismert város komplex kulturális kínálatának, mely ma még nem kellően ismert, illetve sajnálatos módon, néhány pozitív példa mellett, egyre több negatív sztereotípia kapcsolódik hozzá.

- Tömegturizmus helyett minőségi turizmus jellemzővé tétele a városban, mely hosszabb tartózkodással, magasabb költéssel és kisebb környezet terheléssel jár. A vendégek száma jelentősen nem növekszik, de a vendégforgalomból származó bevétel, és a visszatérő vendégek köre nő.
- Minőségi turisztikai termékek, szolgáltatások fejlesztése, ösztönzése a városban.
- Minőségi szálláshelykínálat fejlesztés /beruházás ösztönzése
- Szükséges a tájékoztatási rendszer, az információszolgáltatás, illetve a városmarketing erősítése.
- Együttműködések, közös termékek, csomagok összeállítása a nem városi fenntartásban működő kulturális és művészeti szervezetekkel, mint pl. a Skanzen vagy a PMMI

Élhető és fenntartható városi környezet kialakítása

„Megújuló város” „Zöld város”
E tematikus cél keretében arra törekszünk, hogy a városi infrastruktúrát, az épített környezetet úgy fejlesszük, hogy az a város lakóinak igényeit 21. századi színvonalon, rugalmasan kiszolgálja, de közben a természeti környezetet minél kevésbé terhelje, megőrizze a jövő generációja számára. E komplex tematikus célnak az infrastruktúrán túl részévé kell tenni a lakosság szemléletformálását is, mert manapság a technikai lehetőségek sokszor megelőzik a használatukból származó előnyökre koncentráló szemléletet.

A város szellemi és gazdasági tőkéjének növelése

„Kreatív vállakozóbarát város” „Okos város” Ez a tematikus cél foglalja össze azokat a tematikus részcélokat, melyek a város gazdasági éskulturális életének szellemi, szervezeti és gazdasági alapját jelentik. Elsősorban az oktatás és a gazdaság fejlődéséhez vezető részcélokat foglaljuk össze, mert az

oktatás a város jövőbeli gazdaságának megalapozója. A tőkét ez esetben elsősorban működő tőkeként értelmezzük.

A város térségi támogató szerepének megerősítése

„Kistérségi szolgáltató központ" - „Együttműködő közösség"
A minőségi közszolgáltatások, a szabadidős kínálat és a szolgáltatói szektor fejlesztése, valamint mint térben, mint időben könnyen elérhetővé tétele a kistérség és a város lakóinak életminőségét egyaránt javítja és erősíti a város szerepét, funkciógazdagságát. Ha a város és térség lakói egyre több mindent a városban intéznek, kötődésük erősödik, ezáltal a helyi közösség is meghatározóbbá válik mindennapi életükben, ezért fontos a közösségek erősítése, a tolerancia és a szolidaritás erősítése, elsősorban szemléletformálással és a közösségi szerveződések működésének támogatásával. Ez a tematikus cél szinergikusan erősíti egymást a fenntartható városi környezet tematikus céllal, különösen a fenntarthatóságban.

Veresegyház

Népesség: A legfrissebb adatok szerint 14.686 fő a város lakossága, az elmúlt öt évben, közel 5000 fővel emelkedett a város lakosainak száma, az elmúlt 15 évben pedig a duplájára nőtt. Éves szinten átlagosan 15 %-kal nő a városban élő gyermekek létszáma, jelen pillanatban 900 főre tehető a 0-4 éves korú gyermekek létszáma.

A KSH 2001. évi népszámlálási adatai alapján Veresegyházon a lakosság demográfiai mutatói jól mutatják a szuburbanizációs folyamatok Veresegyház népességére gyakorolt egyik hatását: a település lakosságának korfája alapján 2001-ben Veresegyházon a 14 évnél fiatalabbak aránya az országos átlag feletti (előbbi 19,9%, utóbbi 16 %), a 60 évnél idősebbek aránya pedig az országos átlag alatti (Veresegyházon 16, 4 %, országosan 20 %). A tendencia azóta is folytatódik, napjainkra tovább emelkedett a 14 éven aluliak aránya (21,4 %) , s tovább csökkent a 60 év felettiek aránya (15,6%).

A kedvező tendenciák a „pozitív" hozadékuk mellett problémákat is felvet a település életében: A település még nem készült fel kellően a gyermekek, fiatalok szabadidős foglalkoztatására, nem kínál alternatív lehetőségeket a szabadidő aktív és hasznos eltöltésére. A páratlanul kiemelkedő fiatalkorú lélekszám amekkora lehetőséget kínál a település számára a polgárosodás megalapozására, akkora veszélyt is jelent a társadalmi szlömösödésre, fiatalkorú bűncsoportok kialakulására.
.
A városok többsége, annak ellenére, hogy szűkebb környezetük központjaként funkcionálnak, funkcióikat tekintve hiányosak. Nagyvárosi jellegű intézménnyel egyedül Vác, Gödöllő és Szentendre rendelkezik a régióban, de a többi város is rendelkezik azzal az intézményi és magasabb szintű szolgáltatási háttérrel, amely a piaci viszonyok között egy települést központi hellyé tesz.

Budapesti kapcsolatok: A Budapesti Agglomerációban jóval nagyobb a városi funkciójú települések sűrűsödése, mint a régió/megye agglomeráción túli részén. A Budapesti Agglomeráció település-, és városrendszere kialakult, de számos ponton funkcióhiányos és strukturálatlan a térszerkezet alapelemei a központi helyek rendszere, ezek térbeli eloszlása és kapcsolatrendszere is. Ez a rendszer egyrészt a nagytérségi fejlődést, másrészt a Budapesti Agglomeráción belüli elérhetőséget biztosítja, továbbá alapvetően meghatározza az életminőséget. Az agglomeráció területére való kiköltözés elsősorban a jobban kereső, vagyonosabb társadalmi csoportokra jellemző. Ez a jelenség a jóléti szuburbanizáció, amelynek többek között Veresegyház is közkedvelt célállomása. A jóléti szuburbanizáció mellett megjelent a lecsúszó társadalmi csoportok Budapestről való kiáramlásának folyamata is. Ez utóbbi jelenség a szociális migráció, amelynek negatív hatása egyre erősebben érezhető (pl. a Soroksári Duna-ág mentén.) A megnövekedett humán mobilitás, a migráció, a be- és kiköltözés, illetve a lakással és szolgáltatásokkal szembeni igények változása az egyik legnagyobb kihívás, amivel napjainkban Budapestnek, illetve az agglomerációnak szembe kell néznie.
A Budapesti Agglomeráció település-, és városrendszere kialakult, de számos ponton funkcióhiányos és strukturálatlan. A térszerkezet alapelemei a központi helyek rendszere, ezek térbeli eloszlása és kapcsolatrendszere. Ez a rendszer egyrészt a nagytérségi fejlődést, másrészt a Budapesti Agglomeráción belüli elérhetőséget biztosítja, továbbá alapvetően meghatározza az életminőséget.
A megnövekedett humán mobilitás, a migráció, a be- és kiköltözés, illetve a lakással és szolgáltatásokkal szembeni igények változása az egyik legnagyobb kihívás, amivel napjainkban Budapestnek, illetve az agglomerációnak szembe kell néznie. A budapesti funkcionális várostérségben a kölcsönkapcsolatok elsősorban a mobilitás növekedésével – egyre intenzívebbé válnak, melynek gyors és hatékony működését, a „terhelések" egyensúlyát a funkciók optimális térbeli elosztása és a hozzáférés, azaz a közlekedési kapcsolatok minősége biztosítja. Ma mindkét vonatkozásban jelentős lemaradások tapasztalhatók. Többnyire hiányosak vagy nem megfelelő színvonalúak a szolgáltatások a térségközpontokban, miközben Budapest Belvárosa – részben ebből adódóan – túlterhelt, a közlekedési kapcsolatok és szolgáltatások mai állapotukban nem képesek kiszolgálni a térséget – sem a gazdaság, sem a társadalom szempontjából.

Átfogó cél:

Veresegyház hosszú távon fenntartható, emberléptékű, minőségi életteret és megélhetést biztosító kistérségi központ legyen.

Olyan optimális és fenntartható épített és természeti környezet kialakítása a cél, ahol színvonalas oktatási, egészségügyi ellátás áll a lakosság rendelkezésére, és ahol a település határain belül lehetőség van a szabadidő színvonalas eltöltésére, a kikapcsolódásra is. Ez olyan urbanizált, magas fokú szolgáltatásokkal ellátott környezetet jelent, ahová a képzettebb, diplomás fiatalok is szívesen visszatérnek családot alapítani és tevékenységükkel a várost tovább gazdagítják.

Középtávú tematikus célok:

Környezettudatos városfejlesztés,

Veresegyház tiszta, környezettudatos, élhető városi környezetet kíván biztosítani lakosai
számára. A város táji-, természeti-, települési-, valamint a társadalmi és épített környezetével harmóniában fejlődő település kíván lenni, ahol kiemelt városfejlesztési cél a meglévő, értéket képviselő kedvező környezeti állapot megóvása, tudatos javítása.

XXI. századi követelményeknek megfelelő szolgáltatásokat, életminőséget biztosító település,

Veresegyház hosszútávon 17.000 - 18.000 ember számára kíván a XXI. Századi követelményeknek megfelelő szolgáltatásokat, életminőséget biztosító otthona lenni. Veresegyház olyan település kíván lenni, ahol jó élni, amely egyaránt biztosítja az egészséges életkörülményeket, a minőségi lakókörnyezetet, a megélhetést, azaz elérhető munkalehetőségeket, a városi színvonalú integrált ellátást, a

korszerű gazdaság igényeinek megfelelő képzési és továbbképzési lehetőségeket, az egészségmegőrzés és helyreállítás lehetőségét, a kulturális jelegű időtöltést, a szabadidő aktív és hasznos eltöltését, az egészséges életmód feltételeit és lehetőségét minden lakosa számára.

Erős, fejlődőképes gazdaság

Veresegyház gazdag, erős és fejlődőképes iparral rendelkező város kíván lenni annak érdekében, hogy az előző pontban megfogalmazott sokirányú és magas színvonalú szolgáltatás biztosítható legyen, s biztosítva legyen az ahhoz való hozzáférés esélyegyenlősége is. A fejlődőképes helyi gazdaságra vonatkozó célkitűzést kistérségi együttműködés keretében kell megvalósítani. Az ipari, munkahelyi területeket egyértelműen szeparálni kell a lakó és pihenőövezettől

Kistérségi központ funkció erősítése

Veresegyház a 2004-ben újonnan kialakított kistérség központjaként erősíteni szeretné a kistérségi együttműködést, s minél több szolgáltatást kíván kistérségi szinten biztosítani a kistérség lakói számára.

Részcélok (kivonatosan):

- Sport, egészséges életmód egészségre nevelés erősödik
- Integrált egészségügyi és szociális ellátás jó színvonalon működik
- Gyermekek és fiatalkorúak szabadidejének hasznos eltöltése biztosított
- A város identitását támogató, együttműködő kulturális és művész közösségek hálózata működik
- Inkubátorházszerű megjelenés támogatása a helyi művészeknek, alkotóknak
- Vállalkozási ipari övezet kialakításának befejezése, minőségtudatos, környezettudatos fejlesztések
- Magas foglalkoztatást biztosító, képzett munkaerőt igénylő betelepülő és helyi kis-középvállalkozások támogatása folyamatosan
- Ipari park létrehozása elsősorban olyan beruházások támogatására, amelyek magas technikai-technológiai színvonalat képviselnek, intenzív K+F tevékenységet folytatnak, beleillenek a környezetbe és nem károsítják azt.
- Új munkahelyek létrehozása, a kiingázás kényszerének csökkentése.
- Felkészíteni, segíteni a térség kisvállalkozóit.
- A gazdaságfejlesztést szolgáló banki, pénzügyi és információs szolgáltatások biztosítása.
- Turisztikai feltételrendszer erősítése látványos és eredményes Turisztikai vonzerő fejlesztése (termálturizmus, gyógyturizmus, őshonos háziállatok és haszonállatok, valamint őshonos állatok bemutató„tavak, medvefarm,) elsősorban a környezeti adottságokra, a város ismertségére építve, az itt töltött idő, vendégéjszakák számának növelése
- Veresegyház körzeti, igazgatási központ
- Veresegyház kereskedelmi központ
- Veresegyház gazdasági és gazdaságszervező központ,a kistérség gazdaságának gerjesztője, szervezője, támogatója kíván lenni
- Veresegyház a környék oktatási központja
- Veresegyház egészségügyi központ
- Veresegyház gyógy-idegenforgalmi és ökoturisztikai központ
- Kisvárosi arculat, vonzó város és városrészek
- Tudatos fejlesztések, természeti adottságokkal, épített örökségekkel vagyonnal jól gazdálkodó település
- Környezetvédelem
- Közlekedésfejlesztés

Gödöllő

Népesség: Gödöllő város állandó lakosainak száma 2005-ben 32.597 fő volt (Forrás: KSH). A város lakosságának száma enyhe növekedést mutat. A növekedést elsősorban a bevándorlás okozza. Gödöllő népessége az elmúlt másfél évtizedben egy lassú ütemű, kiegyensúlyozott növekedést mutatott. A 90-es évek eleji 29 ezer főről napjainkra már az állandó népesség meghaladja a 31 ezer főt. Ezzel az agglomerációban Érd és Vác mögött a harmadik legnépesebb település. Gödöllő népességét kisebb mértékben érintette a fővárosból való ki-, és a vidékről történő beköltözés, így a lélekszám 3,5%-kal nőtt ez idő alatt. A város harmonikus gyarapodást mutat.

Budapesti kapcsolatok: Gödöllő városa a Közép-Magyarországi Régió, azon belül Pest megye észak-keleti részén helyezkedik el, transzeurópai és hazai fő közúti és vasúti közlekedési folyósok mentén. A város a Budapesti Agglomeráció egyik pólusa, kiemelkedő szereppel a tudományos és kulturális életben, jelentős történelmi emlékekkel.

A város Budapesttől való távolsága előnyös, mivel a főváros könnyen elérhető, ugyanakkor kellő távolságra van a nagyvárosi miliő kellemetlen és káros jelenségeitől. Jellemzően mutatja ezt, hogy az 1911-ben megépült Budapest-Gödöllő Helyiérdekű Vasút (HÉV) végállomása is itt található.

A város egészére vonatkozó 15-20 éves átfogó cél – az ökováros gondolat

A korszerű szemléletű városfejlesztési metodika középpontjában az értékek megőrzése, újak létrehozása, összességében az életminőség javításán alapuló közösségfejlesztés áll.
A városi adottságok és a vizsgálatok alapján követhető az ökováros-gondolat, amelynek a képlete: az ökológiai szemlélet és az ökonomikus tevékenység harmonizálása az önkormányzatiság keretében. Az ökováros-modell a megújuló helyi és térségi környezeti, gazdasági és humán forrásokra építő fenntartható városműködtetés elve.

A városfejlesztés hosszú távú célkitűzésének tekintjük a saját forrásokra alapozott „önfenntartó város” létrehozását. Az ökováros célja a minél kevesebb hulladék előállítása. A hulladék átvitt értelemben is értendő: pénzpocsékolás, túlzott energia-felhasználás, ill. indokolatlan mértékű beruházás/fejlesztés. Az ökováros egyfajta optimumra törekszik a helyi értékekkel való gazdálkodásban.

A hagyományos források (állami támogatás, privatizáció, helyi adórendszer, hitel stb.) és az azokra épült eszközrendszer tartalékai kimerülőben vannak, így előtérbe kerül a legbiztonságosabb forrás, amely a település saját, immanens, el nem vihető része:

- a település fekvése, környezeti és térszerkezeti adottságai,
- történeti és épített öröksége, ingatlanállománya,
- a lakosság aktivitása, patriotizmusa, áldozatvállaló készsége,
- a városban működő intézmények és gazdasági szervezetek

E tényezők együttes hasznosítását az önkormányzatiság elve és gyakorlata viheti végbe, amely – spirituális értelemben – ugyancsak megújuló energiaforrás, amennyiben a hasznosítás/hasznosulás eredményéből visszaforgatnak a keletkezés színtereibe: a helyi társadalom (polgárság) és

gazdaság, illetőleg a város (szellemi-fizikai környezet és infrastruktúra) épülésére. Az ehhez kapcsolódó külső források (állami és uniós támogatások, ill. magánberuházások) együtt teremthetik meg az ÚMFT helyi megvalósulását: a versenyképesség fokozását, a humán erőforrások jobb kihasználását, a megfelelőbb környezetet és a kiegyensúlyozottabb regionális fejlődést.

Az ökológiai szemlélet a természeti és az épített környezettel való gazdálkodást a védelem, a hasznosítás és a fejlesztés egységeként kezeli, és a megújuló, megújítható és gazdagítható forrásokra koncentrál.

Az ökonomikus tevékenység a megújuló és bővíthető energiaforrások (biomassza, geotermikus,termál, szél, nap, víz és ide soroljuk a hulladékgazdálkodást is) felhasználásának bővítésére, valamint a megújuló és bővíthető tőkeforrások (föld, ill. ingatlanérték) és a munkaerő (szellemi érték) értéknövelő hasznosításra törekszik. A helyi energia bővítése, a helyi tőkebefektetések ösztönzése egyben fenntartható munkahelyeket, fenntartható vásárlóerőt is generál.

A minőségi környezetet, megbízhatóságot mutató város vonzó lesz mind a látogatók, mind a befektetők számára. A gödöllői céh tagjai lennének a város emblematikus intézményeinek vezetői, a legnagyobb adózó vállalkozások, kimagasló közéleti szereplők. A fenti tények és eredmények alapján Gödöllő város hosszú távú, a város mindennapjait meghatározó célja: A lakó-, a munka- és a rekreációs terek egységének megteremtése.

A hosszú távú célok eléréséhez szükséges középtávú célok

Gödöllő város hosszú és középtávú céljainak meghatározásakor az alábbi alapelvek domináltak:

- Ökológiai szempontok maximális figyelembevétele.
- Ökonomikus városműködtetés.
- Kiegyensúlyozott, fenntartható gazdasági növekedés kereteinek biztosítása.
- Önkormányzatiság, civil részvétel lehetőségeinek fejlesztése.
- A helyi identitást, lokálpatriotizmust erősítő közösségfejlesztés.

Gödöllő kiváló helyzetben van gazdaságföldrajzi szempontból, ezért az M31-es és a városi elkerülő utak megépülését követően a városfejlesztési potenciálja megnövekszik, mivel kedvezőbbé válik a város különleges adottságainak (kastély, egyetem, környezet, etc.) elérhetősége, érvényesíthetősége, illetőleg a városközpont fejleszthetősége. Egyfelől a belső forgalmi terhelés csökken, szellősebb, nyugodtabb lesz a város, ugyanakkor épp ettől vonzóbb is. Ha vonzóbb, akkor értékesebb lesz itt lakni, ami nyomást gyakorol az ingatlanpiacra, következésképpen drágább lesz az ingatlan, a szolgáltatás, ezért fokozatosan drágul az élet. Másfelől pedig a jobb megközelíthetőség kedvezővé teszi a várost a gazdasági (termelő) és logisztikai vállalkozások számára, ami nyomást eredményezhet a befektetők részéről, s ez az építési igényben, a foglalkoztatás (ingázás) növelésében, összességében személy- és teher forgalomnövekedést indukál.

Átfogó cél (15-20év)

Ökovárossá válás, azaz a környezeti (ökológiai), a gazdasági (ökonómiai) és a társadalmi értékek fenntartható egyensúlyának biztosítása.

Tematikus cél (7-8év)

- **Városi központ funkciók megerősítése, vonzerő növelése**
- **Humán köz- szolgálatások fejlesztése**
- **Helyi gazdaság minőségi fejlesztése**
- **Közösségi terek humanizálása**
- **Környezeti értékek fenntartható hasznosítása és gazdagítása**

Gyömrő

Népesség: Gyömrő lakónépessége 2007-ben 15 290 fı volt, mellyel a Monori kistérség harmadik legnépesebb városának számított Vecsés (20 135 fı) és Monor (18 388 fı) után, de az agglomerációs városok között is előkelő helyen szerepelt. Területe külterülettel együtt 2.651 ha. Gyömrő népességfejlődése hosszú távon szinte folyamatos egyenletes növekedéssel jellemezhető. Az elmúlt 136 évben lakosságszáma megtízszereződött.

Budapesti kapcsolatok: Gyömrő az agglomerációs övezet kertvárosi gyűrűjének része, amelyet települési funkciók sűrűsége, az egyes települések térbeli elkülönülésének hiánya, illetve a települési területek összenövése jellemez. 1990-től napjainkig egy újabb, más alapokon nyugvó fejlődési szakasz indult el a térségben. A kistérség lakosságszáma folyamatosan emelkedik, ami a szuburbanizációhoz köthető. A térség – kedvező fekvésének és kertvárosi környezetének köszönhetően – felértékelődött a módosabb középrétegek körében, elsősorban e társadalmi csoportok Budapestről történő kiköltözése jellemző. A Budapesttel való szoros kapcsolatrendszer előnyének tekinthető, hogy Gyömrő lakói számára könnyen elérhető mindazon gazdag intézményi és szolgáltatási kínálat, amelyet Budapest nyújt, továbbá a fővárosi munkaerőpiac nyújtotta széles kínálat. Mindezek azonban odavezettek, hogy Gyömrő nem bővelkedik helyi munkalehetőségben, és a helyben igénybe vehető szolgáltatások köre is szegényes. A lakosság nagyobb része napi ingázásra kényszerül. Az agglomerációs létből fakadó sajátosság, hogy a város 15 ezer főt meghaladó népessége ellenére alig tölt be központi szerepköröket, miközben hasonló népességű városok az ország más vidékein akár jelentős térszervező erővel is rendelkeznek. Sokat javult a város budapesti kapcsolatrendszere, mivel az M4 a korábbinál jobb eljutást biztosít Budapestre, a kiépült M0 pedig az országos főutak, illetve Budapest különböző városrészei vonatkozásában javítja a város kapcsolódását.

A jövőkép a város - funkcionális kapcsolatban lévő környezetével együtt értelmezett – hosszú távon (15-20 év alatt) elérendő célállapotát határozza meg. Tekintettel Gyömrő térségi szerepére, az ellátandó közfunkciókra és szolgáltatásokra a fejlesztésének jövőképe a következőképpen fogalmazható meg:

Gyömrő vonzó kisvárossá fejlődik, megtartva kertvárosi karakterét, fenntartható magas életminőséget, lakó- és munkahelyet nyújt a helyi és térségi lakosság számára, erősíti központi szerepkörét, Budapest délkeleti előterében idegenforgalmi és rekreációs szerepet tölt be. Az Integrált Városfejlesztési Stratégiában szereplő fejlesztések megvalósulásával a város jövőképére pozitív szcenárió prognosztizálható. A megfogalmazott jövőkép **Gyömrő városát egy harmonikusan működő kisvárosként vizionálja, mely szorosan kötődik Budapesthez**.

Gyömrő 15-20 év múlva népességét tekintve az országos tendenciáknál jóval kedvezőbb trendekkel rendelkezik. A már folyamatban lévő lakóterület-fejlesztésekkel együtt mintegy 7 ezer fős népességtöbblettel lehet számolni. A javuló népességmegtartó és vonzó képességnek és az ennek következtében bekövetkező növekvő ütemű természetes szaporodásnak köszönhetően a népesség korösszetétele még kedvezőbbé válik.

A város a Monori kistérségen belül továbbra is mikro-térségi központi feladatkört tölt be, a település vonzáskörzetébe tartozó 7 település továbbra is Gyömrőhöz kapcsolódik, itt koncentrálódik a központi funkciók egy része, s hatékonyan szervezi térsége települései közötti feladatmegosztást. A helyhez kötött feladat-ellátási tevékenységeket helyben fejleszti tovább, de a térségi kohéziót erősítve megteremti azok gyors és mindenki számára egyenlő eséllyel biztosított elérhetőségét. Másrészt olyan térségi szinten szervezdő mobil-szolgáltatásokat hoz létre és szervez, amelyek a feladatellátást hatékonyabbá, gyorsabbá és költséghatékonyabbá teszi (pl. egészségügyi, mobil gyermekvédelmi stb.). Gyömrőnek fel kell készülnie a városi népesség, és a környezı kistelepülések lakói által jogosan elvárt magasabb színvonalú köz- és kereskedelmi szolgáltatások biztosítására, illetve a gazdaság mobilizálására, a vezető szerep erősítésére.

Gyömrő népességmegtartó és vonzó képessége elsősorban fekvésének, a fővároshoz közeli, jó elérhetőséggel rendelkező földrajzi pozíciójának köszönhető. Az élhetőség szempontjából a funkciók bővítése és a szolgáltatások kínálatának, minőségének, és elérhetőségének javítása szükséges. A közszolgáltatások, kulturális szolgáltatások fejlődése a lakossági kereslet növekedésével erősödik. A városon belül a lakófunkciójú területek általános állapota javul, melynek fő összetevője a közterületek minőségi fejlesztése.

Mindezek hátterében szükséges a gazdasági potenciál erősítése és ezáltal a munkahelyteremtő képesség javítása. Gyömrőn a kis és középvállalkozásokra alapozott helyi gazdaság a jövőben a lakosság növekvő hányadának biztosít munkalehetőséget, őket napközben is helyben tartja, mely a helyi jövedelmek növekedését, a versenyképes gazdaság kialakulását, s a helyi foglalkoztatást növeli, az ellátási színvonalat javítja. A város alvóvárosi szerepét oldja.

A gazdaságon belül komoly minőségi munkahely-teremtési eredménnyel jelentkezik a turizmus, vendéglátás ágazat. A fejlődésben fontos elem a városi identitás és imázs javítása. A városi identitás erősítése a fejlesztések elfogadottsága, a fenntartható város társadalom biztosítéka, az imázs javítása különösen a turizmus esetében játszik kiemelkedő szerepet. Az imázs és az identitás javítása elválaszthatatlanok az életminőség javítását és a gazdaságfejlesztést célzó beavatkozásoktól is, hiszen ezek a „városi üzenet” közvetítői, egyben közvetlenül is az életminőség javítását és a turizmus ágazatának fejlődését eredményezik.

A jelenleg még fejlődésük kezdeti szakaszában lévő alközponti területek és az alapszolgáltatások terén tovább tehermentesítik a városközpontot. A város funkcionális magterülete a városközpontra koncentrálódik, egyben ez a fejlődés magterülete is. Ugyanakkor a célrendszerben meghatározott módon minden definiált városrész megtalálja saját specifikumainak megfelel fejlődési irányát és ezeket továbbfejlesztve nem egymás településen belüli versenytársai, hanem partnerei lesznek.

Jövőkép:

Gyömrő vonzó kisvárossá fejlődik, megtartva kertvárosi karakterét, fenntartható magas életminőséget, lakó- és munkahelyet nyújt a helyi és térségi lakosság számára, erősíti központi szerepkörét, Budapest délkeleti előterében idegenforgalmi és rekreációs szerepet tölt be.

Tematikus célok:

A város használja ki idegenforgalmi és rekreációs potenciálját

Versenyképes, fenntartható, több lábon álló, kis és középvállalkozásokra alapozott helyi gazdaság alakuljon ki a lakosság

A lakosság életminősége javuljon

A város népességnövekedése mellett a helyi társadalom kohéziója erősödjön növekvő helyi foglalkoztatásával

Vecsés

Népesség: Vecsés, a hozzá hasonló agglomerációs pozíciójú városokhoz hasonlóan, az ezredforduló körül föl-erősödő Budapestről történő kitelepülési hullám egyik célpontjává vált. Százas létszámban találtak itt otthonra a nagyvárosi életformától, a környezetszennyezéstől menekülő, az egészségesebb, nyugodtabb vidéki környezetet kereső budapestiek. A betelepülés olyan mértékű volt, hogy a város össznépessége a természetes fogyás ellenére gyarapodott, és a letelepülő, zömében fiatal népesség itt született gyermekei már nemcsak a pozitív vándorlási egyenleg, de a természetes szaporodás révén is hozzájárulnak Vecsés lakosságának növekedéséhez.
A lakóparkok létrejötte Vecsésen is előhozta az agglomeráció szinte valamennyi érintett településén megjelenő, és az önkormányzatokat jelentősen terhelő problémát, nevezetesen, hogy a beruházók kizárólag a lakóparkok épületeit, infrastruktúráját valósítják meg, de nem gondoskodnak az odaköltözők ellátásáról. Ezen ellátások közösségi elemeinek (pl. bölcsőde, iskola, óvoda, orvosi ellátás) biztosítása az Önkormányzat számára megoldandó feladatként jelentkezik.

Budapesti kapcsolatok: Vecsés város Budapesttől délkeletre terül el, közvetlenül a főváros határában, a 4. sz. főútvonal mentén (a főút korábban áthaladt a településen, a forgalom csökkentésére elkészült a 4. sz. főút Vecsést elkerülő szakasza). A jelenleg közel 20 ezer fős város korábbi és jelenlegi településfejlődésének, az itt élők mindennapjainak mindig is meghatározó tényezője volt a főváros közelsége. A településen évszázadokra visszamenően meghatározó volt a főváros ellátására épülő mezőgazdasági termelés, ezen belül is a budapesti piacokat ellátó zöldségfélék, gyümölcsök termelése, félkész és késztermékek előállítása.
A rendszerváltást követően egészen máig kihatóan merőben új folyamatok és tendenciák indultak meg. Vecsés fejlődésében. Bár az 1990-es évtized első felében még inkább jellemző volt az alvóvárosi funkció, az évtized végére ez jelentősen megváltozott. A települések relatív fejlettsége terén (2001- 2005) Vecsés a régiós átlag alatt volt, ám ez mára megváltozott. Ebben a legfontosabb tényezőt a

- helyi vállalkozói rétegek megerősödése,
- az M0 körgyűrű kiépülésével és a logisztika iránti igény erősödésével a város területi státuszának alapvető megváltozása, felértékelődése (a megvalósult logisztikai és bevásárlóközpont projektek esetében a városias jelleget erősítő irodaépületek meghatározó jelentőségűek),
- a nagyvárosi életformától elforduló, vidéki környezetre vágyók számának gyarapodása jelentette.

Vecsés hosszú távú jövőképe

Vecsés legyen élhető város, ahol jó lakni, lehet jövőt tervezni és érdemes befektetni.

Vecsés legyen a Budapesti Agglomeráció olyan sikeres és versenyképes szereplője, amely a pozíciójából adódó tendenciákat képes kihasználni, káros hatásait minimalizálni: váljon a főváros tényleges üzleti-szolgáltatási-logisztikai kapujává, lakóinak egészséges, élhető és szerethető otthonává, vállalkozóinak támogató üzleti környezetet kínáló telephelyévé, a gazdasági betelepülők és a magas társadalmi státuszú lakosok betelepülési célpontjává.

A jövőkép megvalósulását az alábbi településfejlesztési stratégiai és közvetlen célok szolgálják:

Városi szintű célok:

Vecsés legyen a vecsésiek otthona, kellemes, élhető lakókörnyezet:

- Funkcionális városközpont kialakítása
- Belső aszfaltozott út- és járdahálózat kiépítése, elkerülő úthálózat fejlesztése
- Kerékpárút-hálózat kiépítése
- Csapadékvíz-elvezető rendszer fejlesztése
- Illegális hulladéklerakások megszüntetése, a szelektív hulladékgyűjtés és elhelyezésének feltételeinek kialakítása
- Biztonságos település megteremtése
- A természeti környezet megújítása, ökológiai szempontok kiemelt figyelembevétele
- Fejlett közszolgáltatások
- Egyedi városkép kialakítása

II. Magasfokú közösségi aktivitás megteremtése:

- Folyamatos kikapcsolódási lehetőségek biztosítása
- Szakmai és nemzetiségi hagyományok magas fokú ápolása
- Kikapcsolódási, sportolási lehetőségek biztosítása

III. Fenntartható, ökológiai szempontokat figyelembe vevő gazdasági szerkezet kialakítása:

- Sikeres gazdasági környezet megteremtése a repülőtér és az agglomerációs helyzet kihasználásával
- A város menedzsment funkcióinak fejlesztése
- Városmarketing terv kidolgozása és végrehajtása

IV. Együttműködésen alapuló térségi kapcsolatok:

- Vecsés ideális kistérségi kapcsolatrendszerének és funkcióinak kialakítása

Javasolt további közvetlen célok a III. stratégiai célhoz:

- A Monori Többcélú Kistérségi Társulással a már meglévő konkrét együttműködések bővítése és elmélyítése
- Vecsés városa kapcsolódjon a területén zajló fejlesztésekhez és váljon Budapest funkcionális keleti kapujává
- A helyi vállalkozások fejlődésének, beszállítóvá válásának támogatása, elősegítése
- Az üzleti turisztikai és szolgáltató vállalkozások támogatása, elősegítése
- A külterületen rekreációs, bevonási-beépítési tilalom alá eső területek kijelölése
- Repülőtér környéki fejlesztések összehangolása (infrastruktúrafejlesztés, betelepülés stb.)

Javasolt további közvetlen célok a IV. stratégiai célhoz:

- Közös kistérségi fejlesztési projektek megvalósítása

A vizsgált agglomerációs városok jövőképe, az átfogó és tematikus településfejlesztési célkitűzések összefoglalása

(a hatályos Integrált Városfejlesztési Stratégiák másodelemzésével)

	Jövőkép, átfogó célok	Tematikus célok
Dunakeszi	**Agglomerációs alvóvárosból váljon élő várossá** **Legyen fenntartható, szolgáltató város, Budapest északi városkapuja** **Dunakeszi legyen egy élhető, otthonos, egyedi természeti, környezeti adottságait használó, gazdaságilag stabil, magas szolgáltatási színvonalat nyújtó város.**	<u>Infrastruktúra fejlesztés</u> o Közműfejlesztés o Közlekedésfejlesztés Gazdaságfejlesztés o A gazdasági versenyképesség megőrzése o A meglévő vállalkozások megtartása o Működésük hosszú távú biztosítása, a feltételrendszer javítása. <u>Épített környezet fejlesztése</u> o Városközpontok o Épített értékek védelme o Meglévő lakóterületek minőségi környezeti fejlesztése o Új lakóterület fejlesztés nagy zöldfelülettel o meglévő lakótelep minőségi fejlesztése <u>Természeti környezet fejlesztése</u> o kedvező zöldfelületi adottságok megtartása o kedvezőtlen tendenciák megállítása o jobb környezeti állapotjellemzőkkel rendelkező települési környezet kialakítása <u>Városlakók identitás-tudatának emelése</u> o Találkozóhelyek, városi közösségi terek fejlesztése <u>Ellátás, szolgáltatás színvonalának emelése</u> o bölcsődei és óvodai férőhely fejlesztés o egészségház fejlesztés o uszoda megépítése, o városi Művelődési Ház működtetése Turizmus fejlesztése
Kistarcsa	**Kistarcsa váljon népességnövekedés tekintetében visszafogott, lakói számára szerethető és ellátottságában javuló lakókörnyezetet biztosító, stabil és növekvő helyi gazdasággal rendelkező kertvárossá a főváros szomszédságában, amely összetartó helyi társadalom otthona.**	A lakosság életminőségének javítása, a műszaki és humáninfrastruktúra hiányosságainak fokozatos felszámolásával élhető kertvárosi lakókörnyezet megteremtése Fenntartható és versenyképes, a helyi kis- és középvállalkozások mellett az M0 gazdaságfejlesztési lehetőségeit is kihasználó stabil helyi gazdaság megteremtése, a városnak karaktert teremtő nagyberuházások letelepedésének támogatása, a helyben foglalkoztatottság növelése. A város agglomerációs helyzetéből, közlekedési pozíciójából, intézményi hátteréből és természeti környezetéből adódó összetett potenciálhasznosítása A népességnövekedés mérséklése, a helyi társadalom kohéziójának erősítése
Pécel	**Pécel váljon stabil gazdasággal rendelkező, lakóinak kellemes lakó és egészséges életkörülményeket nyújtó, segítő helyi társadalmi környezetet biztosító befogadó kertvárossá a főváros határában.**	A helyi gazdaság dinamikus fejlesztése: a városfejlesztés és fenntartás anyagi forrásainak növelése, illetve a munkahelyek számának, illetve a helyben foglalkoztatottak arányának erőteljes növelése érdekében Az egészséges, komfortos kertvárosi lakókörnyezet és életminőség feltételeinek biztosítása: a speciálisan fővárostérségi, többségében ingázó életmódot folytató (a lakóhelye iránti elvárások vonatkozásában egyre igényesebb) ma itt élő és az ide költöző családok színvonalas ellátása, otthonos települési környezetének biztosítása, illetve a városi közösség erősítése érdekében. A város (főváros környék vonatkozásában kiemelkedő értékű és speciális) táji-, természeti potenciáljának fenntartható fejlesztése és kihasználása: a turizmus, szabadidő, gazdaság fejlesztése táji-, környezeti feltételeinek biztosítása érdekében A város befogadó, (az itt lakókat és a beköltözőket egyaránt integráló) értékeket hordozó és közvetítő közösségeinek fejlesztése, erősítése és a helyi közösségi kultúra támogatása: a helyi identitás erősítése, a sokszínűség értékeinek megőrzése érdekében.
Gyál	**A fenntarthatóság elve mentén dinamikusan fejlődő gazdaságra és helyi identitástudatra**	<u>Urbánus kistérségi központ</u> Gyál célja, hogy fenntarthatóan működő, a táji-, természeti-, települési- és társadalmi környezetével

	Jövőkép, átfogó célok	Tematikus célok
	alapozott értékteremtő urbanizáció.	harmóniában fejlődő kisvárossá váljon, amelynek egyrészt beépített területei a központban kisvárosi, a lakóterületeken kertvárosi jellegűek, másrészt a gazdasági tevékenységek és a lakófunkciók területileg szeparáltak, továbbá a városközpont irányítási, közszolgáltatási és kereskedelmi funkcióit tekintve megfelel a város és a kistérség lakosai által támasztott igényeknek. Megjelenésében vonzó, kialakultak a települési karakter egyes elemei. A város – elsősorban a közszolgáltatási funkciók erősítésével – északi és déli alközponttal rendelkezik. <u>Társadalmi egyenlőtlenségek feloldása, társadalmi kohézió</u> Gyál mintegy 25 ezer ember otthona. A Közép-Magyarországi régió hasonló adottságú városaival legalább azonos színvonalon biztosítja: - a lakás, - a munka, - az integrált közszolgáltatások, - az egészséges életkörülmények és életmód, - a kultúra és szabadidő eltöltés feltételeit, és elérhetőségét minden polgára számára. A város által nyújtott jó minőségű köz- és üzleti szolgáltatások kedveltek a gyáliak körében. A lakosok igényeivel összhangban történő fejlesztések arra ösztönzik a város lakóit,

	Jövőkép, átfogó célok	Tematikus célok
		hogy aktívan, a város további fejlődése iránt elkötelezve vegyenek részt a helyi döntések alakításában. <u>Versenyképes helyi gazdaság:</u> Gyál gazdasága stabil, az agglomeráció hasonló adottságú településeihez mérten is jól jövedelmező, így biztos alapját jelenti a település fejlődésének. A külső gazdasági szereplők számára elsődleges vonzerő a település kiváló közúti megközelíthetősége és a főváros közelsége. A város növekvő vonzereje a helyi kötődésű kis- és közepes vállalkozások számának és eredményességének, versenyképességének javulásában is jelentkezik.
Dunaharaszti	**Dunaharaszti független, önálló identitással rendelkező, dinamikusan és fenntartható módon fejlődő gazdasággal rendelkező sokszínű kisváros.**	Térségi szerepkör – a régió kapuja szerep erősítése A városias településszerkezet kialakítása: városrészek megfelelő definiálása A városi főtér és helyi alközpontok kialakítása, zöldfelületek növelése Rekreációs területek megfelelő módozatú kialakítása, természeti területek rehabilitálása, fenntartható turizmus kialakítása Ipari területek vertikális, fenntartható fejlesztése A gazdaság fejlesztéséhez kapcsolódó humánerőforrás-fejlesztés

	Jövőkép, átfogó célok	Tematikus célok
		Az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése helyi és kistérségi szintű igények kielégítése okán Magas szintű kultúra és közművelődés lehetőségének biztosítása kistérségi együttműködéssel A szociális biztonság megteremtése
Szigetszentmiklós	**Központi funkciójú tartalmi elemekkel rendelkező, fejlett humán – infrastruktúrára támaszkodva magas színvonalú oktatási, kulturális, és szociális, valamint igazgatási szolgáltatásokat nyújt a város és térségének lakói számára Szolgáltató intézmények koncentrált jelenléte, a közösségi élet a helyi identitás erősítésének generálására a város lakosságának jelentős része helyben, vagy az agglomerációs hurokban dolgozik, a szolgáltatásokat helyben veszi**	Komplex társadalmi kommunikáció, erősödő városi identitás pozicionálása,. a városlakók kötődésének megteremtése a város, mint áru „értékesítése”. A hagyományokhoz való kötődés átértékelése a régebb óta itt élők, és az új beköltözők számára differenciálható szigetszentmiklósi identitástudat kialakítása, Szigetszentmiklós gazdasági vezető szerepének megtartása és igazgatási vezető szerepének kialakítása a kistérségben Tematikus cél Szigetszentmiklós gazdasági vezető szerepének megtartása és igazgatási vezető szerepének kialakítása a kistérségben Szigetszentmiklós gazdasági vezető szerepének megtartása és igazgatási vezető szerepének kialakítása a kistérségben

	Jövőkép, átfogó célok	Tematikus célok
	igénybe.	Komplex városi arculatfejlesztés, Szigetszentmiklós városi arculatának fejlesztése szolgáltatási színvonalának növelése, szabadidős kulturális jellegének erősítése, Élhető kisvárosi környezet – agóra funkció – kialakítása Magasan képzett helyi kötődésű lakosság, Helyi identitás megteremtéséhez alkalmas hardware elemek kialakítása, Identitás-erősítő és versenyképes oktatás-fejlesztési komplex program a jövő nemzedéke számára Természeti környezet emberközpontú fejlesztése, Szigetszentmiklós környezetének védelme, Turisztikai szolgáltatások pozícionálása, Táji-, természeti potenciál fenntartható fejlesztése és kihasználása Minőségi, többpólusú városi közlekedés, Szigetszentmiklós külső és belső közlekedési kapcsolatainak fejlesztése, az élhető városközpont megteremtése érdekében
Budaörs	**Budaörs jövőképe, hogy a minőségi szolgáltatások**	<u>Életminőség-javítás</u> A kiskereskedelmi vállalkozások minőségének javulása A szociális és közszolgáltatások bővülése ill. minőségjavítása A kulturális intézményhálózat bővülése Zöldfelületek bővülése, minőségjavulása Közbiztonság javulása <u>Infrastruktúra-fejlesztés</u> A tudás intenzív vállalkozások számának növekedése Felsőoktatási intézmény megtelepedése Idegenforgalmi rendezvények és vállalkozások meghonosítása <u>Intenzív gazdaságfejlesztés</u> Az utazási idő csökkenése (Budaörs-Bp.) A gépkocsival ingázók számának csökkenése A kerékpáros közlekedési hálózat kiépülése Megújuló energiaforrások használata
Budakeszi	**Budakeszi város 20 éves, távlati jövőképe: Budakeszi természeti és épített környezetének, építészeti és táji örökségének védelme, hagyományok révén kialakult arculatának, szanatóriumi és turisztikai jellegének megőrzése, erősítése**	<u>Természeti adottságok kihasználása</u> A városnak meg kell őriznie, és ki kell használnia azokat a különleges adottságokat, melyek miatt már a múltban is az agglomeráció egyik legkedveltebb pihenőhelyének számított. <u>Szellemi potenciál kihasználása</u> A város hosszú távú célja kell legyen az itt felhalmozódott szellemi potenciál helyben hasznosítása is. <u>A városi arculat kialakítása</u> Ehhez azonban a városképet és a város hangulatát is meg kell változtatni, mind építészetileg, mind és városszerkezetileg. <u>Közlekedési problémák megoldása</u> Az egyik legnagyobb gondja a városnak a városon áthaladó szinte elviselhetetlen forgalom, amely rányomja bélyegét egész Budakeszire. <u>Humán infrastruktúra fejlesztése</u> A város humán infrastruktúrájának javítása kulcskérdéssé vált. Az intézmények (iskolák, óvodák, művelődési ház) nem tartottak lépést a város lakosságának igénynövekedésével.
Budakalász	**<u>A város jövő képe</u> A településfejlesztést Budakalász Városa az alábbi főbb három stratégiai cél mentén tervezi megvalósítani: 1. Fejlett és nyugodt kisvárosi élet biztosítása a rohanó nagyváros szomszédságában 2. Meglévő értékekre épülő fenntartható,**	Városi szolgáltatások fejlesztése (közszolgáltatások, intézmények), Kertvárosi hangulat megőrzése „Családbarát Város”, Munkahelyek magasan kvalifikált népesség számára „a szellemi tőke” Az idegenforgalmi vonzerő növelése „Vízparti Pihenő-hely”,

	Jövőkép, átfogó célok	Tematikus célok
	versenyképes növekedés **3. Budakalász, mint a vízparti üdülés és kikapcsolódás, megújulás helyszíne** **<u>Fő cél:</u>** **Budakalász fenntarthatóan fejlődő, nyugodt agglomerációs kisváros, otthon és üdülőhely**	Településközpont és alközpontok megteremtése, megújítása
Törökbálint	**Gazdasági és szolgáltató előváros kertvárosi lakókörnyezettel**	<u>Gazdaságfejlesztés</u> Gazdasági környezet fejlesztése Versenyképesség növelése <u>Lakókörnyezet megújítása</u> Város- és lakóhelyi rehabilitáció Lakókörnyezeti infrastruktúra fejlesztése <u>Életminőség javítása</u> Közösségfejlesztés Közszolgáltatások fejlesztése
Érd	**Érd, mint regionális és lokális szolgáltató és szabadidő központi funkciót ellátó kertváros, egy mikro-regionális információs, szolgáltató-transzefer, szabadidő és turisztikai központ** **Városi PÓLUS-sá válás, lokális szolgáltatási szerep: új élettechnológiák elhelyezése, versenyképes kertvárosi, elıvárosi miliő Lakáshelyzet, lakókörnyezet:** **Mikrotérségi központ:** **A város mikro-térségi szerepének erősítése és a központi, közvetítő városi szerep**	Érd legyen erős helyi gazdasággal rendelkező település, mely elsősorban a szolgáltatások, kereskedelem, ipar és logisztika erősítésére törekszik, melynek gazdasága mindenkor kihasználja helyi adottságait és a térségi helyzetéből adódó lehetőségeket, a meglévő és fejlesztendő területi és infrastruktúraadottságokat. A térséggel együttműködő olyan helyi gazdaságra van szükség, amelynek különböző méretű egységei egyaránt képesek alkalmazkodni a változó piaci, kereskedelmi, szolgáltatási és gazdasági, valamint környezeti követelményekhez, ahol jó befektetni. Érd legyen gazdaságilag, társadalmilag egyaránt fenntartható emberi léptékű kertvárosias település; megfelelő életminőséget biztosító, lakható város. E stratégiai cél elérése érdekében kiemelt feladatok: Érd legyen a térrész szabadidő bázisa, alapozva a vízparti és természeti környezet adottságaira, kihasználva az ezzel létrehozható Duna-parti térségi vonzerőt stratégiai cél elérése érdekében kiemelt feladatok tudatos a vízre alapozott szabadidő fejlesztés a térségben hosszútávon egyfajta „kontra-dunakanyar„ kialakítására van szükség Érd legyen a kistérség, térrész idegenforgalmi (konferencia-, szolgáltatás) és sportközpontja Érd legyen a kistérség, térrész, turisztikai, és sport-, központja, a térség mikro-térségi központja Érd legyen a térség egyik erős intézményi és igazgatási, központja, amely kitörési lehetőséget biztosít a város számára, mindenkor kihasználva hagyományait, lehetőségeit, meglévő és fejlesztendő adottságait, a rendelkezésre álló forrásait.
Szentendre	**Szentendre legyen egy olyan mikro-regionális központ, mely kulturális gazdagságával, művészeti hagyományaival, természeti szépségeivel, a kistérségi együttműködéssel sajátos, mediterrán jellegű városarculatát erősíti, vonzerejét növeli. Szentendre stratégiai célja régi fényének visszaállítása és megőrzése, egy fenntartható városi infrastruktúra és szolgáltatásrendszer kialakítása, mely egyaránt szolgálja a helyi és kistérségi lakosokat és a turistákat úgy, hogy e három célcsoport igényeit egymással összhangban, szinergikusan elégíti ki. Másképpen fogalmazva a páratlan örökség megújítása, fenntartható hasznosítása a 21. század igényeinek megfelelően, annak érdekében, hogy Szentendre egy érdekes egyben otthonos város legyen.**	<u>Komplex minőségi turizmusfejlesztés</u> „Látogatóbarát város” -„A kultúra városa” A turizmus Szentendre fontos meghatározó bevételi forrása, különösen a kulturális turizmus terén Szentendre hazánk emblematikus városa, és nemzetközi szinten is elsősorban öröksége és mai napig élő hagyományai, a szentendrei művészet és művésztelep ismertek. Szentendrén fontos szempont, hogy a kultúra nem csak a „falakon belül” jelenik meg, az utcákat járva nap, mint nap észlelhető a művészváros hangulata. A sajátos gasztronómiai hagyományok, a sokféle nép konyháját ötvöző konyhaművészete is külön értéke a Dunakanyar gyöngyszemeként is ismert város komplex kulturális kínálatának, mely ma még nem kellően ismert, illetve sajnálatos módon, néhány pozitív példa mellett, egyre több negatív sztereotípia kapcsolódik hozzá. <u>Élhető és fenntartható városi környezet kialakítása</u> „Megújuló város” „Zöld város” E tematikus cél keretében arra törekszünk, hogy a városi infrastruktúrát, az épített környezetet úgy fejlesszük, hogy az a város lakóinak igényeit 21. századi színvonalon, rugalmasan

	Jövőkép, átfogó célok	Tematikus célok
	Egy fenntartható, mediterrán hangulatú városi környezet és szolgáltatásrendszer kialakítása, mely egyaránt szolgálja a helyi és kistérségi lakosokat, valamint a turistákat úgy, hogy e három célcsoport igényeit egymással és a természeti-történelmi környezettel összhangban, szinergikusan elégíti ki.	kiszolgálja, de közben a természeti környezetet minél kevésbé terhelje, megőrizze a jövő generációja számára. E komplex tematikus célnak az infrastruktúrán túl részévé kell tenni a lakosság szemléletformálását is, mert manapság a technikai lehetőségek sokszor megelőzik a használatukból származó előnyökre koncentráló szemléletet. <u>A város szellemi és gazdasági tőkéjének növelése</u> „Kreatív vállakozóbarát város" „Okos város" Ez a tematikus cél foglalja össze azokat a tematikus részcélokat, melyek a város gazdasági éskulturális életének szellemi, szervezeti és gazdasági alapját jelentik. Elsősorban az oktatás és a gazdaság fejlődéséhez vezető részcélokat foglaljuk össze, mert az oktatás a város jövőbeli gazdaságának megalapozója. A tőkét ez esetben elsősorban működő tőkeként értelmezzük. <u>A város térségi támogató szerepének megerősítése</u> „Kistérségi szolgáltató központ" - „Együttműködő közösség" A minőségi közszolgáltatások, a szabadidős kínálat és a szolgáltatói szektor fejlesztése, valamint mint térben, mint időben könnyen elérhetővé tétele a kistérség és a város lakóinak életminőségét egyaránt javítja és erősíti a város szerepét,

	Jövőkép, átfogó célok	Tematikus célok
		funkciógazdagságát. Ha a város és térség lakói egyre több mindent a városban intéznek, kötődésük erősödik, ezáltal a helyi közösség is meghatározóbbá válik mindennapi életükben, ezért fontos a közösségek erősítése, a tolerancia és a szolidaritás erősítése, elsősorban szemléletformálással és a közösségi szerveződések működésének támogatásával. Ez a tematikus cél szinergikusan erősíti egymást a fenntartható városi környezet tematikus céllal, különösen a fenntarthatóságban.
Veresegyház	**Veresegyház hosszú távon fenntartható, emberléptékű, minőségi életteret és megélhetést biztosító kistérségi központ legyen.**	Környezettudatos városfejlesztés, XXI. századi követelményeknek megfelelő szolgáltatásokat, életminőséget biztosító település, Erős, fejlődőképes gazdaság Kistérségi központ funkció erősítése
Gödöllő	**Ökovárossá válás, azaz a környezeti (ökológiai), a gazdasági (ökonómiai) és a társadalmi értékek fenntartható egyensúlyának biztosítása.**	Városi központ funkciók megerősítése, vonzerő növelése Humán köz- szolgálatások fejlesztése Helyi gazdaság minőségi fejlesztése Közösségi terek humanizálása Környezeti értékek

	Jövőkép, átfogó célok	Tematikus célok
		fenntartható hasznosítása és gazdagítása
Gyömrő	**Gyömrő vonzó kisvárossá fejlődik, megtartva kertvárosi karakterét, fenntartható magas életminőséget, lakó- és munkahelyet nyújt a helyi és térségi lakosság számára, erősíti központi szerepkörét, Budapest délkeleti előterében idegenforgalmi és rekreációs szerepet tölt be.**	A város használja ki idegenforgalmi és rekreációs potenciálját Versenyképes, fenntartható, több lábon álló, kis és középvállalkozásokra alapozott helyi gazdaság alakuljon ki a lakosság A lakosság életminősége javuljon A város népességnövekedése mellett a helyi társadalom kohéziója erősödjön növekvő helyi foglalkoztatásával.

BUDAPEST ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ FŐVÁROSAINAKFŐBB JELLEMZŐI 2010.

A Központi Statisztikai Hivatal 2010. májusban „Budapest és az Európai Unió fővárosainak főbb jellemző 2010" címmel internetes kiadványt bocsájtott ki. Felelős szerkesztő: Németh Eszter főosztályvezető. A KSH kiadványban közzétett grafikonok adatforrása az EUROSTAT Urban Audit adatbázisa.

Az internetes kiadvány megjegyzése szerint az adatszogáltatás a KSH számára, az 1999–2002., illetve a 2003–2006. évek valamelyikére történt. Budapest esetében 2001. és 2004. évekre, illetve a 2005. évi mikrocenzus adataira történt adatszolgáltatás.

Az Európai Unió fővárosai

Népesség, népmozgalom

Budapest 1,7 millió fős lakosságával a jelentősebb európai városok közé tartozik, világviszonylatban azonban nem számít kiemelkedően nagy népességűnek. A legnagyobb európai fővárosok London, Párizs, Berlin, Madrid és Róma, a vizsgált időszakban mindegyikükben meghaladta a lakónépesség száma a 2 milliót. London és Párizs világviszonylatban is jelentős metropolisznak számít.

Az unió tagországainak fővárosai közül tíznek a népessége egymillió fő feletti, további kilencé pedig 500 ezer és 1 millió közötti. A legkisebb fővárosok Luxembourg, Valletta és Nicosia, egyikük lélekszáma sem éri el a 250 ezer főt.

A fővárosok országon belüli súlya, így népességhez való hozzájárulásuk is jelentős. Különösen a kis népességű országokban jellemző, hogy a fővárosok népessége a országhoz képest számottevő arányt képvisel. Málta fővárosában, Vallettában a teljes lakosság 52%-a élt, de magas, 30% körüli a részesedése a lett, észt és ciprusi fővárosoknak is országuk lakónépességéből.

Budapest népsűrűsége a fővárosok között átlagosnak mondható, az adatfelvétel időpontjában 3230 fő/km2 volt. Az uniós fővárosok közül klasszikusan sűrűn lakottak Athén, Bukarest, Lisszabon, Madrid, Koppenhága, Brüsszel, ahol a népsűrűség meghaladta az 5000 fő/km2 értéket is. A ritkábban lakott fővárosok a balti országokban, Észak-Európában, valamint Közép-Európában találhatók.

A nagynépességű fővárosok között Róma 2000 fő/km2 alatti népsűrűsége számít igen alacsonynak. Az olasz főváros nagy (Budapesthez képest 2,4-szer akkora) területen fekszik, nagy zöldterületei és viszonylag alacsony épületei révén igen kedvező adottságokkal rendelkezik a hasonló nagyságú metropoliszokhoz képest.

Az európai fővárosok népessége néhány kivétellel folyamatosan növekszik, e kivételek között találjuk Budapestet is. Budapesten a természetes népmozgalmi események csak az 50-es évtizedben eredményeztek pozitív egyenleget, az 1960-as évtizedtől a halálozások száma már meghaladta a születésekét. Ennek ellenére 1980-as évek végéig Budapest népességszáma gyarapodott, melynek forrása a Budapestre irányuló beköltözések nagy száma volt. A nyolcvanas évek végétől a természetes népességfogyást a vándorlási nyereség már nem tudta ellensúlyozni, sőt, Budapestre 1993 óta folyamatosan vándorlási veszteség jellemző, elsősorban az agglomerációba történt kiköltözési hullám eredményeként. A legutóbbi években tapasztalható ismét némi növekedés, a pozitív vándorlási különbözetnek, valamint a javuló természetes népmozgalmi eseményeknek köszönhetően.

Budapest lakónépessége korösszetétel szerint, 1970–2009. január 1.

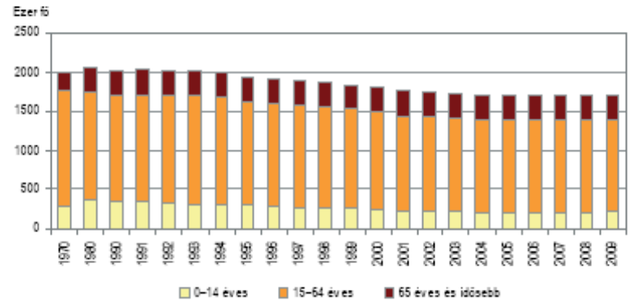

A korösszetétel változását a természetes népesedési folyamatok és a vándorlás együttesen határozzák meg. Budapesten 1970 óta rövid ideig, 1974 és 1977 között haladta meg az élveszületések száma a halálozásokét, így a természetes folyamatok e négy évtől eltekintve a főváros népességének csökkenése irányában hatottak. A népesség természetes fogyása 1997-ben volt a legnagyobb, azóta folyamatosan mérséklődik.

Budapesten 2004-ben 8,8 élveszületés jutott ezer lakosra, ami viszonylag alacsony értéknek számít az európai fővárosok között. A legtöbb gyermek Koppenhágában született, ezer lakosra számítva 16, de magas, 14–15 ezrelékes születési arányszám jellemezte Londont, Brüsszelt, Stockholmot, Párizst, Amszterdamot és Dublint is. A legkevesebb gyermek Varsóban született, de régiónk fővárosaira általában jellemző volt a születések alacsony száma.

Budapesten az ezer lakosra jutó halálozások száma Lisszabont (14,2) követve a második legmagasabb (13,6) volt az európai fővárosok között. Hasonlóan magas halálozási rátát csak Rigában, Szófiában és Tallinnban találunk, Párizsban, Londonban, Vallettában és Amszterdamban ugyanakkor ezer lakosra csupán 6–8 halálozás jutott.

A fentieknek megfelelően a 26 fővárosban közel fele-fele arányban nőtt, illetve csökkent a népesség száma a természetes demográfiai folyamatoknak köszönhetően. A legnagyobb mértékű, 8 ezrelékes természetes szaporodás Londonban és Párizsban következett be. A népességfogyás Budapesten volt a legnagyobb mértékű, 4,8 ezrelékes. A magyar fővárost Riga, Szófia a és Lisszabon követte, 4 ezrelékes értékkel.

Természetes népmozgalom ezer lakosra, 2003–2006

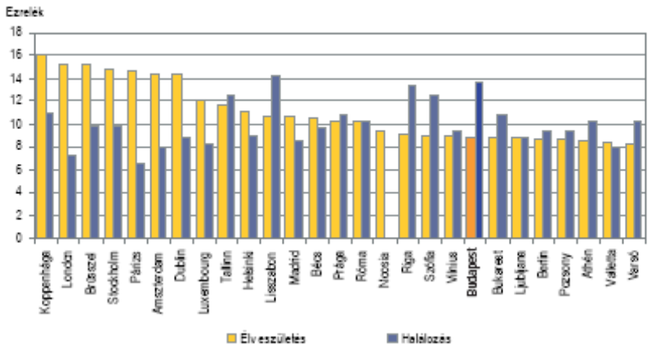

A nemek közötti arányt vizsgálva Budapesten az öregedő városokra jellemzően jelentős a nőtöbblet. A magyar fővárosban a felmérés idején a népesség 54,4%-át tették ki a nők. Ehhez hasonló nemek szerinti megoszlást a balti államok fővárosaiban (Tallinn, Riga és Vilnius), valamint a portugál fővárosban, Lisszabonban mértek. A nemek aránya az európai fővárosok közül Luxembourgban, Londonban, Vallettában, Amsterdamban és Koppenhágában a legkiegyenlítettebb, e városok mindegyikében kevesebb mint egyszázalékos volt a nőtöbblet.

Gazdasági aktivitás

Az ezredforduló után Budapesten a 15–64 éves korúakra számított aktivitási arány (a foglalkoztatottak és munkanélkülieknek az aktív korúakhoz viszonyított együttes aránya) 2005-ig javult, majd valamelyest csökkent. 2009-ben az aktivitási arány a magyar fővárosban 68% volt. A munkanélküliségi ráta értéke a 2002–2003. években volt a legalacsonyabb: 3,7%-os, majd a gazdasági környezet változása miatt emelkedni kezdett. A ráta értéke 2009-ben 6,3%-ra növekedett, ami még mindig kedvezőnek tűnik számos európai fővárossal összevetve.

Aktivitási arány, 2003–2006

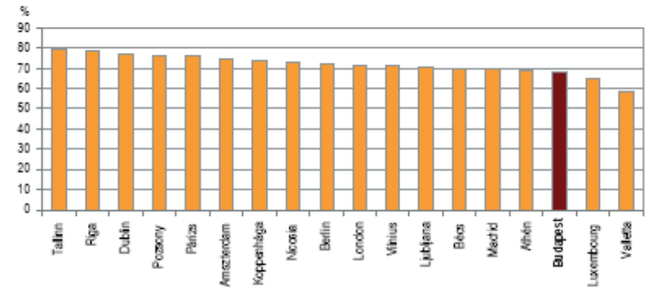

A munkanélküliség által leginkább sújtott városok: Berlin, Párizs, valamint a balti országok fővárosai voltak. Berlinben tartósan magas a munkanélküliség; az ezredfordulót követő négy év alatt 4,3 százalékponttal, 19%-ra nőtt a munkanélküliségi ráta értéke. (Fontos azonban megjegyezni, hogy az Urban Audit adatfelvételét követő években számottevően csökkent a berlini munkanélküliek száma. A berlini statisztikai évkönyv adatai alapján 2008 végére a ráta megegyezett a 2000. évi 16%-os értékkel.) A 19 fővárosra rendelkezésre álló adatok szerint a munkanélküliség az uniós igazgatás egyik központjában, Luxembourgban volt a legkisebb, 3,9%-os, melyet Budapest és Nicosia követett, Koppenhágában, Ljubljanában és Dublinban 5% körüli volt a munkanélküliek aránya.

Munkanélküliségi ráta, 2003–2006

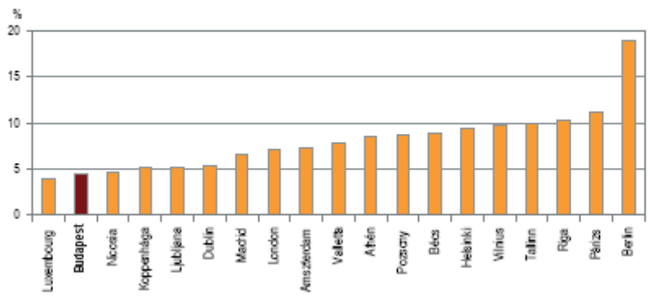

(2011 . I. negyedévben a munkanélküliségi ráta egy év alatt 9,2%-ról 9,4%-ra nőtt, a foglalkoztatási ráta 54,9%-ról 54,3%-ra csökkent.)

Lakáskörülmények

Budapest lakásállománya folyamatosan növekszik, a lakások száma a 90-es évek eleje óta 10%-kal (több mint 80 ezer lakással) bővült. A lakásállomány növekedése a 2000-es évek elején a jelzálogalapú lakáshitelezés elterjedésével – amely a hitelfolyósítási kondíció könnyítésének volt köszönhető – kapott új lendületet. Ennek megfelelően az ezredforduló óta a lakásállomány átlagosan több mint 8000 lakással bővült évente. A magyar fővárosban száz lakásra így 194 lakos jutott 2008. december 31-én, szemben a 2001. évi 217-tel.

Budapest laksűrűsége Európában kedvezőnek számít, bár néhány városban: Párizsban, Liszszabonban, Koppenhágában és Berlinben száz lakásra mindössze 180 vagy annál kevesebb lakos jutott. A legnagyobb laksűrűségű Nicosiában több mint másfélszer annyian (270-en) jutottak egyetlen lakásra, mint a fent említett városokban. A mutató értéke Dublinban, Londonban, valamint két balti fővárosban is magas, 235 fő feletti volt. Általánosan jellemző azonban, hogy a laksűrűség az európai fővárosokban csökkenő tendenciát mutat.

A laksűrűség mellett jól jellemzi a lakásviszonyokat az egy lakóra jutó átlagos lakás-alapterület nagysága. Az ezredfordulón a legzsúfoltabb lakások Amszterdamban, Szófiában, Pozsonyban, Berlinben és Rigában voltak, ezekben a városokban egy lakóra kevesebb mint 20 m2 lakóterület jutott. Koppenhágában voltak a legtágasabbak a lakások, ahol 44 m2 jutott egy lakóra. Luxembourgban és a máltai fővárosban is kiemelkedően sok, valamivel több mint 40 m2 volt az egy lakóra jutó alapterület. Budapest a zsúfoltabb városok közé tartozott az ezredfordulón az egy főre jutó 21 m2-nyi lakóterülettel.

A lakásárak alakulásáról nem minden országban vezetnek hivatalos statisztikákat, így csak részinformációkkal rendelkezünk az unióban jellemző lakásárakról.. A legdrágábban Londonban és Luxembourgban lehet hozzájutni a lakásokhoz, előbbiben 4500, míg utóbbiban 3700 euróba került a lakások négyzetmétere. Kelet-Közép-Európában, valamint a balti országok fővárosaiban a lakások átlagos négyzetméterára még mindig nem érte el az ezer eurót.

A lakásárak alakulása, 1999–2006

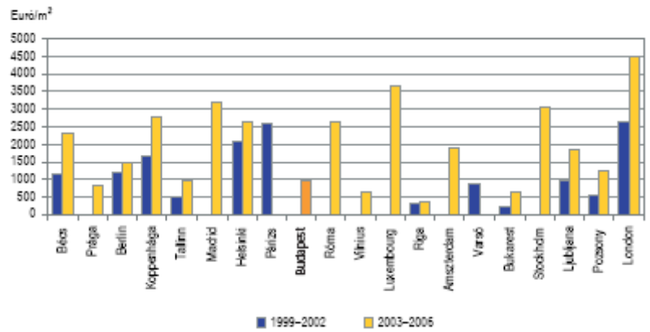

A felsőfokú oktatásban tanulók ezer lakosra jutó száma, 1999–2006

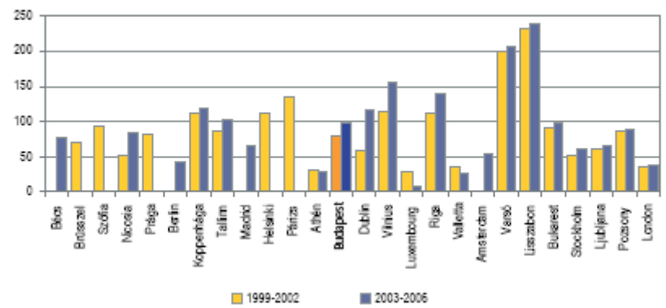

A kereskedelmi szállásférőhelyek száma, 1999–2006

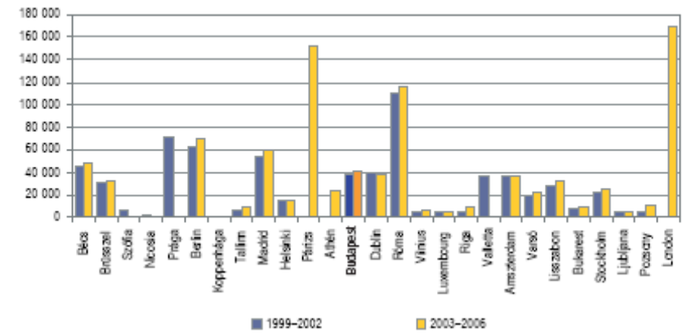

Oktatás, kultúra

Budapest a kultúra és az oktatás szempontjából is kiemelkedő jelentőségű települése az országnak. Területén 2009-ben 43 felsőoktatási intézményben folyt oktatás. A felsőoktatási intézményekben tanulók létszáma az országos tendenciákhoz hasonlóan, folyamatosan és jelentősen növekedett 1990 óta. A nappali képzések mellett teret nyertek az egyéb képzési formák is, különösen a levelező képzéseken tanulók száma emelkedett jelentősen. A budapesti felsőoktatásban 2009-ben összesen 158 ezer hallgató vett részt, melyből 140 ezer fő járt BSc, MSc vagy osztatlan képzésekre. Az Európai Unió fővárosai között Budapest az ezer lakosra jutó hallgatók számát tekintve a középmezőnyhöz tartozik. A népességhez viszonyítva a lisszaboni és varsói felsőoktatási intézményekben tanulnak a legtöbben, ahol ezer lakosra több mint 200 hallgató jutott. Luxembourgban ezzel szemben mindössze 8 hallgató jutott ezer lakosra. A hallgatói létszámok alakulását vizsgálva néhány kivételtől eltekintve megállapítható, hogy a hallgatók száma mindenütt emelkedett a két adatgyűjtés között eltelt időszakban. A legnagyobb növekedés Dublinban következett be (itt három év alatt megduplázódott a hallgatók száma), de jelentősen nőtt a hallgatói létszám Nicosiában, Stockholmban, Budapesten és a balti fővárosokban is. A magyar fővárosban az adatfelvétel időpontjában ezer lakosra 99 hallgató jutott.

A kulturális intézmények látogatóinak ezer lakosra jutó számát tekintve kevés főváros versenghet Párizzsal, a fővárosok közül itt a legmagasabb a mozi- és múzeumlátogatások száma. (Természetesen ehhez hozzájárul az is, hogy Párizs továbbra is a turisták egyik fő célpontja részben éppen sokszínű kulturális kínálata és történelmi emlékei miatt.)

Hasonlóan pezsgő kulturális élet jellemzi a dán fővárost, Koppenhágát is. A színházi előadások Stockholmban, Koppenhágában, Bécsben, Ljubljanában és Budapesten vonzották a legtöbb látogatót. A könyvtárakat Helsinki és Ljubljana lakói látogatták a leggyakrabban, mindkét városban 18 ezernél is több könyvtári kölcsönzés jutott ezer lakosra. A könyvtárak kiemelkedő forgalma jellemezte Rigát és Koppenhágát is. Budapest, bár nem kiemelkedő, de minden kulturális mutató tekintetében az európai fővárosok élmezőnyéhez tartozik.

Turizmus

A kereskedelmi szálláshelyek forgalma alapján a turisták legkedveltebb célpontjai Európában Párizs, Róma, Madrid, Berlin, valamint Valletta. Mindegyik említett városban meghaladta a kereskedelmi szálláshelyeken töltött vendégéjszakák száma a 10 milliót. (A Londonban eltöltött vendégéjszakákról nincsenek adataink.) A két adatfelvétel között eltelt időszakban a vendégéjszakák száma Tallinnban, Varsóban, Vilniusban és Ljubljanában nőtt legnagyobb mértékben. Budapesten a vendégéjszakák száma az említett időszakban 14%-kal, valamivel több mint 6 millióra nőtt, s ezzel olyan városokat előz meg, mint Brüsszel vagy Lisszabon. A szálláshely-kapacitás Londonban volt a legnagyobb: itt 169 ezer kereskedelmi szállásférőhely várta az utazókat, 100 ezret meghaladó férőhely állt rendelkezésre Rómában és Párizsban is. A kereskedelmi férőhelyek bővülése Pozsonyban (itt a kereskedelmi férőhelyek száma négy év alatt duplájára nőtt), Varsóban, Ljubljanában, valamint a balti fővárosokban volt a legdinamikusabb.

Közlekedés, közúti közlekedési balesetek

Budapesten 582 ezer személygépkocsit tartottak nyilván 2009 végén. A regisztrált személyautók száma az ezredfordulótól 2003-ig jelentősen emelkedett, ám azóta csökkenő tendenciát mutat.

Az ezer lakosra jutó személygépkocsik számában Róma magasan vezet az európai fővárosok között, itt az emberek több mint 70%-a rendelkezett autóval. Magas, 60% feletti arány jellemzi Luxembourgot, de Ljubljanában is minden második ember rendelkezett autóval a statisztikák alapján.

A legkevesebb autó Tallinn, Koppenhága, Riga útjait rója, itt csak minden nyolcadik embernek van személyautója. A motorkerékpárok ezer lakosra jutó száma sokkal alacsonyabb, mint a személygépkocsiké. A kétkerekűeket Rómában, valamint Dublinban kedvelték a legjobban, míg a balti fővárosokban és Ljubljanában mindössze 4–5 motorkerékpár jutott ezer lakosra.

Az ezer lakosra jutó személygépkocsik és motorkerékpárok száma, 2003–2006

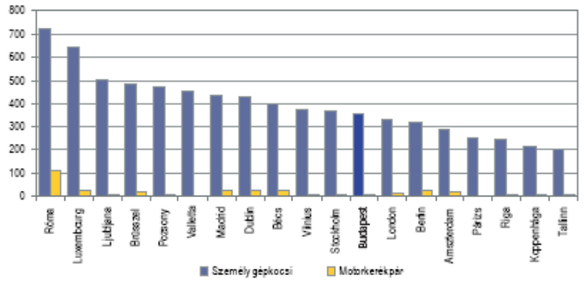

A közúti közlekedési balesetekben meghalt és megsérült személyek százezer lakosra jutó számát tekintve jelentős különbségeket találunk az egyes fővárosok között. Rómában szenvedtek fajlagosan a legtöbben súlyos vagy halálos sérülést közúti balesetekben, százezer lakosra 1200 súlyos sérülés és 10 haláleset jutott. Ez az olasz főváros esetében a fentiekben bemutatott jelentős motorizáció tükrében nem túl meglepő. Annál meghökkentőbb, hogy a balti fővárosokban – a viszonylag kevés gépjármű ellenére – szintén igen magas volt a súlyos sérülést szenvedett vagy balesetben elhunyt személyek száma. A római adatok ellenpéldájaként Brüsszelben, Párizsban a viszonylag sok személygépjármű ellenére kevesebben sérültek meg balesetekben. Budapesten a súlyos sérüléssel járó balesetek a személygépkocsi-állomány nagyságát figyelembe véve nem voltak gyakoriak, ugyanakkor a balesetben meghaltak százezer lakosra vetített száma viszonylag magas: 2004-ben 5 fő volt. A budapesti tömegközlekedésben a kötöttpályás eszközök vonalhossza számottevően elmarad a buszhálózatétól (arányuk 30–70%), ám a szállított utasok számát tekintve mégis ez adja a tömegközlekedés gerincét. 2008-ban a főváros tömegközlekedési eszközein több mint 1 milliárd 300 millióan utaztak, ami azt jelenti, hogy naponta 3,6 millió utast számláltak.

A tömegközlekedési hálózat hossza, 2003–2006

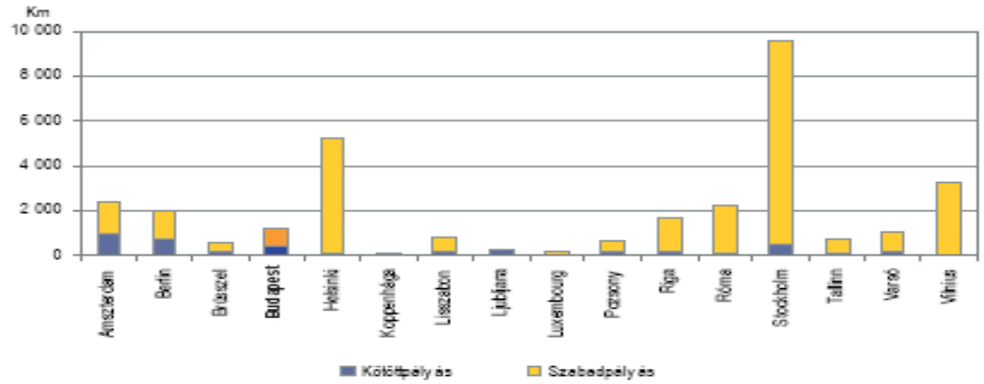

A budapesti tömegközlekedés főbb jellemzői, 2008

Tömegközlekedési eszköz	Pálya-, illetve hálózat hossza, km	Járműállomány	Szállított utas		Napi átlagos		
			ezer fő	megoszlás, %	utasforgalom	utaskilométer	férőhelykilométer
					ezer		
Villamos	153,8	607	333 067	25,5	910	2 508	11 336
Trolibusz	66,0	161	77 205	5,9	211	533	1 672
Autóbusz	819,0	1 444	545 875	41,7	1 491	7 467	21 135
HÉV	102,9	294	55 166	4,2	151	1 254	7 507
Metró	35,0	392	296 507	22,7	810	3 290	15 074
Összesen	**1 176,7**	**2 898**	**1 307 820**	**100,0**	**3 573**	**15 052**	**56 723**

A leghosszabb, több mint 9500 km-es tömegközlekedési hálózattal Stockholm rendelkezik azon európai fővárosok közül, amelyekről adatok állnak rendelkezésre. (Stockholm területe harmada, népessége közel fele akkora, mint Budapesté.) A stockholmi tömegközlekedésnek a gerincét a buszközlekedés adja, a kötöttpályás hálózat hossza 400 km, ami még így is 17%-kal hosszabb a budapestinél. Helsinki hasonlóan hosszú (több mint 5000 km-es) tömegközlekedési hálózattal rendelkezik, ám ennek is csak kis részét adja a kötöttpályás hálózat. A kötöttpályás közlekedés súlya Amszterdamban, Berlinben, Brüsszelben figyelemre méltó, ahol Budapesthez hasonlóan a teljes hálózat több mint 30%-át tették ki ezen vonalak.

A budapesti tömegközlekedés európai viszonylatban – a felmérés időpontjában – nem számított drágának, hasonlóan Varsóhoz és a balti fővárosokhoz. (Fontos azonban megjegyezni, hogy a budapesti tömegközlekedésben alkalmazott havi bérletek ára forintban számítva a felmérés óta eltelt hat év során jelentősen, több mint 80%-kal emelkedett.) A legdrágább a berlini tömegközlekedés, itt a havi bérlet ára 64 euró volt. Magas tarifák jellemezték Stockholm és Párizs tömegközlekedését is, mindkét fővárosban meghaladta a havi bérletek ára az 50 eurót.

Összvonalas havi bérlet ára, 2003–2006

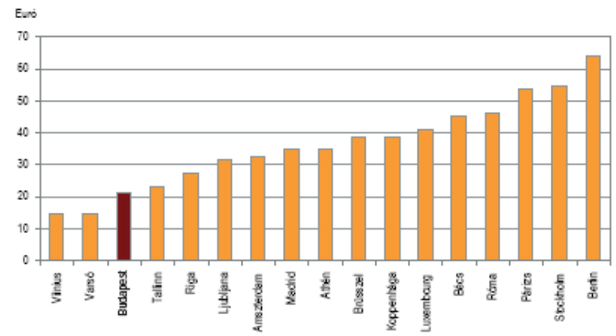

Környezet

Az európai fővárosok többségében gondot okoz a közlekedés és a gazdasági tevékenység által kiváltott levegőszennyezés. Budapest a levegőszennyezési problémák ellenére a tisztább levegőjű nagyvárosok közé tartozik, az ózon koncentrációja így is 11 napon haladta meg a 120 µg/m3 értéket, és a szálló por is 33 napon haladta meg az egészségügyi határértéket. A legszennyezettebb levegőjű főváros Bukarest, ahol szinte mindegyik levegőszennyező magas koncentrációban van jelen.

Az ózonszennyezés a gáz keletkezésének okán a sok napsütéses órát számláló dél-európai városokban érezteti hatását leginkább, koncentrációja Rómában és Ljubljanában 48, illetve 31 napon haladta meg az egészségügyi határértéket. A nitrogén-dioxid csak a román fővárosban okoz nagyobb problémát. A szálló por szinte minden főváros levegőjét nagymértékben szennyezi, koncentrációja Nicosiában, Bukarestben, Szófiában és Ljubljanában az év 3–6 hónapjában magasabb az egészségügyi határértéknél (50 µg/m3). A legtisztább levegőjű városok a skandináv országok fővárosai, Stockholm és Helsinki voltak.

Levegőszennyezők jelenléte az egészségügyi határértéket meghaladó mértékben, 2003–2006

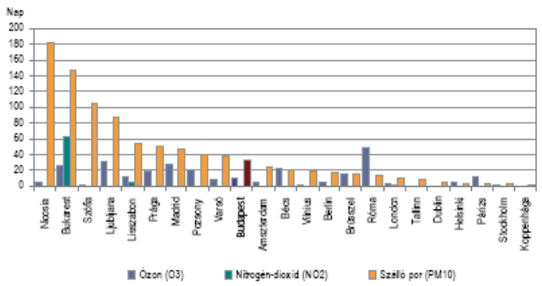

Az utóbbi években egyre növekvő gond a nagyarányú vízfelhasználás, a vízkészletek csökkenésével néhány dél-európai nagyvárosban már jelentkeztek ellátási nehézségek. A fővárosok ellátása azonban zavartalan, a vizsgált időszakban a városok egyikében sem történt olyan vízkorlátozás, vagy vízszolgáltatási probléma, amely a népesség 10%-ánál több embert érintett volna. A vízfelhasználás Lisszabonban, Rómában, Luxembourgban, Rigában a legnagyobb, 100–120 m3 fejenként. A legkevesebb vizet két balti fővárosban Vilniusban, Tallinnban, valamint Athénban és Varsóban használják, e városokban a listavezetők fogyasztásának felét használták fel egy évben. Budapesten is csupán 63 m3 ivóvíz-fogyasztás jutott egy lakosra. Az ivóvíz ára Párizsban, Brüsszelben, Berlinben és Koppenhágában a legmagasabb, mindegyik városban meghaladta a 2 euró/m3 értéket. Budapesten a szolgáltatott ivóvíz díja, 0,5 euró volt köbméterenként, régiónkon kívül Rómában és a skandináv országok fővárosaiban volt hasonló az ivóvíz ára.

STATISZTIKAI TÁJÉKOZTATÓ BUDAPEST 2011. I. NEGYEDÉV KSH

Összefoglaló

A főváros gazdasági teljesítményében 2011 első negyedévében ellentétes irányú változások következtek be. Az ipari szervezetek termelése az átlagosnál ugyan kisebb mértékben, de bővült; az építőipar teljesítménye viszont az országosnál nagyobb mértékben csökkent.

Budapesten az országosnál kevésbé csökkent az újonnan átadott lakások száma, ezzel az építkezések fővárosi koncentrációja fokozódott. Az idegenforgalom mutatói kedvezően alakultak, de a vendégek és a vendégéjszakák számának emelkedése is elmaradt az országostól.

A regisztrált gazdasági szervezetek száma bővült, a fejlesztési ráfordítások folyó áron számolva elmaradtak az előző évitől, ugyanakkor a fejlesztések változatlanul nagy hányada összpontosult a fővárosban.

Az országos tendenciákkal ellentétben a foglalkoztatottak száma csökkent, a munkanélküliek száma pedig emelkedett, a munkaerő-piaci helyzet azonban még így is kedvezőbb volt az átlagosnál. Az alkalmazásban állók havi nettó átlagkeresete jobban növekedett, mint országosan.

Gazdasági szervezetek

2011. március 31-én a fővárosban 410 ezer gazdasági szervezetet regisztráltak, 3,2%-kal többet, mint egy éve. A szervezetek 91%-át adó vállalkozások 61%-a társas, 39%-a egyéni vállalkozási formában működött. A társas vállalkozások körében a 148 ezer korlátolt felelősségű társaság képviselte a legnagyobb hányadot, míg a betéti társaságok száma 70 ezer, a részvénytársaságok száma pedig háromezer volt. Az egyéni vállalkozók száma meghaladta a 62 ezret. Főtevékenység szerint vizsgálva, a legtöbb vállalkozást, mintegy 73 ezret az ingatlanügyletek gazdasági ágban regisztráltak, amit a tudományos és műszaki tevékenység, valamint a kereskedelem követ 67, illetve 61 ezer vállalkozással.

A regisztrált gazdasági szervezetek száma a vendéglátásban bővült a leginkább (5,7%-kal) az egy évvel korábbi szinthez képest, de a tudományos és műszaki tevékenységet folytatóké is 4,5%-kal növekedett. Stagnálás csak az építőipari szervezetek körében következett be.

A regisztrált gazdasági szervezetek számának változása főbb gazdasági áganként, 2011. március 31. (előző év azonos időpontjához képest)

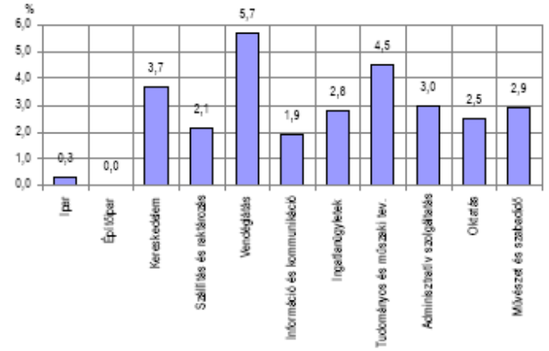

Beruházás

A megfigyelt budapesti székhelyű szervezetek az előzetes adatok szerint az első negyedévben 186 milliárd forintot – az országos beruházási érték 36%-át – fordítottak beruházásokra. A lassan javuló külső konjunktúra és a szűk belső kereslet következtében ez folyó áron 6%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. A fővárosi beruházások fajlagos nagysága (egy lakosra vetítve 107 ezer forint) 2,1-szerese az országosnak.

Az összes beruházásból az egy évvel korábbinál arányaiban lényegesen nagyobb összeg jutott az ipar és a kereskedelem ágakba (8,5 és 2,2 százalékponttal). A szállítás és raktározás, az információ és kommunikáció, az adminisztratív szolgáltatás, valamint a közigazgatás részesedése viszont csökkent.

A beruházások teljesítményértékének megoszlása főbb gazdasági áganként, I. negyedév

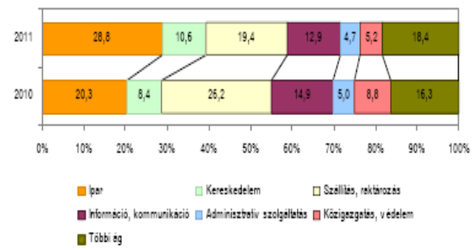

Ipar

Az év első három hónapjában előállított 1339 milliárd forint **termelési érték** az országos 11%-nál kisebb, összehasonlító áron **4,5%-os növekedést** jelent az előző év azonos időszakához képest. A termelés bővülését az összes ipari termelés 90%-át adó feldolgozóipar 6,6%-os növekedése idézte elő. Az energiaipar termelési volumene 14%-kal kisebb lett. A feldolgozóipar legnagyobb termelési értéket előállító ágazatának, a gépiparba tartozó számítógép, elektronikai, optikai termék gyártásának 9,1%-kal nőtt a kibocsátása. A gép, gépi berendezés gyártása 30%-kal, a gyógyszergyártás 2,1%-kal növelte termelési volumenét. Az élelmiszeripar termelése viszont 3,8%-kal csökkent.

Az **értékesítés** a termelés növekedésével ellentétben, **9,6%-kal csökkent** az előző év azonos időszakához képest, mivel a belföldi értékesítés 25%-os visszaesését az export 17%-os bővülése nem tudta ellensúlyozni. Az energiaipar értékesítési volumene harmadával esett vissza, a belföldi értékesítés 36%-os csökkenése és az export 83%-os növekedése eredményeként. Az ipari értékesítés több mint kétharmadát adó feldolgozóipar értékesítése 7,2%-kal emelkedett, a feldolgozóipar belföldi piacainak 4,3%-os szűkülése és az exportpiacok 15%-os bővülése következtében.

Építőipar, lakásépítés

A budapesti székhelyű, legalább 5 főt foglalkoztató építőipari vállalkozások termelési értéke 2011. I. negyedévében összesen 68,2 milliárd forint volt, összehasonlító áron 16%-kal alacsonyabb, mint az előző év azonos időszakában. Országosan az építőipari termelés ebben a körben 8,7%-kal esett vissza, így a megfigyelt fővárosi székhelyű vállalkozások részesedése az országos termelési értékből 40-ről 37%-ra csökkent.

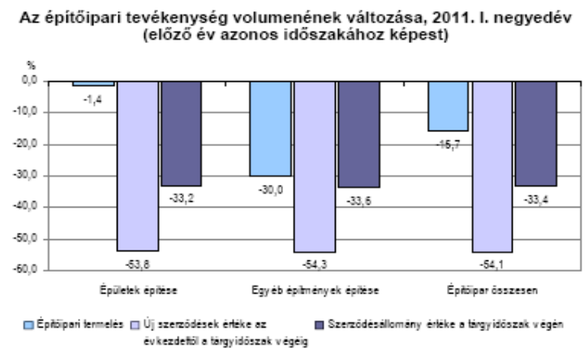

Budapesten az év első három hónapjában 1288 lakás kapott használatbavételi engedélyt, 15%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. Országosan a csökkenés ennél is nagyobb, 35% volt. A kiadott 550 új építési engedély az egy évvel korábbinak mindössze 24%-a, míg országosan 51%-os visszaesés következett be.

Turizmus

Budapest kereskedelmi szálláshelyein 2011. I. negyedévében 436 ezer vendég szállt meg, 4,8%-kal több, mint 2010 első három hónapjában. (Országosan 5,9%-os volt a növekedés.) Az utazási kedv fokozódása a külföldi vendégkörre volt jellemzőbb. A vendégforgalom nyolctizedét kitevő külföldi vendégek száma 5,5%-kal, a belföldieké pedig 2,3%-kal emelkedett.

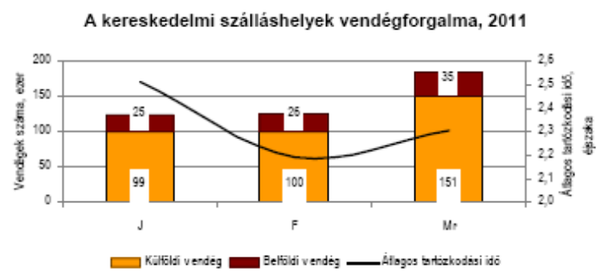

A vendégek 1 millió 16 ezer vendégéjszakát töltöttek el a főváros kereskedelmi szálláshelyein, 4,2%-kal többet, mint az előző év azonos időszakában. A külföldiek által eltöltött vendégéjszakák száma 3,2%-kal, míg a belföldiek vendégéjszakáinak száma 9,0%-kal nőtt. Az Európai Unió országaiból érkezett vendégek – akikhez a külföldiek vendégéjszakáinak 64%-a köthető – 536 ezer vendégéjszakát töltöttek el a budapesti szálláshelyeken, 1,4%-kal többet a 2010. január–márciusinál.
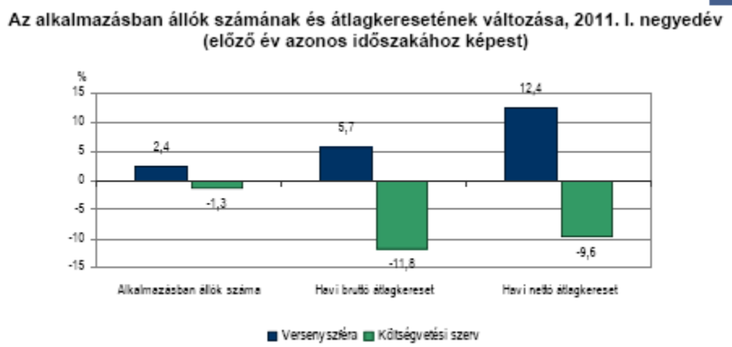
Az alkalmazásban állók havonta átlagosan bruttó 268 400 forintot kerestek, 1,3%-kal (országosan 1,5%-kal) többet, mint egy évvel korábban. A havi nettó átlagkereset (családi kedvezmény nélkül) 175 ezer forint volt, amely 6,5%-kal haladta meg a 2010. január–márciusit.